

FISKERIDIREKTORATET

Årsrapport 2022

Innhold

Del 1 Leders beretning	4	Akvakulturforvaltning	39	IT, statistikk og kommunikasjon	70
Del 2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7	• Salg og lønnsomhet	40	• Statistikk og data	70
Del 3 Årets aktiviteter og resultater	17	• Tildeling av tillatelser	42	• Informasjonsforvaltning	71
Havressursforvaltning	17	• Havbruk til havs	45	• IT-utvikling	71
• Utvikling i fiskeriene – bærekraftig høsting	17	• Ny digital søknads- og rapporteringsportal	46	• Kommunikasjon	74
• Årlige reguleringer	22	• Trafikklyssystemet – vekst i næringen	47	Del 4 Styling og kontroll i virksomheten	78
• Deltakelse i fiskeriene	23	• Auksjon 2022	47	Del 5 Vurdering av framtidsutsikter	88
• Forskrifter og høringer	25	• Utviklingen av tilsynet med oppdrettsnæringen	48	Del 6 Årsregnskap	91
• Kvoteregisteret	26	• Rømming fra oppdrettsanlegg	52	Vedlegg	111
• Prioriterte bestander og utviklingstiltak	27	• Miljø	56		
• Fritids- og turistfiske	28	• NYTEK23 – tekniske krav til anlegg	60		
• Internasjonalt samarbeid	31	• Landbasert akvakultur	60		
• Fiskerikontroll	32	• Ny løsning for driftsplaner	60		
		Marin arealforvaltning	61		
		• Sameksistens – stadig trangere om plassen	61		
		• Marin forsøpling	63		
		• Helhetlige forvaltningsplaner for havområdene	66		
		• Areal – tiltak og prosjekter	66		
		• Kartverktøyet Yggdrasil	69		

1

Leders beretning

Leders beretning

2022 ble på mange vis et år fylt med overganger, paradokser og kontraster.

Koronapandemien som vi i nesten to år hadde bekjempet med kollektive tiltak, kunne på grunn av høy grad av virksom vaksine gå over til å bli en sykdom som hver enkelt fikk stri med slik vi kjente det fra influensabølger tidligere. Dette har gitt oss muligheten til å være mer tilbake på jobb og justere hjemmekontorbruken etter arbeidsgivers behov og den enkelte medarbeiders ønsker.

Russlands anneksjon av enkelte områder i Ukraina endret seg i februar til en ren angrepskrig mot hele landet. Et samlet vesten sluttet seg til omfattende sanksjoner mot Putin-regimet. For direktoratets del ble det stilt spørsmål ved vår felles forvaltning av den Nord-Atlantiske torskestammen. Hensynet til bærekraftig forvaltning står seg foreløpig, og vi har lyktes med å levere reguleringer basert på faglige råd også for 2023. I en slik krise står paradoksene i kø, men vi har etter min mening lyktes med å balansere hensynene på en god måte.

Vårt indre liv har vært preget av omorganiseringen. I tildelingsbrevet fra 2021 ba Nærings- og fiskeridepartementet Fiskeridirektoratet om å sette i gang en prosess for å vurdere fremtidig organisering av direktoratet. Jeg valgte med utgangspunkt i modell 1 fra Killengrens rapport, å omorganisere direktoratet etter funksjoner. Nytt organisasjonskart var ferdigforhandlet i mars 2022. Vi leverte vår lokaliseringspolitiske anbefaling i mai, i henhold til veilederen for statlige omorganiseringer. Da hadde vi utredet muligheter, konsekvenser og alternative funksjoner og plasseringer i tett kontakt med departementet. Det politiske vedtaket kom i september, og vi kjørte i gang ny organisasjon 1. november 2022.

Vi er ennå i en situasjon der vi har mange konstituerte ledere, men brikkene faller på plass en etter en. Nye erfaringer kommer til nesten hver dag, og gir oss muligheten til å gjøre nødvendige justeringer underveis. Arbeidet med å nå målene for omorganiseringen starter for alvor nå, og det kan være på sin plass også her å minne om disse:

- organisering som sikrer helhetlig styring og likebehandling av næringene uavhengig av geografisk plassering
- organisering der funksjoner er plassert der det er mest hensiktsmessig innenfor eksisterende kontorstruktur
- effektiv utnyttelse av direktoratets ressurser
- god balanse mellom virksomhetsstyring og fagstyring, og mellom løpende driftsoppgaver og utviklingsarbeid

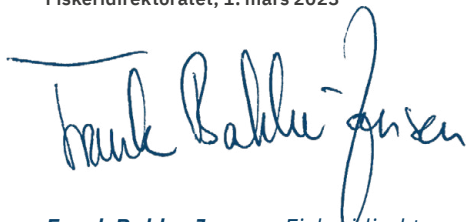
Det er virkelig på sin plass og levere både takk og heder til alle medarbeiderne som har stått på i en turbulent og krevende prosess. De neste grepene blir å få på plass virksomhetsstyring i en ny og flaterer struktur, bygge felles kultur og gjennomføre kompetansetiltak, som blant annet lederopplæring.

Vi skal også bli bedre på å ta i bruk ny teknologi, og i det arbeidet er informasjonsforvaltnings-programmet en viktig brikke. Den digitale utviklingen kjenner vi også igjen når vi ser til Akvakulturportalen, kartløsningene for arealforvaltning, kart for fiskeriaktivitet kombinert med fangstkvantum, reguleringsmøtet som i fjor ble offentliggjort i sanntid på nett og de forskjellige kampanjene vi kjører gjennom sosiale medier.

2022 ble et aktivt år på mange vis. 2023 blir nok ikke mindre spennende når vi fortsetter å utvikle oss for å levere enda bedre forvaltning.

Som i fjor, anbefaler jeg mange dypdykk i årsrapporten. Her er mye god kunnskap om de tjenestene vi leverer til en næring med bærekraft i et evighetsperspektiv som naturlig mål.

Fiskeridirektoratet, 1. mars 2023

Frank Bakke-Jensen, Fiskeridirektør

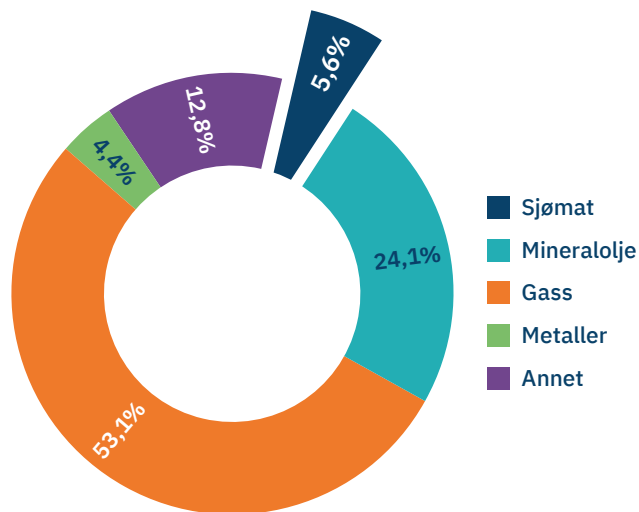
2

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Sjømatnæringene gir grunnlag for arbeidsplasser, bosetting langs kysten, store eksportinntekter og at matbehovet blir dekket. I 2022 eksporterte Norge sjømat til en verdi av 151,4 milliarder kroner, og næringen er Norges tredje største eksportnæring. En god forvaltning av fiskeriene, akvakultur og marint areal, basert på lang erfaring, god kunnskapsutveksling og satsing på forskning er en grunnpilar for utviklingen.

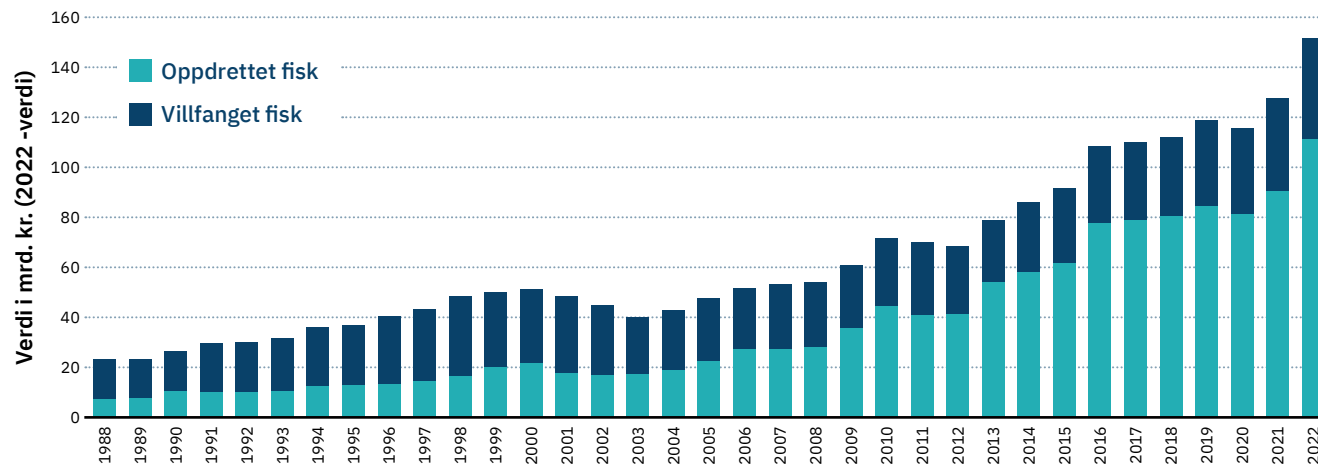
Figur 1: Sjømatnæringens andel av norsk eksport i 2022.
Kilde: SSB – utenrikshandel med varer

Samfunnsoppdraget

Fiskeridirektoratet skal fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Fiskeridirektoratet er det sentrale rådgivende og utøvende forvaltningsorganet for fiskeri- og akvakulturnæringen, og er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Direktoratet gir kunnskapsbaserte råd som bidrar til å utvikle og iverksette politikken innen akvakultur, fiskeri og marin arealforvaltning.

Sjømat for
151,4
milliarder ble eksportert

Figur 2: Norsk eksport av sjømat 1988–2022. Kilde: Norges Sjømatråd

Mål

Direktoratets samfunnsoppdrag er nærmere konkretisert i sentrale mål.

I havressursforvaltningen skal direktoratet arbeide for:

- regelverk og reguleringsmodeller som sikrer bærekraft og lønnsomhet
- høsting av marine ressurser i samsvar med nasjonale og internasjonale reguleringer

I akvakulturforvaltning skal direktoratet arbeide for:

- regelverk og tillatelsessystemer som fremmer bærekraft og lønnsomhet
- akvakultur i tråd med fastsatte krav

I marin arealforvaltning skal direktoratet arbeide for:

- en balansert og bærekraftig utnyttelse av kystsonen og havområdene, med utviklingsmuligheter for marine næringer

FNs bærekraftsmål

Gjennom fiske og fiskeoppdrett er Norge en stor leverandør av sjømat til verdensmarkedet, og ved forvaltningen av disse næringene peker Fiskeridirektoratets samfunnsoppdrag mye i samme retning som flere av FNs bærekraftsmål.

Dette gjelder blant annet:

- Utrydde sult (nr. 2)
- Stoppe klimaendringene (nr. 13)
- Liv under vann (nr. 14)
- Samarbeid for å nå målene (nr. 17)

2 Utrydde sult

Mesteparten av sjømaten vi produserer blir eksportert, og Norge er ofte rangert som den nest største eksportøren av sjømat i verden, målt i verdi. I mange av de markedene der norsk fisk selges står konsumentene neppe overfor sult om vår fisk skulle utebli, men vi er likevel en betydelig matvareleverandør til verdenssamfunnet. Om fisk fra Norge hadde uteblitt, måtte denne matvarekilden erstattes av annen matvareproduksjon. Indirekte bidrar vi dermed til FNs bærekraftsmål om å utrydde sult.

13 Stoppe klimaendringene

Produksjon av mat innebærer utslipp av klimagasser, og som en stor leverandør av sjømat til verdensmarkedet må vi lete etter fangstteknologi og teknologi for oppdrett som kan bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål om å stoppe klimaendringer. Store deler av de norske fiskeriene, og til dels fiskeoppdrett, har klimagassutslipp per produsert enhet som ligger lavt i forhold til produksjonen av kjøtt. Men for at disse næringene skal bidra til å stoppe klimaendringene, og samtidig beholde konkurransefortrinnet, som et lavt fotavtrykk på klimaet innebærer, må fotavtrykket reduseres ytterligere.

For fiskeriene innebærer dette at det blir viktig å utvikle mer energieffektive motorer og alternative energikilder. Dette er et langsiktig utviklingsarbeid.

For å få ned klimagassutslipp pr. tonn oppfisket kvantum, vil det også være viktig med store fiskebestander der fangst pr. tråltime, garnlenke etc. blir høyest mulig.

Det blir videre viktig å vurdere størst mulig fleksibilitet i bruken av redskap. Spesielt det siste vil få konsekvenser for andre fiskeripolitiske mål, og disse må derfor avveies mot hverandre før tiltak iverksettes.

14 Livet under vann

Det er gjerne dette bærekraftsmålet som i størst grad sammenfaller med Fiskeridirektoratets samfunnsoppdrag. I havet ser vi økende grad av klimaendringer og redusert naturmangfold. Det kan være hyppigere og kraftigere uvær, økte havtemperaturer, endringer i arters utbredelsesområder og nye arter i norske farvann. Disse endringene truer mulighetene vi har for sunn og trygg sjømatproduksjon.

For å møte de utfordringene vi står overfor, er det spesielt viktig å redusere sjømatnæringenes negative påvirkning på naturmangfold og sikre best mulig klimatilpasning innenfor sjømatsektoren. Det er også viktig å ivareta sjømatnæringenes behov for rene og rike hav når andre påvirker disse negativt.

Klimatiske endringer merkes også etter hvert for akvakulturnæringen. Miljøforholdene kan endre seg på den enkelte oppdrettslokalitet, noe som i økende grad kan bli problematisk både for virksomhetene og forvaltningen. Det kan videre vise seg at tålegrensene for miljøpåvirkning synker i et område, eller at oppdrettsmiljøet blir mer ugunstig. Dette kan øke behovet for endringer når det gjelder lokalisering og hvilken teknologi som kan benyttes. Som forvaltere må vi bidra til tilpasning av regelverket og endre egne prioriteringer i takt med klimaendringene.

Etter hvert som kunnskapen om næringens påvirkninger på klima og naturmangfold blir stadig bedre, utløses også handlingsplikten. For direktoratet er det derfor sentralt å følge med i kunnskapsutviklingen og overvåke negative effekter på en effektiv måte. Dette danner grunnlaget for å sette inn nye eller forsterkede tiltak der dette viser seg nødvendig.

Negativ påvirkning på havet har også mange andre kilder og årsaker. For høsting og produksjon av sjømat er det særlig viktig at økosystemene er høyproduktive og inneholder minst mulig miljøgifter. Fiskeridirektoratet må øke innsatsen for å sikre at havområdene i framtiden kan levere mer trygg mat.

17 Samarbeid for å nå målene

Fiskeridirektoratets samfunnsoppdrag overlapper i stor grad med flere av FNs bærekraftsmål, men det vil nok være behov for at direktoratet går nøyere gjennom hvor det er overlapp og hvor vi må utvikle forvaltningen videre. I denne prosessen ønsker vi å ha dialog og samarbeid med andre etater og organisasjoner. Slikt samarbeid er også i tråd med direktoratets egen visjon: *«Livet i havet – vårt felles ansvar».*

Samarbeid med andre

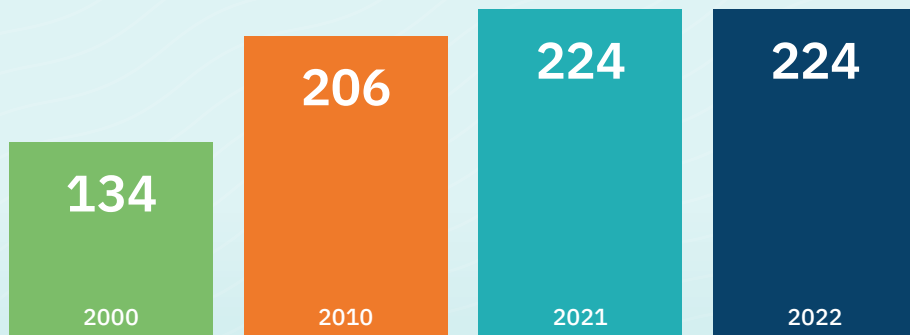
For å lykkes med å nå hovedmålene har Fiskeridirektoratet et nært samarbeid med både private og offentlige aktører. Innen offentlig sektor samarbeider vi blant annet med Havforskningsinstituttet, Kystvakten, Mattilsynet, Kystverket, BarentsWatch, Sjøfartsdirektoratet, Miljødirektoratet, Kartverket, Økokrim, Skatteetaten, Tolletaten, Norges vassdrags- og energidirektorat og fylkeskommunene. Vi samarbeider også med salgslagene, Sjømat Norge, Norges fiskarlag, Pelagisk forening, Norges kystfiskarlag, Sjømatbedriftene, Kystrederiene og Norsk industri, for å nevne noen. Vi samarbeider også mye internasjonalt.

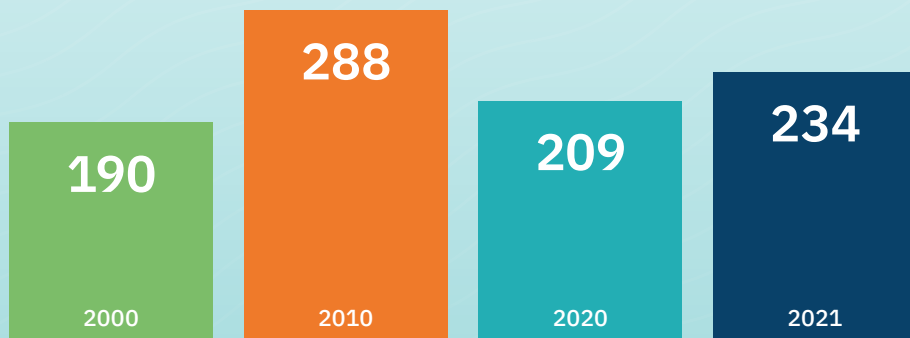
Nøkkeltall som viser bruker- og samfunnseffekter

Fangsteffektivitet i tonn pr. fisker i årene 2000, 2010, 2021 og 2022

Detaljert om utviklingen i fiskeriene på sidene 17–21.

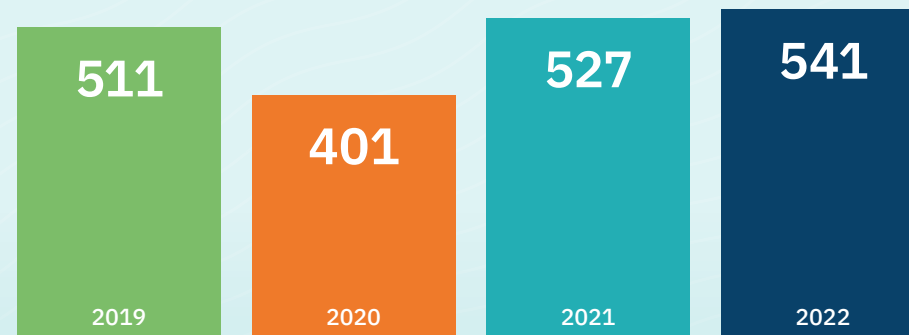
Salg i tonn pr. sysselsatt i årene 2000, 2010, 2020 og 2021 - Akvakultur

Detaljert om utviklingen i akvakulturneringen på sidene 40–41.

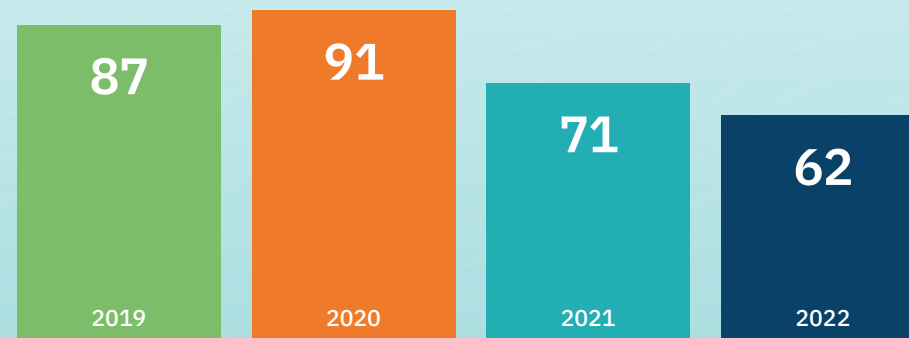
Kontroll og tilsyn

Fullkontroller 2019-2022

Detaljert om fiskerikontroller på sidene 32–38.

Tilsyn med oppdrettsselskap 2019-2022

Detaljert om tilsyn med oppdrettsselskap på sidene 48–51.

Organisasjonen

Fiskeridirektoratets hovedkontor ligger i Bergen. Direktoratet har 20 kontor langs kysten. Ledelsesfunksjonene er samlet i tre lederklynger i henholdsvis Bergen, Bodø og Tromsø. I 2022 hadde vi i snitt 422 avtalte årsverk. Havressursforvaltningen utgjør hoveddelen av årsverkene, med 223 årsverk. Deretter kommer akvakulturforvaltning med 87 årsverk. 30 årsverk brukes til marin arealforvaltning. 77 årsverk brukes til marin arealforvaltning. 77 årsverk går til IKT, administrasjon og kommunikasjon. Innen IKT har antall årsverk gått opp som følge av en helt nødvendig satsting på digitalisering.

Fordeling av avtalte årsverk 2022*

*) I tillegg kommer fravær og permisjon med lønn på 6 årsverk.

422
avtalte årsverk

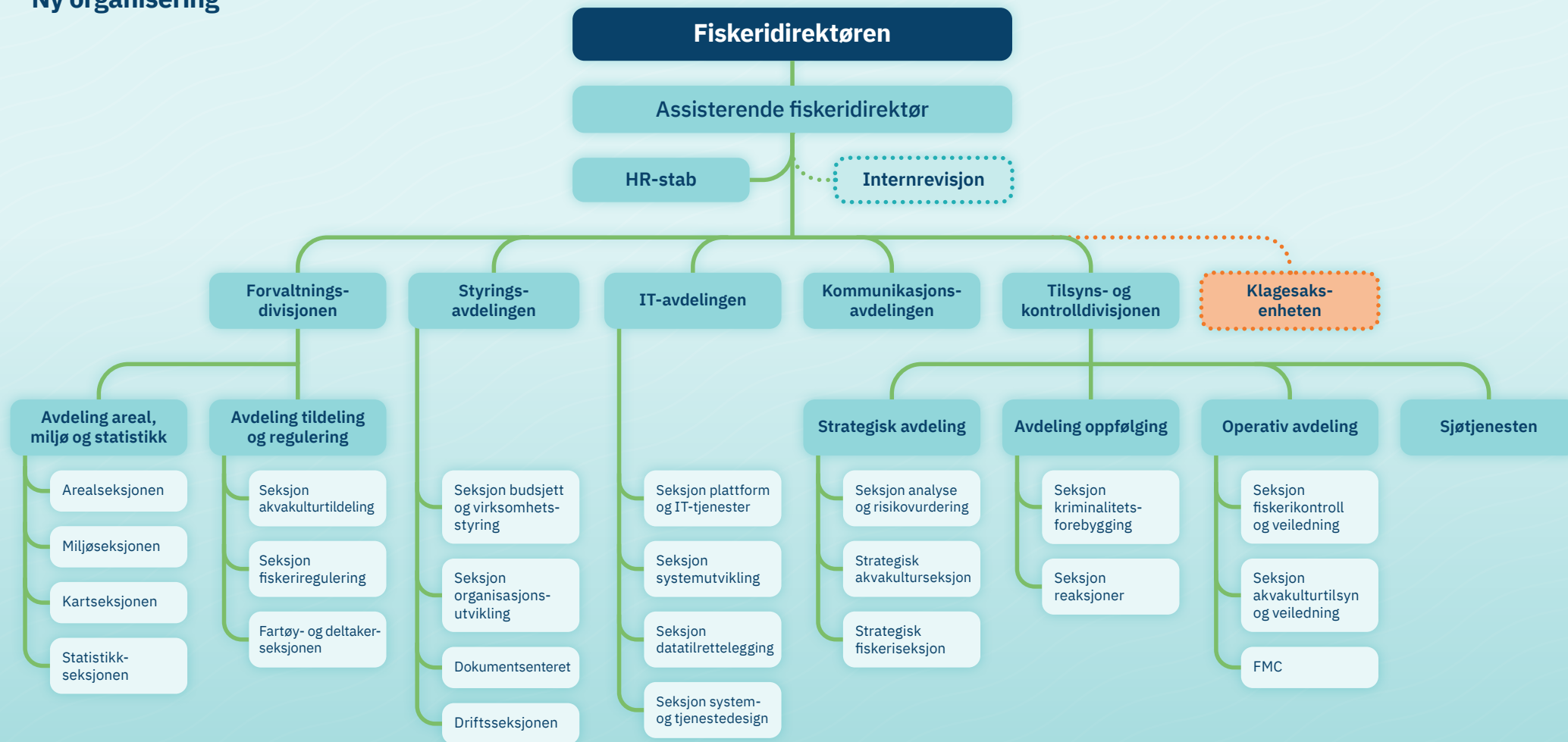

20
kontorer

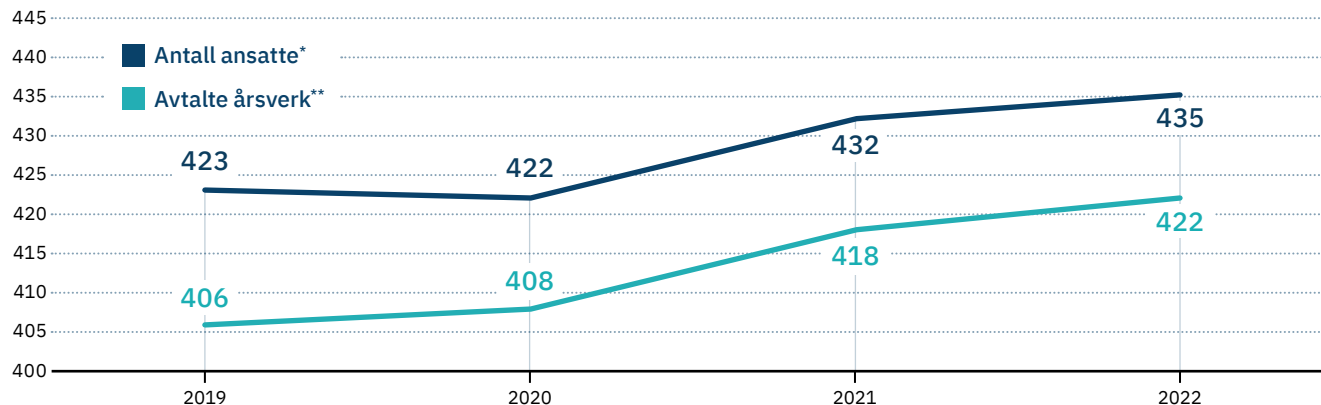
710
mill. i samlet tildeling

Ny organisering

Økonomiske hovedtall og årsverk

Antall ansatte og avtalte årsverk, 2019–2022

*) **Antall ansatte:** Ansatte omfatter alle som mottar kompensasjon for arbeid i form av lønn o.l. Ansatte omfatter ikke frilansere, oppdragstakere og personer som mottar honorar. For ansatte med flere arbeidsforhold er ett av arbeidsforholdene fastsatt som det viktigste (hovedarbeidsforholdet).

) **Avtalte årsverk: Avtalte årsverk omfatter det man forventer å arbeide ifølge arbeidskontrakten, og man tar ikke hensyn til overtid og ulike typer fravær. Avtalte årsverk defineres som summen av antall jobber (arbeidsforhold) omregnet til heltidsjobber.

Sentrale nøkkeltall fra årsregnskapene, 2019–2022

	2019	2020	2021	2022
Antall utførte årsverk*	376	376	381	388
Samlet tildeling post 01-45	566 538 348	593 943 402	672 425 469	710 015 000
Utnyttelsesgrad post 01	96 %	94 %	97 %	96 %
Driftskostnader 01-45	531 434 539	504 238 336	567 824 555	644 892 344
Lønnsandel driftskostnader	61 %	64 %	60 %	57 %
Lønnskostnader per utførte årsverk	859 000	845 000	911 000	955 000

*) **Antall utførte årsverk** følger av definisjon i PM-2019-13. Ved beregning av antall utførte årsverk kommer reisetid, overtid og annet betalt merarbeid, som er avtalt og godkjent, til utbetaling i tillegg. Tillegg for merarbeid skal være i forhold til den ansattes arbeidstidsavtale, målt opp mot en full stilling. Beregningen av utførte årsverk påvirkes ikke av ferieavvikling, hjemmekontor, eller opparbeiding og avvikling av reisetid, overtid og fleksitid til avspasering. Fravær på mindre enn en dag regnes ikke med ved beregning av utførte årsverk. Alt annet fravær på en dag eller mer kommer til fratrukk ved beregning av utførte årsverk. Om fraværet er med eller uten lønn har ingen betydning (lovdata.no/dokument/SPHPM/pm-2019-13)

57%
lønnsandel

644 892 344
driftskostnader

45%
kvinner

55%
menn

3

Årets aktiviteter og resultater

Årets aktiviteter og resultater

Samfunnets interesse for hvordan de felles marine ressursene og kystområdene blir forvaltet øker og utviklingstakten i næringene er stor. Dette setter stadig større krav til Fiskeridirektoratets kunnskap og hvordan vi løser samfunnsoppdraget.

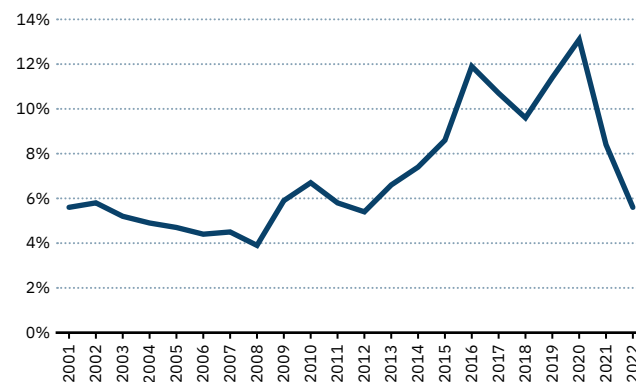
I 2022 eksporterte Norge sjømat til en verdi av 151,4 milliarder kroner, og næringen er Norges tredje største eksportnæring. Andelen av samlet eksportverdi som kommer fra sjømatnæringene har over tid vært økende og viser betydningen denne næringen har for norsk økonomi. Tallene for 2022 viser at sjømatnæringens andel av eksportverdien er redusert til tross for den høye eksportverdien. Dette skyldes at eksportinntektene fra olje og gass økte kraftig.

151,4
milliarder kroner

Havressursforvaltning

Forvaltningen har bidratt til lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Fiskeridirektoratet mener at målet for havressursforvaltningen er innfridd på overordnet nivå, men det legges til grunn at bedre dokumentasjon på ressursuttaket ville bidratt til økt lønnsomhet og verdiskaping. I 2022 brukte direktoratet 233 årsverk på havressursforvaltningen.

Figur 3: Sjømatnæringens andel av norsk eksport 2001–2022. Kilde: SSB

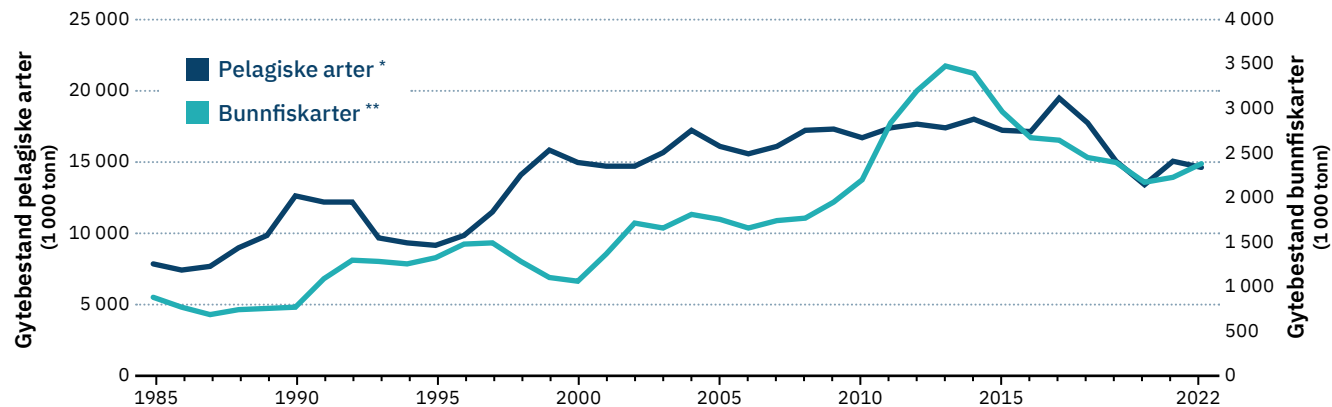
Utvikling i fiskeriene – bærekraftig høsting

Målet for havressursforvaltningen er å regulere fiske og fangst på en måte som skaper langsiktig balanse mellom høsting og beskyttelse av ressursene, og slik ivareta både næringsinteresser og miljøhensyn, og gjennom ulike tiltak sikre at regelverket blir fulgt.

Dette er konkretisert i to delmål:

1. Regelverk og reguleringsmodeller som sikrer bærekraft og lønnsomhet
2. Høsting av marine ressurser i samsvar med nasjonale og internasjonale reguleringer

For å drive bærekraftig forvaltning av fiskeressursene, baserer Fiskeridirektoratet seg på råd fra Havforskningsinstituttet (HI) og Det internasjonale råd for havforskning (ICES). Direktoratet gir fangstdata til HI og ICES. Myndighetenes fastsettelse av ressursuttaket er forankret i et internasjonalt forskerkollegium.

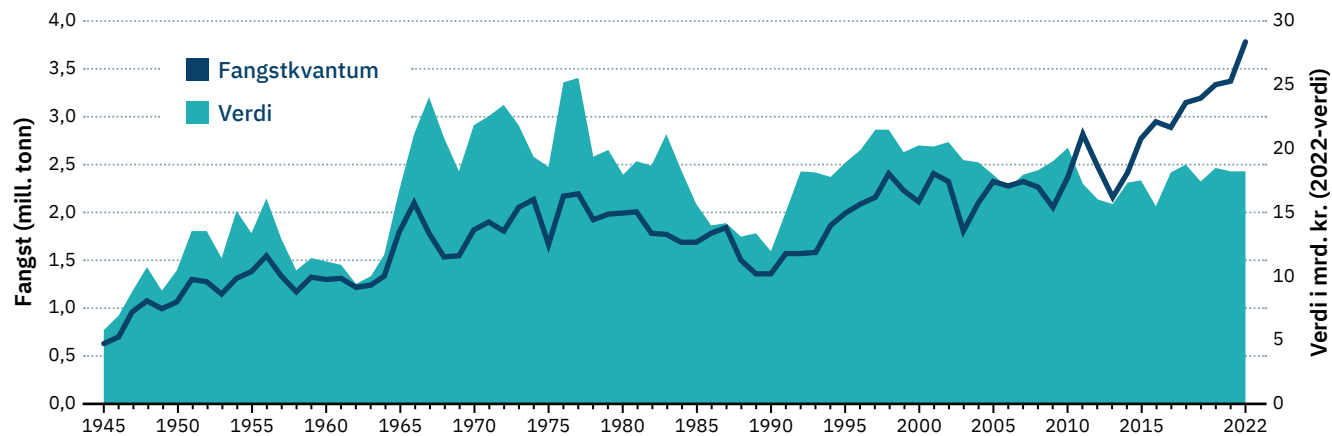

*) Pelagiske arter: NVG-sild, nordsjøtsild, makrell, Barentshavslodde og kolmule

**) Bunnfiskarter: Torsk, hyse og sei

Figur 4: Utviklingen i gytebestand 1985–2022. Kilde: ICES og The Joint Russian-Norwegian group on Arctic Fisheries

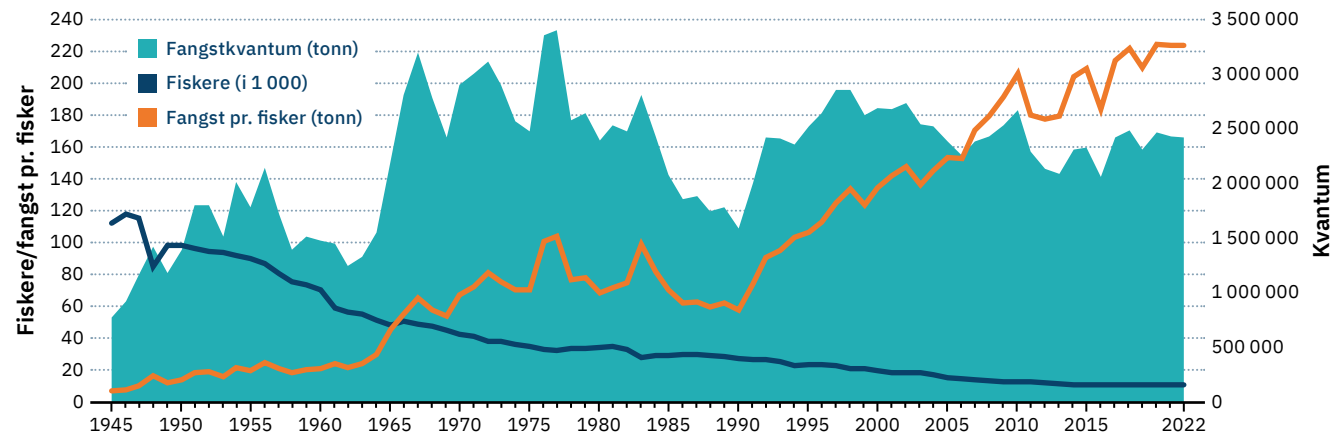
Figur 4 viser utviklingen i gytebestanden for de økonomisk viktigste fiskeriene, og den dokumenterer at det er god balanse mellom høsting og beskyttelse. Naturlige svingninger vil påvirke utviklingen, mens god forskning og forvaltning vil kunne dempe svingningene. Historisk sett er gytebestandene på et svært høyt nivå, selv om det har vært litt mer varierende de senere årene. Foreløpige tall viser at norske fiskere landet fisk for 28 milliarder kroner i 2022. Fangstverdien er den høyeste målt noen gang. Foreløpige tall viser et landet kvantum (uten tang og tare) på samme nivå i 2022 som i 2021; 2,43 millioner tonn. Kraftig økning i prisen på torsk og sei, og kvantums- og prisøkning for makrell, bidro til de høye verditallene. Det er torsk, sild, makrell, sei og hyse som er de viktigste artene, i forhold til fangstverdi. Figur 5 viser utviklingen i kvantum og første-håndsverdi for de norske fiskeriene.

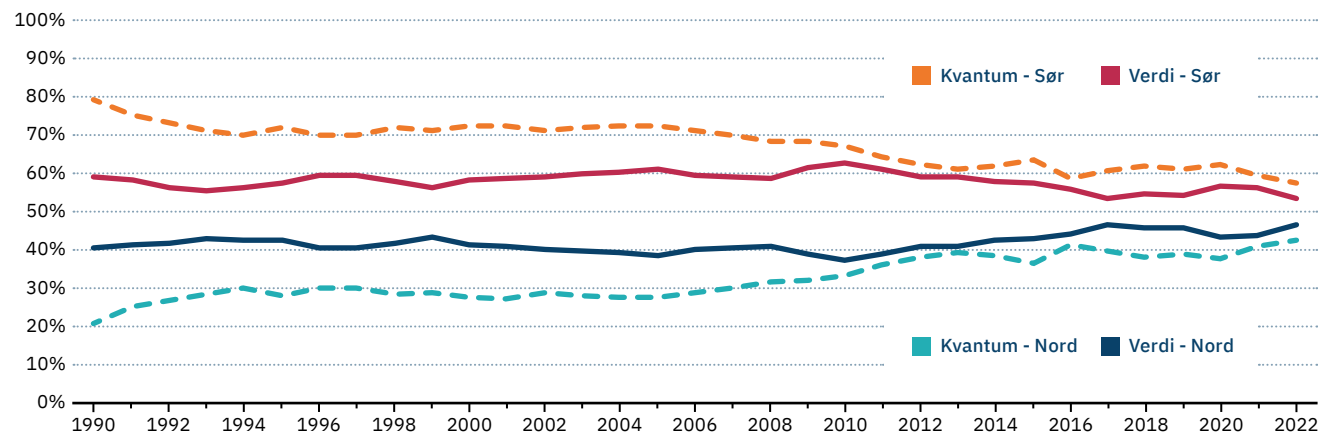
Figur 5: Norsk fangst 1945–2022. Kvantum og verdi. Foreløpige tall for 2022.

Figur 6 viser effekten av den bærekraftige forvaltningen av fiskebestandene og den gjennomførte struktureringen i fiskeflåten. Fangsteffektiviteten har økt fra 6-7 tonn pr. fisker i 1945 til 224 tonn pr. fisker i 2022. Økningen er spesielt tydelig etter 1990.

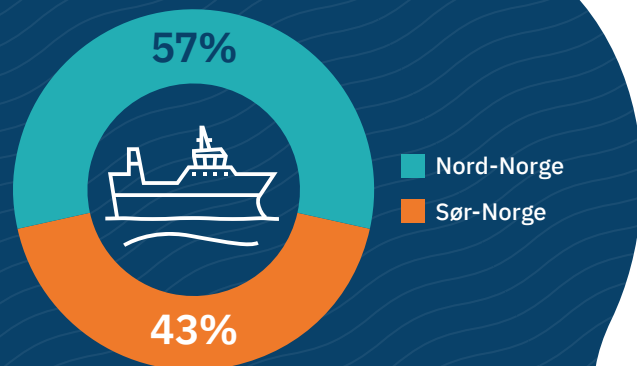
Effektiviseringen i fiskeriene har over tid ført til færre fiskere og fiskefartøy. I 2022 er 57 prosent av alle registrerte fartøy hjemmehørende i Nord-Norge (Troms og Finnmark og Nordland), mens 43 prosent er hjemmehørende i Sør-Norge (øvrige fylker). Figur 7 viser utviklingen i andelen av totalt fangstkvantum og førstehåndsverdi fordelt på fartøy hjemmehørende i nord og sør i perioden 1990-2022. Fordelingen av fangstverdien er relativt stabil, mens andelen landet kvantum for fartøy hjemmehørende i nord har økt betraktelig.

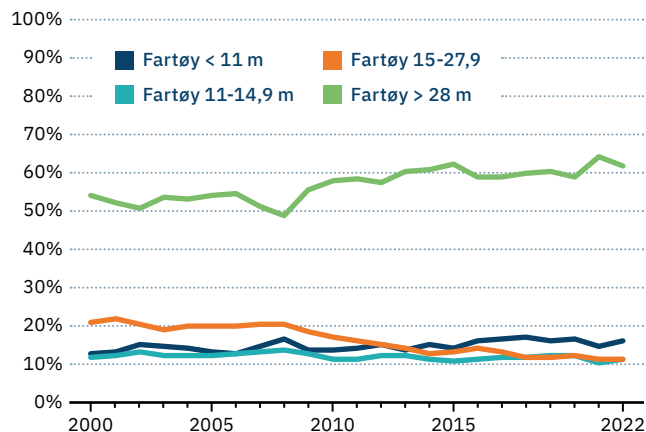

Figur 6: Norsk fangst 1945–2022. Fiskere og fangst. Foreløpige tall for 2022.

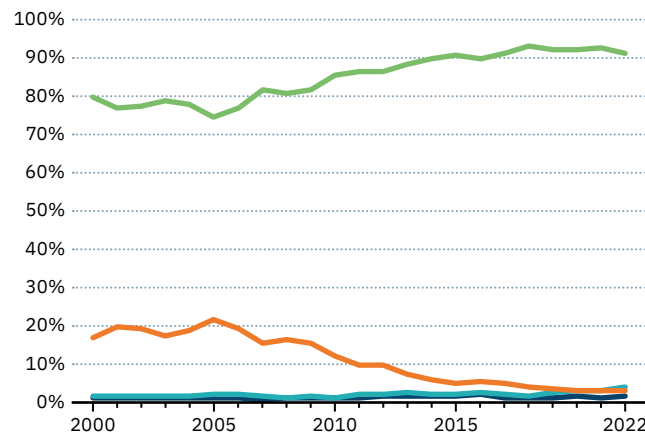

Figur 7: Andel av fangstkvantum og førstehåndsverdi, fordelt på fartøy hjemmehørende i nord og sør, 1990-2022.

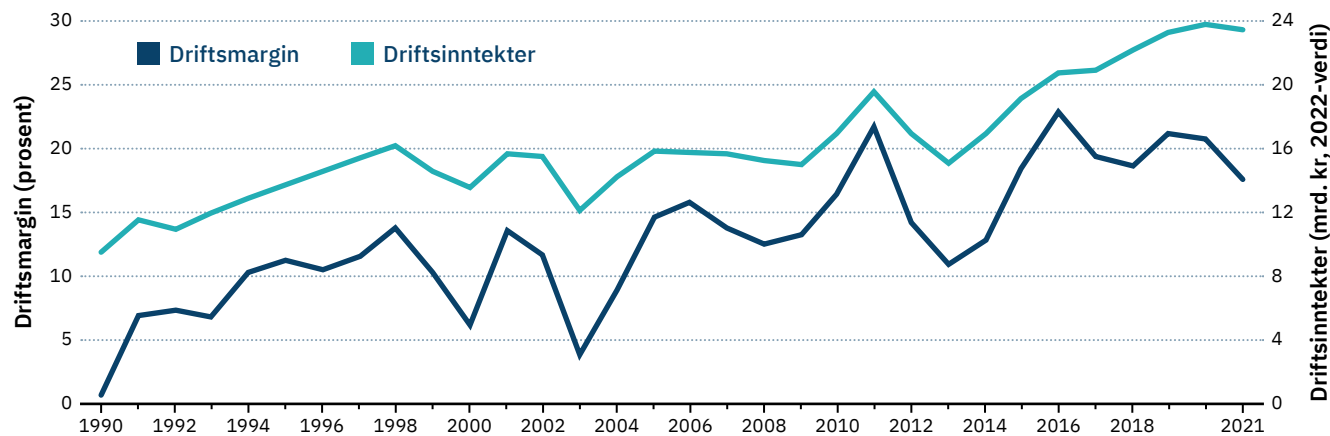
Figur 8: Andel av førstehandsverdi for fartøy i ulike lengdegrupper – bunnfisk, 2000–2022.

Figur 9: Andel av førstehandsverdi for fartøy i ulike lengdegrupper – pelagiske fiskeslag, 2000–2022.

Det er et uttrykt mål å ha en variert fiskeflåte med rom for både små og store fartøy. Antall fiskefartøy er som nevnt redusert over tid. Foreløpige tall fra merkeregisteret viser at det ved utgangen av 2022 var totalt 5 611 fiskefartøy, en liten økning på 18 sammenlignet med forrige årsskifte.

Figur 8 viser andelen av førstehandsverdi av bunnfisk fordelt på ulike lengdegrupper i perioden 2000-2022. Figur 9 viser tilsvarende tall for pelagisk fiskeri. I begge sektorene har det vært en utvikling der fartøy over 28 meter står for en økende andel av fangstverdien, men utviklingen er særlig stor for pelagisk sektor. For bunnfisk har fartøy under 11 meter sin andel av fangstverdien variert mellom 12 og 17 prosent i denne perioden. I 2022 var den 16 prosent. Både for pelagisk og bunnfisk er det særlig fartøy i gruppen 15-27,9 meter sin andel av fangstverdien som er redusert de siste 20 årene.

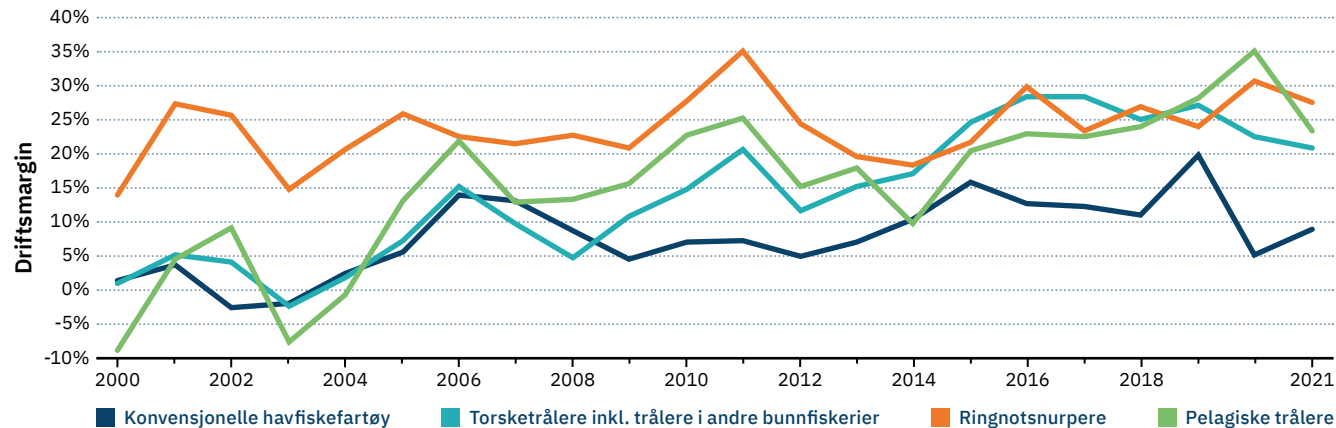

Figur 10: Gjennomsnittlig driftsmargin og totale driftsinntekter, 1990–2021.

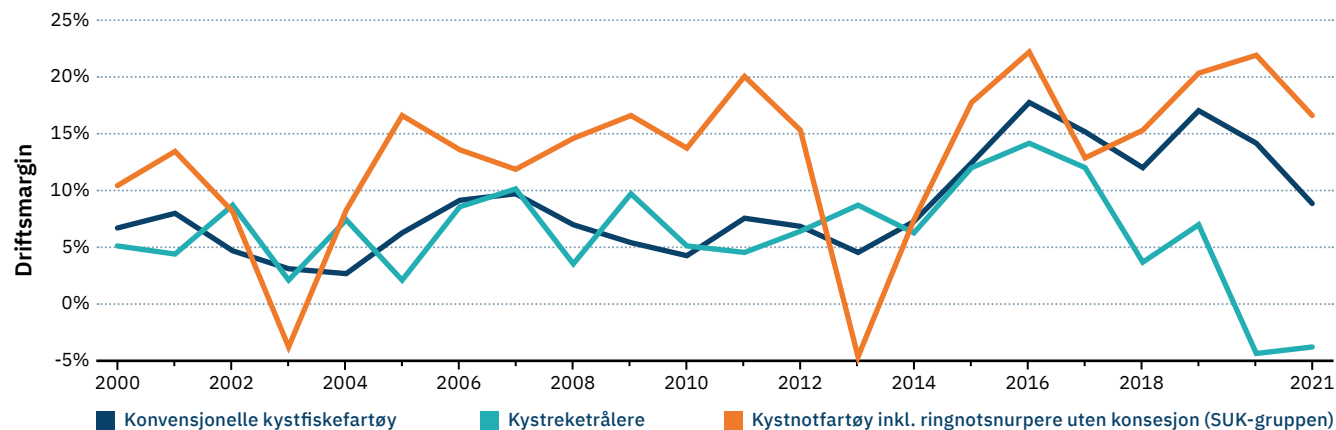
Driftsmarginen gir inntrykk av lønnsomheten i fiskeriene ved å vise hvor mye som tjenes for hver 100 kroner solgt. Det er naturlig med variasjoner fra år til år, men figur 10 viser at fiskeflåten over tid har hatt vekst i driftsmarginen. I 2021 oppnådde fiskeflåten en driftsmargin på 17,6 prosent, mens driftsmarginen i 2020 var 20,8 prosent. Driftsmarginen går dermed noe ned for fiskeflåten, men sammenlignet med tidligere år ligger den fortsatt på et høyt nivå. Samtidig skal man være klar over at det er ganske store variasjoner i lønnsomheten mellom ulike fartøygrupper.

Figur 11 og 12 viser driftsmarginen for fiskeflåten fordelt på fartøygrupper. I 2021 var det ringnotsnurperne, pelagiske trålere og torsketrålere som oppnådde høyest driftsmargin. Kystfiskefartøyene og den konvensjonelle havfiskeflåten ligger noe lavere i driftsmargin. Havgående krabbefartøy, som hovedsaklig fisker snøkrabbe, oppnådde i 2021 for første gang en positiv driftsmargin etter at direktoratet startet å måle lønnsomheten i dette fiskeriet i 2015.

Vi har data for drivstofforbruk til fartøy som står for cirka 90 prosent av norsk fangst. Drivstofforbruket har i perioden 2001 til 2021 vist en nedadgående trend, men de siste årene har det vært en økning i forbruket av drivstoff blant fartøyene som inngår i lønnsomhetsundersøkelsen for fiskeflåten. Fra 2020 til 2021 har forbruket av drivstoff økt med 21 prosent og dette gjenspeiles også i en generell økning i drivstoffkostnadene. Forbruk av drivstoff vil være avhengig av faktorer som tilgjengelighet til fisken og værforhold.

Figur 11: Driftsmargin for utvalgte havfiskegrupper 2000–2021.

Figur 12: Driftsmargin for kystfiskegrupper 2000–2021.

Figur 13: Drivstofforbruk i fiskeflåten, 2001–2021. (Indeks, 2001=100)

Nedgang i antall fartøy, sammen med den teknologiske utviklingen, har over tid bidratt til redusert drivstofforbruk, som igjen innebærer en reduksjon av klimagassutslippene fra de norske fiskeriene. I 2021 hadde den norske fiskeflåten manglende soneadgang til å fiske i britisk sone hvor norske fartøy tradisjonelt har fisket et betydelig kvantum, spesielt av makrell. Dette medførte et endret fangstmønster for mange fartøy og har betydd økt forbruk av drivstoff. Samtidig ble det fisket større kvantum av viktige fiskeslag som torsk, sild og makrell i 2021 sammenlignet med 2020. Variasjon i drivstofforbruket henger mye sammen med intensiteten og deltakerantallet i ulike fiskerier, noe som vil kunne variere med bestands- og kvotestørrelse. Det er en kjensgjerning at trålfisket, som for eksempel rekefiske, krever mye mer drivstoff enn andre fiskeri.

Årlige reguleringer

Fiskeridirektoratet utarbeider forslag til, og fastsetter eller gir departementet råd om, årlige reguleringer for fiskeriene. Det ble også i 2022 gjennomført et reguleringsmøte med inviterte deltakere. Offentligheten kunne følge møtet via strømming på nett. Totalt ble det behandlet 31 reguleringer for 2023, hvor fisket etter torsk, hyse og sei var den mest omfattende saken. Det utarbeides grundige saksdokument til hver sak og vi mottar skriftlige innspill.^[1]

Vi har også god kontakt med næringsorganisasjonene og andre interessegrupper, noe som bidrar til at reguleringene om nødvendig kan justeres i løpet av året, for eksempel for å sikre at kvotene blir utnyttet innenfor fastsatte rammer.

I arbeidet med regelverket tilstreber vi brukervennlighet og forenkling. Reguleringene skal imidlertid også ivareta en rekke mål der det å oppnå bærekraftig forvaltning av fiskeressursene, lønnsomhet og rettferdig fordeling av mulighetene til å fiske er blant de viktigste. Disse hensynene kan være vanskelig å balansere og målene kan av og til stå i motstrid til hverandre.

Så sant kvotegrunnlaget og målet om bærekraftige fiskerier tilsier det, bør reguleringene gjøres mest mulig forutsigbare og rasjonelle av hensyn til næringen. Det er derfor et gode å kunne fastsette reguleringsopplegg som i stor grad er en videreføring fra det ene året til det neste. Mange fiskerier reguleres nokså likt over tid, noe som kan indikere godt forvaltede bestander der ulike fordelingsspørsmål er avklart på en måte som gir langsiktige løsninger.

Kysttorskvern, og spørsmål om hvor kystnært større fartøy skal kunne drive fiske nord for 62°N, har vært aktuelle tema gjennom flere år. I 2022 oversendte Fiskeridirektoratet forslag til NFD om strengere reguleringer som nå er på høring. Ifølge forslagene må fartøy over 28 meter fiske torsk utenfor 4-milen, fartøy mellom 21 og 28 meter må fiske torsk utenfor grunnlinjene og fartøy mellom 11 og 21 meter må fiske torsk utenfor fjordlinjene. Det foreslås også andre tiltak, der flere har som formål å redusere fangster av kysttorsk som ikke har rukket å bli kjønnsmoden, blant annet økt minstemål (55 cm innenfor 4-milen), større masker i fiskeposen ved fiske etter torsk med snurrevad (140 mm innenfor 4-milen) og krav om større masker i torskegarn (168 mm).

Kysttorsk sør/Oslofjorden omtales under delen om marin arealforvaltning, marint vern på [side 68](#).

Torskekvoten i Nordsjøen ble for 2022 fastsatt på samme lave nivå som året før, men ut fra erfaringene fra 2021 ble det fra starten av året åpnet for et begrenset direktefiske etter torsk for kystfartøy med adgang til å delta i lukket eller åpen gruppe. Andre fartøygrupper hadde kun adgang til å fiske torsk som bifangst. Som følge av utviklingen i fisket ble det nødvendig å stramme inn reguleringen utpå høsten, med lavere kvoter og svært strenge bifangstbestemmelser.

Fisket etter vassild ble for første gang regulert med en kvotebytteordning i 2022. Ordningen løper over to år, og åpner for at to fartøy kan bytte på å fiske hverandres kvoter. Det innebærer at det ene fartøyet fisker begge fartøyenes kvote det første året, mens det andre fartøyet fisker kvotene det andre året. Kvotebytteordningen ble innført som følge av lave kvoter, og skal legge til rette for at det enkelte fartøy som deltar i fisket kan oppnå et tilstrekkelig kvotegrunnlag.

På grunn av økte drivstoffutgifter ble det innført en midlertidig kvotesamarbeidsordning i makrellfisket, etter mønster fra samfiskeordningen i torskefiskeriene nord for 62°N. Fartøy som deltar i ordningen kan, i tillegg til egen makrellkvote, fiske kvoten til et annet samarbeidende fartøy som ikke kan drive fiske eller lande fangst i den tiden kvotesamarbeidet pågår. Slikt kvotesamarbeid kan kun inngås mellom to fartøy som er under 15 meter og som ikke fyller vilkårene for å få tildelt strukturkvoter.

Etter tre år uten kvotegrunnlag for å drive fiske etter lodde i Barentshavet, ble det igjen åpnet for fiske i 2022. Totalkvoten var imidlertid den nest laveste på over 20 år, og på samme måte som i 2014, 2015 og 2018 ble det åpnet for kvotebytte for havfiskeflåten, der ringnotfartøy kunne bytte loddekvoten mot nordsjøsil, og fartøy med pelagisk tråltillatelse kunne bytte mot kolmule. Kystflåten ble regulert med påmelding, loddtrekning og siste utseilingsdato for å få deltakelsen tilpasset kvotegrunnlaget.

Et toårig pilotprosjekt for å styrke den regionale forvaltningen for bærekraftig høsting av kystnære bestander, ble startet opp i 2021 og har pågått i hele 2022. I prosjektet sammenstilles data og kunnskap om utvalgte kystnære bestander og fiskerier i området Andfjorden (Nordland/Troms). Dette danner grunnlag for å vurdere behovet for forvaltningstiltak. Prosjektet skal også ta for seg kysttorsk i nord. Det er et mål å finne gode måter å arbeide på, som eksempler på kunnskapsinnhenting og regional medvirkning i forvaltningen av bestander og fiskerier i ulike områder langs kysten. Prosjektet er noe forsinket som følge av sen kunnskapsleveranse fra HI.

Deltakelse i fiskeriene

Fiskeridirektoratet tildeler tillatelser til å delta i fiskeriene, kontrollerer at vilkårene for tillatelsene blir overholdt og behandler saker for de ulike ordningene med leiefartøy, strukturering og slumpfiske. Vi behandlet rundt 3 350 fartøysaker i 2022, og mange av disse er komplekse. Dette er en økning på rundt 10 prosent. Av disse utgjør ervervstillatelser 1 346, leiefartøysaker 136 og saker knyttet til merkeregistrering 888. I tillegg til fartøysakene behandles 1 321 saker som gjelder fiskermanntallet og rulleringen av dette.

Effektiv saksbehandling i fartøysaker hindrer unødvendige driftsavbrudd, noe som kan ha betydning for lønnsomheten i fiskeflåten. Hovedtyngden av sakene behandles innenfor den fastsatte saksbehandlingsgarantien, men saksbehandlingstiden i de travleste periodene har økt en del. Fiskeridirektoratets hovedkontor som klageinstans har behandlet 28 klagesaker innenfor deltakerloven frem til ny organisering, hvorav klageren ble gitt fullt medhold i 25 prosent av sakene. Fiskeridirektoratet har i 2022 forberedt og oversendt 12 saker til NFD som klageinstans.

I saksbehandlingen på regionalt nivå har det i perioder vært nødvendig å overføre saksbehandlerkapasitet mellom regionene for å få håndtert saksmengden. I den nye organiseringen vil vi kunne fordele trykket på en bedre måte. Innkreving av årlig avgift for å stå i merkeregisteret i 2022 ble gjennomført i henhold til oppsatt plan. Statens innkrevingsentral er ny samarbeidspartner for innkreving. Dette innebærer endrede saksbehandlingsrutiner som nå er innarbeidet. Søknader om frafall av gebyrer ble behandlet fortløpende.

3 350

fartøysaker

10%

økning i fartøysaker

1 346

saker om ervervstillatelser

136

saker om leiefartøy

888

saker om merkeregistrering

28

klagesaker

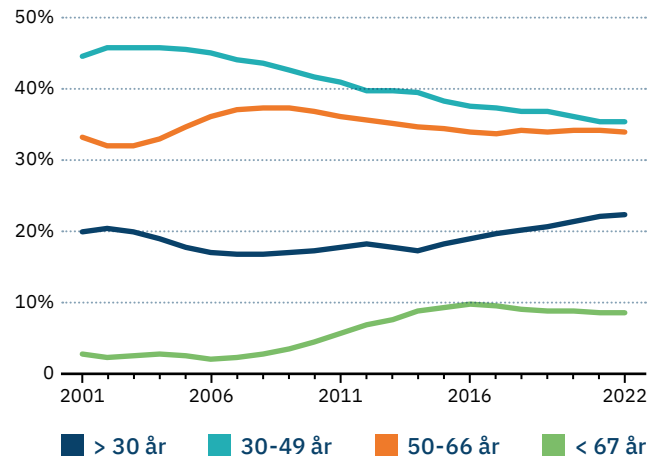
Klagesaker i forbindelse med hovedrulleringen av fiskermanntallet på slutten av 2021 ble behandlet i første kvartal 2022. Forberedelser til rulling av manntallet i 2022 ble gjennomført innenfor fastsatt plan, og arbeidet med selve gjennomføringen ble igangsatt i regionene i november. Fiskeridirektoratet har etter søknad til NAV og Skatteetaten fått direkte tilgang til Aa-registeret og Folkeregisteret. Dette er nyttige og gode verktøy for arbeidet med manntallssaker.

Fiskeridirektoratet har startet et forprosjekt med tanke på å bygge et nytt fartøyregister som er bedre tilpasset vår digitale hverdag. Forprosjektet var ferdig 1. kvartal 2022. Oppstart av hovedprosjektet er utsatt på grunn av manglende digitaliseringskapasitet. Det blir tatt en avgjørelse i 2023 om når hovedprosjektet kan starte.

Antall fiskere

Ved utgangen av 2022 var totalt 9 591 personer registrert med fiske som hovedyrke i fiskermanntallet, en liten økning fra 9 505 i 2021. Dette er det høyeste antallet siden 2013, da det var registrert 9 559 fiskere. Antall som var registrert med fiske som biyrke var 1 226 ved utgangen av 2022, mot 1 347 i 2021.

Ved utgangen av 2022 var det registrert 432 kvinner med fiske som hovedyrke. Det vil si at antallet kvinner fremdeles er lav, men økende. I 2021 var det registrert 396 kvinner med fiske som hovedyrke. Det er blant de yngste at økningen er størst. Ved utgangen av 2022 var det registrert 138 kvinnelige fiskere under 30 år, mens tilsvarende tall ved forrige årsskifte var 122.

Figur 14: Andel helsårsfiskere (begge kjønn) fordelt på aldergrupper.

Det blir i offentligheten ofte tegnet et bilde av en næring som er **preget av forgubbing**. Utviklingen de siste årene viser tvert imot at det er **grunn til å være optimist** med tanke på rekruttering og fremtiden til fiskeryrket.

Vi må imidlertid fortsette å arbeide godt med rekrutteringen.

1 321

saker om fiskermanntallet

9 591

har fiske som hovedyrke

Størst økning av

unge

fiskere

Forskrifter og høringer

I juni 2022 sendte Fiskeridirektoratet på høring en rekke forslag om tiltak for å sikre en fortsatt positiv utvikling av kveitebestanden, særlig tatt i betraktning en forventet effektivisering av fisket etter kveite i nord. Saken er under behandling, og endringer i regelverket vil bli iverksatt i god tid før utløpet av fredningstiden 31. mars 2023.

Det ble også gjennomført høring av endringer i reglene i høstingsforskriften om røkting av line, for å tilpasse regelverket bedre til bruk av flyteline i fisket etter torsk, hyse og sei.

På bestilling fra NFD gjennomførte direktoratet høring om endringer i forskrift om tildeling av rekrutteringskvoter. Forslag til endringer ble oversendt departementet innen fristen 7. oktober 2022, og resulterte i en ny forskrift om tildeling av rekrutteringskvotebonus.

I starten av april gjennomførte Fiskeridirektoratet en kort høring om påbud om bruk av fangstbegrensnings-system i fiske med snurrevad, i et område fra Andenes til Knivskjelodden, innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene, frem til og med 15. mai. Påbudet ble ikke iverksatt etter vurdering i NFD.

Fiskeridirektoratet gjennomførte høring av forslag til regulering av tarehøsting langs kyststrekket fra grensen til Trøndelag til Vega i Nordland. Høringen resulterte i at det ble åpnet for tarehøsting i bestemte felt sør av Vegaøyan verdensarvområde frem til og med 2028.

Arbeidet med å utarbeide ny deltakerforskrift for 2023 er gjennomført og forslaget har vært på høring. Høringsuttalelsene er innarbeidet i forskriftsforslaget som ble oversendt NFD innen fastsatt frist.

På bestilling fra NFD har Fiskeridirektoratet gjennomført høring med forslag til ny forskrift om fiskeritillatelse og kvotefaktorer. Høringsfristen var 31. mars 2022. Høringen var en oppfølging av tiltak i Meld. St. 32 (2018 – 2019) «Et kvotesystem for økt verdiskaping – en fremtidsrettet fiskerinæring», som Stortinget har sluttet seg til.

Forslaget var også en oppfølging av de endrede bestemmelsene i deltakerloven, som Stortinget har vedtatt. Forslag til ny forskrift etter høringen ble oversendt NFD 7. juli 2022. Av foreslåtte tiltak, som ikke ble foreslått videreført etter høringen, var blant annet sammenslåing av ringnottillatelse, pelagisk tråttillatelse og nordsjøttillatelse.

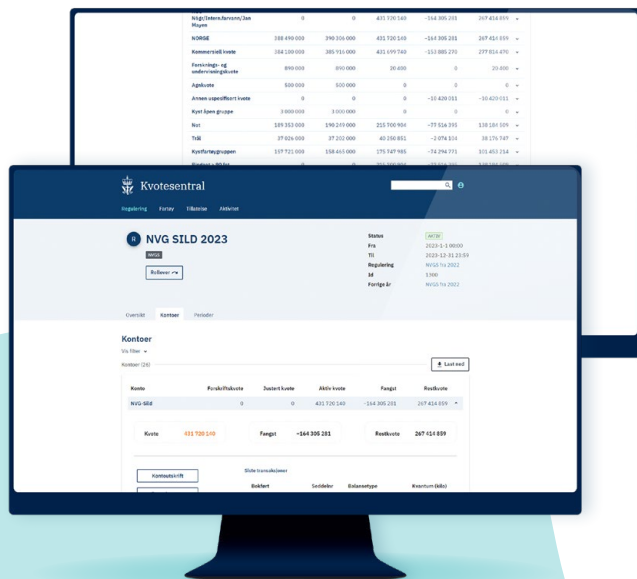
I mai 2022 sendte NFD en bestilling der de ba Fiskeridirektoratet foreta en helhetlig vurdering av fremtidig regulering av fangst av snøkrabbe på norsk sokkel i Barentshavet. Fristen var satt til september 2022. Arbeidet med bestillingen ble utført i samarbeid mellom ulike fag-grupper i direktoratet og vurderingen ble oversendt NFD innen fristen.

De nye reketråttillatelsene, som ble utlyst med søknadsfrist 1. desember 2021, ble tildelt første kvartal 2022.

I en bestilling fra NFD i mars 2022 ble direktoratet bedt om å utarbeide et høringsutkast og gjennomføre en høring om bruk av leiefartøy ved kontrahering av nybygg. Dette var da en oppfølging av en vurdering som direktoratet etter en bestilling fra NFD oversendte desember 2020. Frist for høringen ble satt til 31.12.2022. Grunnet kapasitetsproblemer har ikke direktoratet gjennomført bestillingen i henhold til oppsatt tidsplan. Høringsutkastet ble ferdigstilt i januar 2023 og sendt på høring.

Kvoteregisteret

Å fastsette kvoter for de enkelte fiskeslagene, og tildele kvoter til det enkelte fartøy, er et sentralt redskap for norsk fiskeriforvaltning. Fiskeridirektoratet etablerte og har vedlikeholdt et register over fiskefartøyenes kvoter i adgangs-regulerte (lukkede) fiskerier siden tidlig på 2000-tallet. Nye reguleringer og krav til nye digitale løsninger har medført behov for et nytt og moderne kvoteregister.

Fiskeridirektoratets nye kvotesystem, som er blitt utviklet over flere år, bygges opp som et bankkontosystem. Direktoratet bestemmer hvert år innskuddet på konto basert på gjeldende reguleringer. Hvem som disponerer den enkelte kontoen og når de kan disponeres, er basert på vedtak fattet av direktoratet knyttet til erverv av fiskefartøy og deltakelse i ulike fiskerier.

Norsk vårgytende sild (NVG-sild) ble valgt som pilot for utviklingen av grunnmodellen, fordi dette er et forholdsvis enkelt regulert fiskeri. I grunnmodellen, som er utviklet i nært samarbeid med Norges Sildesalgslag, er metoder for korrekt behandling av kvotefleks, leiefartøyordninger og regler knyttet til kvoteutnyttelse, innarbeidet. Også effekten av kjøp og salg av strukturkvoter, og etablering av nye strukturkvoteordninger, er innarbeidet i grunnmodellen. Nytt kvoteregister, hvor beregnet restkvote for fartøy som deltar i fisket etter NVG-sild med deltakeradgang, ble ferdigstilt, satt i produksjon og tilgjengeliggjort for fisker og publikum for øvrig, i 2020 på Min side på www.fiskeridir.no.

Etter dette har vi gjort nødvendige tilpasninger i grunnmodellen for at den også skal fungere for de mer spesielle reguleringene i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N (ferskfiskordning, bifangstregler m.m.). Utviklingsarbeidet er gjort i nært samarbeid med berørte salgslag, noe som er nyttig for å finne omforente og gode løsninger for digitalisering av kompliserte reguleringer.

Siden våren 2022 er nødvendige reguleringsparametre og endringer i disse (refordelinger, endringer i ferskfiskprosent m.m.) for torsk, hyse og sei nord for 62°N, blitt løpende registrert i nytt kvoteregister og tilgjengeliggjort for salgslagene i sanntid.

De involverte salgslagene må alle utvikle interne applikasjoner, som automatisk analyserer den enkelte seddel ved mottak, og foreta postering av aktuell fangst på korrekt konto i direktoratets kvoteregister. For å beregne og presentere korrekt restkvote for det enkelte fiskefartøy, er vi avhengig av at utviklingen prioriteres av lagene. Siden våren 2022 har vi arrangert flere møter for å bli enige om prioriteringer og sikre at alle salgslagene faktisk utvikler rutiner for postering av fangst i nytt kvoteregister. Vi ser at alle salgslagene nå prioriterer dette digitaliseringsarbeidet. Av ulike årsaker har likevel ikke alle lag vært i stand til å gjennomføre postering av sedler, knyttet til fangst av torsk, hyse og sei nord for 62°N, som planlagt.

Så snart rutinene er etablert, tester er gjennomført og feil korrigert, vil vi tilgjengeliggjøre beregnede restkvoter fra nytt register til fisker og andre.

I påvente av nødvendig utviklingsarbeid hos salgslagene, har direktoratet prioritert å videreutvikle grunnmodellen for å sikre videre tilpasninger til reguleringer i pelagiske fiskerier (digitalisering av skjema for kvotesamarbeidsordning, tildeling av kvote i flere områder for samme regulerte bestand m.m.).

Prioriterte bestander og utviklingstiltak

Fiskeridirektoratet skal arbeide særskilt for at bestander høstes bærekraftig. Flere av bestandene, som det står dårlig til med, er arter med lav reproduksjon. Det vil derfor ta lang tid å bygge opp igjen disse bestandene. Piggå og uer er eksempler på saktevoksende arter med lav reproduksjon. Man kan med andre ord ikke forvente positive samfunnseffekter av iverksatte regulerings-tiltak før det har gått flere år. For piggå anbefaler ICES for første gang siden 2009 at det kan åpnes for et fiske i Nordøst-Atlanteren. Dette indikerer at de innførte forvaltningstiltakene har hatt effekt på den nedfiskede bestanden. På grunn av de strenge reguleringene, er dette en bestand vi har lite nyere data om. HI har imidlertid utvidet sin innsats, så datatilfanget vil øke. Videre vil det begrensede direktefiske i 2023-reguleringen også kunne gi bedre datatilfang.

Etter forvaltningsprinsippet i havressursloven har myndighetene ansvar for å vurdere alle bestander og iverksette tiltak for å sikre bærekraftig forvaltning. Fiskeridirektoratet har utarbeidet et forvaltningsverktøy som sikrer dette. På grunn av bemanningsutfordringer, har ny og helhetlig gjennomgang av forvaltningsverktøyet ikke blitt gjennomført de to siste årene. Den helhetlige gjennomgangen, som benyttes nå, er fra 2020. Oppfølgingen av punktene nedenfor følger prioriteringen for 2021 som ble gjort i 2020. Nærmere om de enkelte punktene i verktøyet finnes på www.fiskeridir.no.^[2]

De prioriterte bestandene for forvaltningstiltak i 2021 var kysttorsk (nord og sør), kongsnegl, sjøkreps, stillehavsøsters og flatøsters.

Kysttorsk omtales på [side 22](#).

Interessen for sjøkreps øker, og for å sikre at uttaket er forvaltet bærekraftig har Fiskeridirektoratet nedsatt en arbeidsgruppe som skal kartlegge situasjonen og status for bestand og fiskeri. Arbeidsgruppen vil levere en rapport i 2023.

I 2022 er flere prioriterte forvaltningstiltak knyttet til utøvelsen av fisket blitt gjennomført:

Havforskningsinstituttet, SINTEF og Fiskeridirektoratet gjennomførte et seleksjonstokt om bord i en kommersiell industritråler i Nordsjøen i fiske etter øyepål. Formålet er å selekere ut konsumfisk fra industrifangstene. Forsøkene planlegges videreført i 2023.

Havforskningsinstituttet leder et prosjekt, i samarbeid med UIT og SINTEF og i regi av Fiskeridirektoratet og FHF, om forbedring av seleksjon i stormasket trål. Under dette prosjektet ble det gjennomført et tokt i 2022, og prosjektet planlegges videreført i 2023.

Vi bidro også i 2022 med penger til prosjektet «overlevelse av reker selektert ut av rekestrålen i havoverflaten» som gjennomføres av HI. Videre har vi startet arbeidet med å gjennomføre implementering av nye tekniske regler for bedre seleksjon i rekestrål.

Prosjektet med forsøksfiske med flytetral i fiske etter snabeluer ble gjennomført av næringen i regi av Fiskeridirektoratet. Resultatet så langt er at det er åpnet, gjennom forskrift, for bruk av flytetral i dette fiskeriet i et gitt område i vestlige del av Barentshavet. Det ble gitt dispensasjon for bruk av flytetral i fisket etter uer i 2022 i områder langs eggakanten sør for 72°N i periodene det var tillatt å fiske med bunntrål etter uer, men ingen benyttet seg av den muligheten.

Forsøksstillatelse til bruk av flytetral i fiske etter hyse vest for 18°V ble gitt til samtlige havgående norske trålere som har torsketrållatelse. Tillatelsen ble i liten grad benyttet i direktefiske etter hyse i 2022.

Etter innføringen av sorteringsrist i fiske etter reker i kystnære områder sør for 62°N har det blitt gitt fritak for bruk av sorteringsrist i perioder av året på grunn av påståtte problemer med tare som blokkerer risten under fiske. Problemet har vært størst i vintermånedene. For å få kartlagt problemet nærmere, gjennomførte Fiskeridirektoratet et tokt i januar/februar 2022. Konklusjonen var at problemet synes å være svært begrenset da vi ikke kunne dokumentere blokkering av sorteringsristen under fiske. Vi dokumenterte dette ved å ha på kamera på hvert trålhal. Taren kom bak på rista når trålen ble tatt inn.^[3]

Vi har hatt innledende møter for å forberede oppstart av prosjekter som har som mål å redusere bunnkontakt i fiske med trål etter bunnfisk og skalldyr. Prosjekter planlegges i 2023. Vi har også gjennomført et kolmuletokt, og deltatt som observatør på et makrellstørjetokt gjennomført av HI.

Fellesprosjektet med HI, hvor omfanget av urapportert fangst og utkast er tema, er ferdigstilt i 2022. I forbindelse med dette arbeidet er doktorgradsavhandlingen om kvantifisering av utkast og uregistrert bifangst publisert.^[4]

Gjenstående og tapte teiner fører til spøkelsesfiske. Derfor er det nå innført krav til rømmingshull i ulike teinefiskerier basert på forsøk og løsninger. Fra 1. januar 2022 ble dette kravet også innført i fiske etter sjøkreps for fritidsfiskere og i teinefiske etter kongekrabbe i det kvoteregulerte området fra 1. mars 2022 samt utenfor det kvoteregulerte område fra 1. juli 2022. I yrkesfiske etter sjøkreps og taskekrabbe blir det ofte benyttet et høyt antall teiner. Basert på høringsinnspill ble innføringen utsatt med bakgrunn i behovet for noen enklere monteringsløsninger i noen teine typer. Dette ble fulgt opp og utbedret vinteren og våren 2022, slik at kravet til rømmingshull i yrkesfiske etter sjøkreps og taskekrabbe ble innført fra 1. juli 2022.

Gjennom 2022 har arbeidet med utvikling av løsning for rømmingshull i snøkrabbeteiner, i regi av HI blitt videreført. I HIs bestandsrådgeving (november 2022) for snøkrabbe 2023, blir det anbefalt å innføre rømmingshull i snøkrabbeteiner. Fiskeridirektoratet vil følge dette opp i 2023.

Materialvalg i fiskeredskapen har betydning for gjenbruk, ombruk og materialgjenvinning, og direktoratet har ønsket å ta tak i problemstillingen ved å invitere til en arbeidsgruppe for å informere om utfordringer og drøfte mulige løsninger. Dette er av flere årsaker blitt utsatt, og vil bli gjenopptatt i 2023.

Mer om opprydning av fiskeredskap og marin forsøpling på [side 63](#).

Vi har laget en film om fiskeriaktivitet på norsk sokkel som skal brukes i rapporter og informasjonsarbeid, blant annet i arbeidet med sameksistens. Filmen og skisser av fiskeredskap, som garn, line, teine og trål vil bli tilgjengelig på www.fiskeridir.no. For øvrig vises det til Handlingsplanen for fiskeforsøk og utviklingstiltak.^[5]

Fiskeridirektoratet fokuserer på hvor mye og hvordan det fiskes, det vil si hvilke årsklasser det fiskes på og eventuell bifangst av andre arter. Vern av yngel og småfisk, blant annet gjennom minstemålsbestemmelser for fisk og skalldyr, samt stenging av fiskefelt, har i en årrekke vært et bærende prinsipp i norsk fiskeriforvaltning. Dette, sammen med innføringen av tekniske reguleringer, selektive redskap, utkastforbud og langsiktige høstingsregler, har bidratt til en positiv utvikling av de kommersielt viktige fiskebestandene.

Fritids- og turistfiske

Fiskeridirektoratet har ansvar for å forvalte fritids- og turistfiske på en bærekraftig måte. Oppgaven har vokst kraftig de siste årene, ikke minst på grunn av stadig større kamp om kystsonen og offentlig oppmerksomhet om marin forsøpling. Det er ingen tegn på at oppgaven vil minke.

Fritids- og turistfiskere er vanskelige målgrupper å nå fordi det er en veldig stor og uensartet gruppe. Kunnskapen om reglene og holdningen til livet i havet er ikke god nok.

Regjeringen satser tungt på å selge havnasjonen Norge og direktoratet har sentrale oppgaver knyttet til denne satsingen.

I arbeidet med fritids- og turistfiske bruker vi mange virkemidler: informasjonskampanjer og holdningsskapende arbeid i nye og gamle medier, samarbeid med andre etater, brukervennlige digitale løsninger som Fritidsfiskeappen og tilpassede kontroller.

Fritidsfiske

Fritidsfiske utføres av norske statsborgere og utlendinger bosatt i Norge. Det er anslått at omkring to millioner fritidsfisker i sjøen hvert år. Det er ikke kjent at det finnes undersøkelser som måler betydningen fritidsfiske har for samfunnet, men det er allment anerkjent at man i all framtid ønsker at folk bosatt i Norge skal kunne høste av det havet har å tilby til eget forbruk, altså bruke allemannsretten.

Det innføres jevnlig nye krav til fritidsfiske. Nytt av året var at alle teiner og ruser skal være tydelig merket med eiers navn og folkeregistrerte adresse. Fiskeridirektoratet arbeider kontinuerlig for å informere om fritidsfiskereglene og bakgrunnen for dem, samt å endre holdningene hos fritidsfiskere om konsekvensene av aktiviteten, ikke minst knyttet til marin forsøpling.

Holdningskampanje

I 2022 har vi gjennomført en stor kampanje i samarbeid med Senter mot marin forsøpling, Kystverket og Sjøfartsdirektoratet for å redusere tap av taustumper, redskapsrester, små plastbiter m.m. i både fritidsfiske og yrkesfiske. Målgruppen har vært alle som utøver en aktivitet på sjøen.

Ofte havner disse restene i sjøen fordi folk har dårlige holdninger eller for dårlige rutiner. Vi laget filmen, «Hei, har du mista noe?», og annet informasjonsmateriell som har vært brukt i mange kanaler, for eksempel på sosiale medier, tv, kino, aviser og messer. Under er noen av resultatene.

Kampanjefilmen ble vist i to perioder på VGTV fra juli til desember 2022. I første runde ble filmen vist 1 million ganger og sett av 646 707 unike brukere. I andre runde ble filmen vist 974 000 ganger og sett av 622 304 brukere.

Vi har kjørt annonser i pressen, digitalt og på papir. Målgruppen var personer i 33 utvalgte kystbyer i Nord-Norge, Midt-Norge, Østlandet og Sør-Norge. De digitale annonsene ble sett av 232 000 personer. Lesertall for papirannonsene var 167 961.

Som en del av annonsekampanjen var også såkalt «programmatisk annonsering», det vil si en kjøpsmetodikk der man kjøper annonseplass på tvers av medier rettet mot bestemte målgrupper. Til sammen har de gitt 10 608 311 visninger og 15 138 klikk på annonsene.

De fire samarbeidende etatene fikk gjennomført en undersøkelse, der brukere som så de digitale annonsene kunne svare på spørsmålet «Hva mener du er hovedårsaken til marin forsopling?». Til sammen svarte 769 personer på spørsmålet, og det store flertallet mente at «dårlige holdninger var hovedårsaken til forsoplingen».

1 269 011

så kampanje på VGTV

I tillegg til denne tverretatlige kampanjen, har vi blant annet gjennomført et seminar rettet mot redskapsprodusenter og importører der vi informerte om regelverk og ansvarlig redskapsbruk.

Vi har også ferdigstilt et nettbasert kurs om ansvarlig bruk av fiskeredskap og konsekvensene av tapt redskap. Målgruppen er fritidsfiskere. Kurset blir annonsert og gjennomført i 2023 og vi vil samarbeide med fisker-, jeger og båtforbund for å spre kunnskap om kurset.

Vi har kjørt en annonsekampanje for Fritidsfiskeappen, inkludert merking av redskap og tap av redskap. Denne ble spredt på ferger, ekspressbåter og flyplasser, samt i magasiner og i sosiale medier. Vi har deltatt på flere messer med aktiviteter knyttet til fritidsfiske, blant annet på Camp Villmark på Lillestrøm og Arendalsuka.

Turistfiske

Turistfiske utføres av utenlandske personer på ferie i Norge. Det er anslått at antallet utenlandske turistfiskere er rundt 400 000 hvert år. Det er ikke kjent at det finnes undersøkelser som prissetter totalverdien av turistfisket, men det er allment anerkjent at turistfisket er viktig for Norge.

Alle turistfiskebedrifter som oppfyller bestemte kriterier må registrere seg på Fiskeridirektoratets Min side. Dette gjelder bedrifter som er registrert i merverdiavgiftsregisteret, som har brutto inntekt basert på turistfiske i sjøen på minst 50 000 kroner per kalenderår og som disponerer minst ett fartøy for utleie til fisketurister eller som tar turister med på fiske.^[6]

De registreringspliktige bedriftene skal rapportere gjestenes fangst til Fiskeridirektoratet fortløpende og digitalt, fra 2022 via godkjente fagsystem. De er også pliktig til å informere turistene om regelverket og utførselskvoten.

Bedrifter som omsetter for under 50 000 kroner i året fra turistfiske og som leier ut minst én båt til turister, kan registrere bedriften frivillig. Turister som har besøkt en registrert turistfiskebedrift kan ta med seg 18 kilo fisk eller fiskeprodukt, inntil to ganger i året, ut av Norge.

Fiskeridirektoratet samarbeider med Tolletaten om å stoppe ulovlig utførsel av fisk. Senest i oktober 2022 stoppet mannskap fra de to etatene fire tyske statsborgere som forsøkte å føre ut 164 kilo fisk ulovlig. Fisken var fanget hos en registrert turistfiskebedrift.

34 557

påmeldte til hummerfiske

4 831

redskap registrert tapt

6 887

redskap registrert ryddet

1 775

registrerte turistfiskebedrifter

Internasjonalt samarbeid

Norske fiskere høster av fiskebestander som deles med andre nasjoner, først og fremst Russland, Storbritannia og EU. Internasjonalt samarbeid om forvaltningen av disse bestandene er en viktig del av Fiskeridirektoratets arbeid for å regulere fiskeriene. Også i 2022 har vi brukt mye tid på å tilrettelegge for alle endringene som Brexit har medført. Dette gjelder for avtaler og reguleringer, men også for digitale løsninger og deling av data mellom landene. Like før årsskiftet ble den første bilaterale fiskeritavtalen mellom Norge og Storbritannia inngått, med bestemmelser om blant annet kvotebytte og adgang til å fiske i hverandres soner i 2022.

Både fiskeri og akvakultur er avhengig av et rent miljø med velfungerende økosystemer for å produsere maksimalt. Naturen er under press fra mange hold og 2022 har vært et år der internasjonale prosesser både regionalt og globalt har fått nytt momentum som følge av mulighetene til å arrangere fysiske møter. Fiskeridirektoratet løftet sitt engasjement på dette feltet i 2021 og har fulgt opp 2022. Vi deltok fysisk i forhandlingene om ny implementeringsavtale om miljø under havrettskonvensjonen, og på partsmøtet i Konvensjonen om biologisk mangfold som vedtok den nye Naturavtalen. Begge prosessene vil påvirke fiskeriforvaltningen, og Naturavtalen vil få størst betydning av disse gjennom sine mål om bærekraftig bruk, restaurering av skadet natur og vern. Klima- og miljødepartementet (KMD) har varslet at gjennomføringen av Naturavtalen i Norge skal beskrives gjennom en stortingsmelding som skal legges frem så raskt som mulig. Vår deltakelse i disse prosessene bidrar til å sikre at utgangspunktet for gjennomføringen i Norge blir best mulig gjennom å synliggjøre norsk fiskeri- og akvakulturforvaltning under forhandlingene.

OSPAR vedtok sin nye strategi i 2021 og arbeider nå med gjennomføringen. Fiskeridirektoratet er engasjert på flere hold for å sikre at fiskeri- og akvakulturforvaltningen blir godt behandlet basert på konkret sektorkunnskap. Det bidrar til å sikre at tiltak som kommer ut av prosessene blir treffsikre. Vi er også engasjert i OSPAR sitt arbeid med marin forsøpling gjennom vårt eget arbeid med handlingsplanen mot marin forsøpling.^[7] OSPAR skal levere sin Quality Status Report, QSR, i 2023 og Fiskeridirektoratet bidrar i arbeidet på norsk side for å sikre at bærekraftig bruk av norske farvann blir reflektert på en balansert måte mot behovet for vern.

Fiskeridirektoratet har videreført det høye engasjementet fra 2021 i relevante nasjonale og internasjonale prosesser for å synliggjøre en rekke av våre arealbaserte tiltak og deres positive effekter når det gjelder å ta vare på marin natur.

Direktoratet er engasjert i bistandsarbeid gjennom bilaterale prosjekter finansiert av Norad og Nansen-programmet, som ledes av FAO i Roma. I 2022 har engasjementet fortsatt vært noe preget av pandemien. Digitale plattformer har gjort det mulig å gjennomføre en del aktiviteter, men omfanget av vårt engasjement er fortsatt lavere enn hva som ville vært forventet uten pandemien.

Norge hadde formannskapet i Nordisk ministerråd (NMR) i 2022, og Fiskeridirektoratet deltok som rådgiver i arbeidsgruppe (AG) og embetsmannskomite (EK) for fisk. Det ble avholdt to konferanser, henholdsvis på Færøylene og i Oslo. Konferansen på Færøylene fokuserte på sameksistens og matproduksjon fra havet. Konferansen i Oslo fokuserte på Skagerrak og hvordan området kunne forvaltes bedre. Det ble ellers avholdt flere møter i både AG og EK der en behandlet søknader om støtte til ulike forskningsprosjekter.

Illustrasjon 1: Norges maritime grenser.

Som del av møtene i AG og EK ble det også holdt møter med forskningsinstitusjonene SINTEF i Trondheim og Havforskningsinstituttets avdeling i Matre.

Kontroll samarbeid

Ettersom vi forvalter de villlevende marine ressursene sammen med andre land er det også viktig at vi samarbeider med andre land for å utvikle fiskerikontrollen, sikre etterlevelse av omforente reguleringstiltak og dermed gi like konkurransevilkår.

I 2022 er det inngått en frittstående pelagisk kontrollavtale signert av EU, UK, Island, Grønland, Færøyene og Norge. Denne avtalen vil sikre like rammevilkår for den pelagiske fiskerinæringen. Direktoratet har bidratt aktivt for å komme frem til denne avtalen.

Fiskeridirektoratet har i 2022 inngått en ny bilateral kontrollavtale med UK. Innenfor rammene av avtalen skal det i 2023 etableres et felles Compliance Forum hvor det skal fokuseres på samarbeid om informasjonsdeling, risikostyring og utvikling av nye kontrollverktøy. Vi har også gjennomført bilaterale kontrollsamarbeid med danske myndigheter.

Direktoratet har også bidratt i det internasjonale nettverket IMCS Network (International Monitoring Control and Surveillance Network).^[8] Nettverket er et globalt møtested for fiskerimyndigheter for utveksling av erfaring og kompetanse om fiskerikontroll.

Vi frontet i fjor behovet for å utvikle et internasjonalt rammeverk for krav til posisjonsrapportering i fiskerikomiteen i FAO.

Fiskerikontroll

Fiskeridirektoratet har i samsvar med tildelingsbrevet fra NFD fortsatt arbeidet med forbedringer av fiskerikontrollen i tråd med hovedlinjene i anbefalingene fra Fiskerikontrollutvalget (NOU 2019: 21) og har utarbeidet en handlingsplan^[9] for å følge opp utvalgets anbefalinger.

Fiskerikontrollen utgjør summen av tiltak som bidrar til å nå målet om høsting av villlevende marine ressurser i samsvar med nasjonale og internasjonale reguleringer. Det vil si at kontrollen skal sikre etterlevelse av regelverket og dermed bidra til like rammevilkår for næringsaktørene. Derfor har vi gjennom handlingsplanen identifisert tiltak innen flere innsatsområder:

- Digitalisering og dokumentasjon
- Mer effektiv fiskerikontroll
- Effektivt reaksjonsapparat ved regelbrudd

Digitalisering og dokumentasjon

Korrekt registrering av ressursuttaket er et premiss for bærekraftig forvaltning og høsting av fellesskapets ressurser. Dette er et viktig fundament ved fastsettelsen av høstingskvoter internasjonalt og nasjonalt. For fiskerikontrollen er utfordringen å sikre et regnskap over ressursuttaket som samsvarer med virkeligheten.

Det er en gjennomgående utfordring at data som fiskerinæringen i dag er pålagt å registrere og rapportere til norske myndigheter, er basert på selvangivelse og manuelle registreringer. Selv om rapporteringsløsningene i all hovedsak er elektroniske, registreres opplysningene som oftest manuelt i systemene uten at det stilles krav om

dokumentasjon. I tillegg mangler myndighetene tilgang til en del sentrale data i verdikjeden, blant annet fra den minste flåten og fra bearbeidingsleddet. Det gjør det svært vanskelig for kontrollmyndighetene å verifisere at rapporterte data er korrekte. I tillegg gir dette handlingsrom for lovbrudd og vanskeliggjør et effektivt kontrollarbeid. Mangel på verifiserte data gjør det vanskelig for næringen og myndighetene å oppfylle forventninger fra importland og markedsaktører om dokumentasjon og sporing gjennom verdikjeden, og for forvaltningen å kunne gå god for dokumentasjon som er fremlagt av næringen.

Under hovedinnsatsområdet digitalisering og dokumentasjon har vi derfor, i samsvar med tildelingsbrevet, fulgt opp vedtatt utvidelse av kravene til posisjonsrapportering og elektronisk rapportering av fangst- og aktivitetsdata. Vi har hatt dialog med næringen om endringene og igangsatt nødvendige forbedringer av våre mottakssystemer. Vi planlegger også for nye løsninger som vil styrke norsk FMC sin kapasitet til å følge opp økningen fra 600 til potensielt 6 000 norske fiskefartøy som skal rapportere sin aktivitet på havet.

Fiskeridirektoratet har sammen med Justervesenet levert forslag til nytt regelverk om krav til bruk av automatiske vekter og veiesystemer på norske fiskemottak. I 2022 har vi satt i gang en rekke tiltak for å forberede det nye regelverket, blant annet gjennom utvikling av kravspesifikasjon for overføring av data fra veiesystem, utviklet våre registre videre slik at vi skal kunne ta imot data effektivt og samarbeidet med Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond om pilotprosjekter hvor nye løsninger for automatiske veiesystemer skal testes ut.

I 2022 har vi fortsatt arbeidet med FangstID-programmet. Målet er å stimulere til utvikling av nye teknologiske løsninger for å identifisere fangst om bord på fiskefartøy for å sikre en korrekt registrering av ressursuttaket og bidra til løsninger som sikrer sporbarhet gjennom verdikjeden. Vi har arrangert et internasjonalt symposium for å fremme kunnskap om pågående utviklingsarbeid og for å skape nettverk mellom forskning, næring og forvaltning. Med støtte fra Forskningsrådet har vi i løpet av året påbegynt prosessen med såkalte innovative anskaffelser. Gjennom FangstID-programmet er direktoratet deltaker i tre ulike konsortier som i 2022 har fått støtte gjennom EUs forskningsprogram Horizon Europe.

Mer effektiv fiskerikontroll

Fiskeridirektoratet har i samsvar med tildelingsbrevet fortsatt arbeidet med å samordne og styrke analysefunksjonen i direktoratet, og det er nå opprettet en egen seksjon for analyse og risikovurdering. Dette skal gi en mer effektiv tilretteleggelse av tilgjengelige data som styringsverktøy i risikostyringsarbeidet. Innsatsen i Fiskeridirektoratets og Kystverkets felles analyseenhet er også styrket, samtidig som vi har gjort tiltak for å samordne enheten med direktoratets generelle satsing på analyse. Analyseenheten bidrar også i Blue Justice-arbeidet.

Vi har også styrket kapasiteten i utviklingen av vårt nye kontroll- og tilsynssystem (SAGA). Økt kapasitet gjør at vi kan fortere utviklingen av SAGA og nærmer oss utfasing av inspeksjonsdatabasen. I løpet av 2022 har vi blant annet tatt i bruk nye løsninger for dokumentkontroller. Vi har også utviklet løsninger som gjør det mulig å jobbe sømløst mellom SAGA og BarentsWatch sine lukkede karttjenester.

Fiskeridirektoratet jobber tett sammen med Kystvakten, fiskesalgslagene og andre kontroll- og tilsynsmyndigheter både på strategisk og operativt nivå.

I 2022 har vi fortsatt innfasingen og utviklingen av den nye tipsløsningen og har siden løsningen ble lansert i desember 2021 tatt imot mer enn 1 000 tips fra publikum. Tipsene omhandler alt fra fangst av rømt oppdrettsfisk til mistanke om ulovlig salg. I 2022 har vi videreutviklet og forbedret løsningen etter tilbakemeldinger fra brukerne, etablert felles rutiner og arbeidsprosesser, laget metoder for uthenting av statistikk og lagt vekt på å gjøre løsningen mer kjent for offentligheten.

Effektivt reaksjonsapparat

Fiskeridirektoratet startet i 2022 en gjennomgang av reaksjonsbruk og håndhevelse ved brudd på fiskerilovgivningen. Målet er å sikre et effektivt reaksjonsapparat og ivareta likebehandling. Vi har også åpnet for å ta i bruk tvangsmulkt som reaksjonsform.

Direktoratet samarbeider tett med politi- og påtalemyndighetene.

541
fullkontroller

1 112
redskapskontroller
i fritidsfiske

310
mottakskontroller

434
dokumentkontroller

En risikostyrt fiskerikontroll og tilstedeværelse

Fiskerikontrollen har de siste årene etablert et eget rammeverk for risikostyring som baserer seg på nasjonale og internasjonale standarder. Rammeverket er forankret i Nasjonal Strategisk Risikovurdering (NSRV)^[10], som også gir føringer for hvordan fiskerikontrollen skal organiseres, utøves og prioriteres i henhold til overordnede mål, krav og prioriterte risikoområder. NSRV utarbeides hvert år sammen med Kystvakten og salgslagene. I forbindelse med omorganiseringen av direktoratet vil vi utvikle rammeverket videre.

Hovedmålet med fiskerikontrollen i 2022 har vært å følge opp følgende overordnede risikoområder:

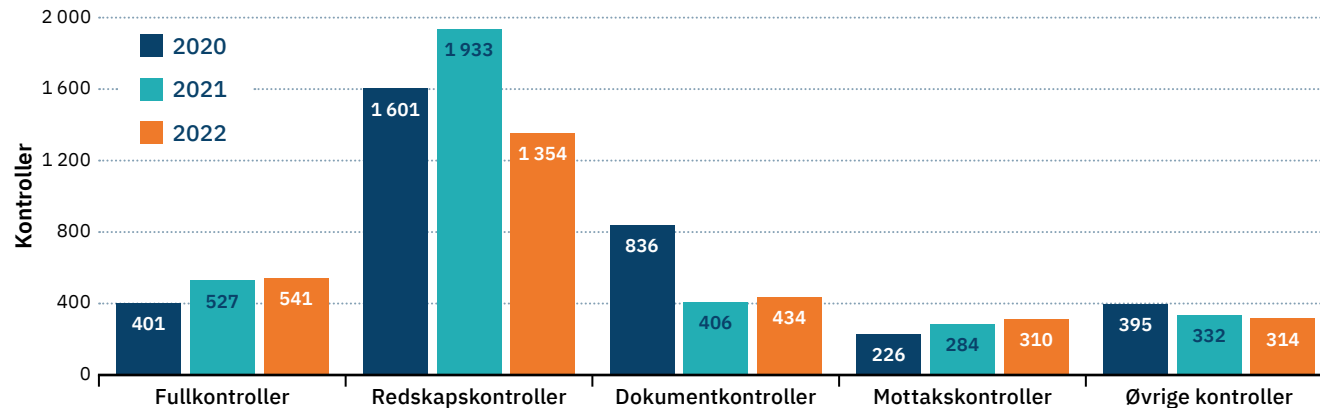
- Brudd på deltakerlovens bestemmelser
- Brudd på ilandføringsplikten
- Brudd på korrekt registrering av ressursuttaket

Fiskeridirektoratet har i 2022 styrket inspektørkapasiteten.

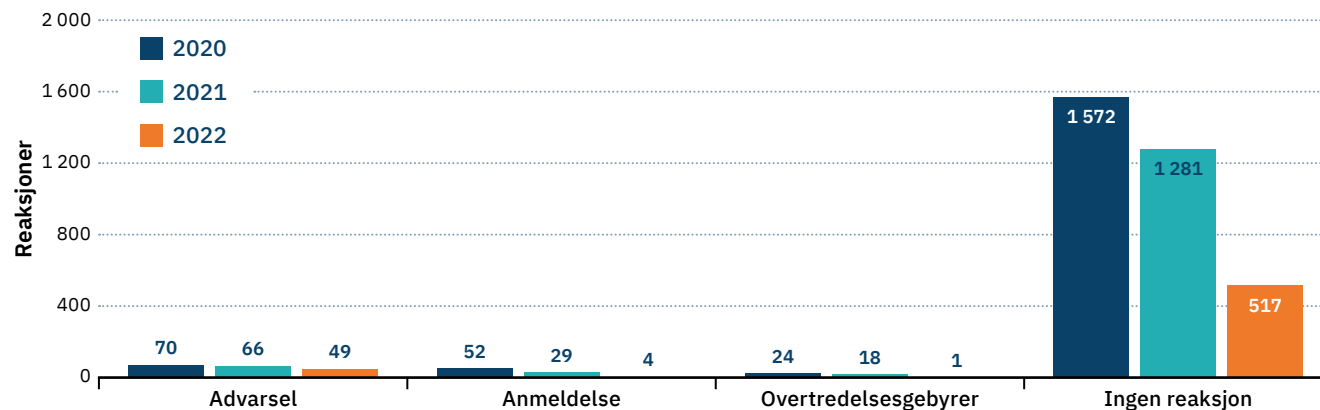
Risikovurderinger gjennomføres regelmessig gjennom året, som beslutningsstøtte og som bidrag inn i risikostyringsarbeidet.

Kontrolltall

Operative risikovurderinger gjøres regelmessig gjennom året. I 2022 har Fiskeridirektoratet gjennomført 2 953 kontroller rettet mot utøvelse av fiske, fartøy og mottaksanlegg (se figur 15). Statistikken tar utgangspunkt i startdato for en kontroll i tidsrommet 1. januar 2020 til og med 31. desember 2022. Det kan være etterslep i registreringen av data etter en kontroll, blant annet fordi noen saker krever lenger saksbehandling.

Figur 15: Alle kontroller 2020-2022. Kategorien «øvrige kontroller» omfatter fangstkontroll, kontroll av sporgingsutstyr, lagerkontroll, låssetningskontroll, omsetningskontroll og vektkontroll.

Figur 16: Reaksjonstype ved kontroller 2020-2022.*

*) Dataene er hentet fra Inspeksjonsdatabasen. Reaksjonstypene er ulike i Inspeksjonsdatabasen og kontroll- og tilsynssystemet SAGA. En reaksjon kan omfatte flere lovbrudd. I Inspeksjonsdatabasen kan inspeksjoner ha to rettssubjekt (fartøy og bedrift). Imidlertid er de fleste kontrollene ført med kun én saksbehandling og derav én reaksjon. Det er derfor talt kun én saksavgjørelse per rettssubjekt, også i de tilfellene der det er ført på begge.

Data er hentet fra inspeksjonsdatabasen og kontroll- og tilsynssystemet SAGA og omfatter både kontroll fra inspektører på land og kontroller fra Sjøtjenesten.

I 2022 ga Fiskeridirektoratet 98 skriftlige veiledninger, det ble levert 8 anmeldelser og ilagt 31 overtredelsesgebyr (se figur 16 og 17). På uttreksdato har en del kontroller ennå ikke fått tildelt saksbehandler og har derav ikke fått en saksavgjørelse (ikke saksbehandlet).

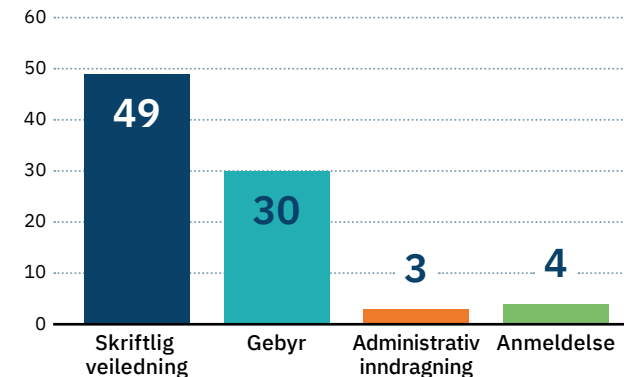
Antall reaksjoner indikerer at vår kontrollaktivitet først og fremst er forebyggende i sin form.

Sjøtjenesten

Sjøtjenesten opererer langs hele norskekysten. Tilstedeværelsen baseres på prioriteringer fastsatt i den nasjonale strategiske risikovurderingen, operative risikovurderinger, rådgivning fra Havforskningsinstituttet og tidligere erfaringer.

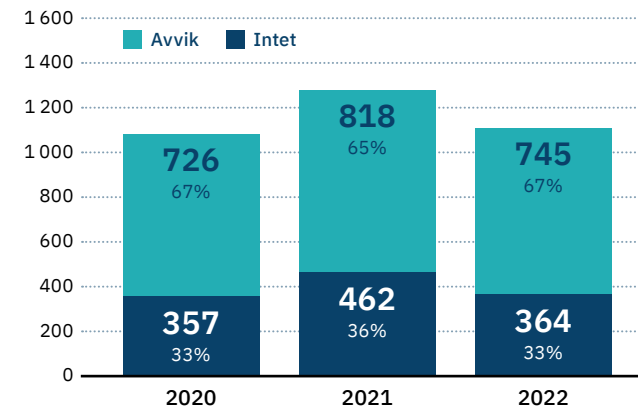
I 2022 har vi innfaset det nye kontrollfartøyet «Fjordgyn». Ellers har innsatsen vært påvirket av verkstedsopphold for eksisterende fartøyer og vi registrerer at det er vanskelig å få leid kommersielle fiskefartøyer i enkelte fiskerier. Dette har påvirket vår kapasitet.

I 2022 har vi økt kontrollaktivitet i de kystnære fiskeriene. Under torskeoffensiv i 2022 deltok Sjøtjenesten med fartøyene «Eir» i Lofoten og Vesterålen og «Rind» i Finnmark. I perioden fra mai til oktober kontrollerte «Frey» kystnære fiskerier i Sør- og Vest-Norge.

Figur 17: Reaksjonstype ved fullkontroller i 2022.*

*) Dataene er hentet fra kontroll- og tilsynssystemet SAGA. Reaksjonstypen «intet» er fjernet fra utvalget.

Figur 18: Funn av avvik ved redskapskontroller innen fritidsfiske, 2022.*

*) De fleste avvikene gjelder anmeldelser av teiner som bryter forskrift om utøvelse av fiske i sjøen, for eksempel feil fluktåpning, manglende råtnetråd, redskapet er ikke røktet eller mangelfull merking.

Tabell 1: Sjøtjenestens fangstkontroller fordelt på fartøy i 2022.

Fartøy	Eir	Fjorgyn	Rind	Leide fartøy	Ordinære fiskefartøy
Fangstkontroller	34	22	-	445	381

Samarbeidet mellom kontroll på sjø og land fungerte godt under hele torskeoffensiven. Det var under aksjonene god dialog og koordinering mellom Sjøtjenestens fartøy og aktivitet på land, i hovedsak ved fortløpende kontakt direkte mellom fartøyene og førsteinspektørene på land. Det var i tillegg kontaktpunkter mellom Sjøtjenesten og kontroll-team på ulike mottak i Lofoten og Vesterålen. Inspektører fra Sjøtjenesten deltok også sammen med kontroll-team på land. Også i år ga landkontroller inspektørene fra Sjøtjenesten økt kompetanse i landingskontroll og bruk av kontrollverktøyet SAGA for fullkontroller. De har dessuten brakt med seg ny og annen kompetanse inn i landkontrollene.

Det nye fartøyet «Fjorgyn» har gitt et betydelig løft i Sjøtjenestens kapasitet på sjøen, ikke bare på kontroll-siden, men særlig når det kommer til sokning etter tapte redskap, etterlatt havbruksutstyr og annet som vi ønsker å fjerne fra sjøen. I 2022 har det vært en økt mengde oppdrag for havbruk, hvor formålet er kontroll og opprydding av lokaliteter som ikke lenger er i drift.

Sjøtjenesten har i tillegg gjennomført samarbeidsprosjekter med Havforskningsinstituttet, Statens Naturoppsyn, Universitetet i Tromsø og Norsk institutt for naturforskning.

En viktig oppgave for Fiskeridirektoratet er å sikre etterlevelse med ilandføringsplikten. Derfor stenger vi fiskefelt hvor innblandingen av fisk under minstemål og uønsket bifangst er for høy. Målet er å redusere risikoen for utkast av fisk. Dette er også en prioritert oppgave for Kystvakten.

Sjøtjenesten er vårt viktigste verktøy på dette området. De er til stede på fiskefeltene, enten ved at vi plasserer inspektører om bord på kommersielle og innleide fiskefartøy, eller ved at vi bruker våre egne kontrollfartøy som plattform ved prøvetaking og slik får grunnlag for å stenge og åpne fiskefelt. Vi har de siste årene i mindre grad benyttet innleide fiskefartøy. Den geografiske fordelingen ute i havet har derfor vært litt mindre enn tidligere år.

3 281

oppdrag utført av Sjøtjenestens båter

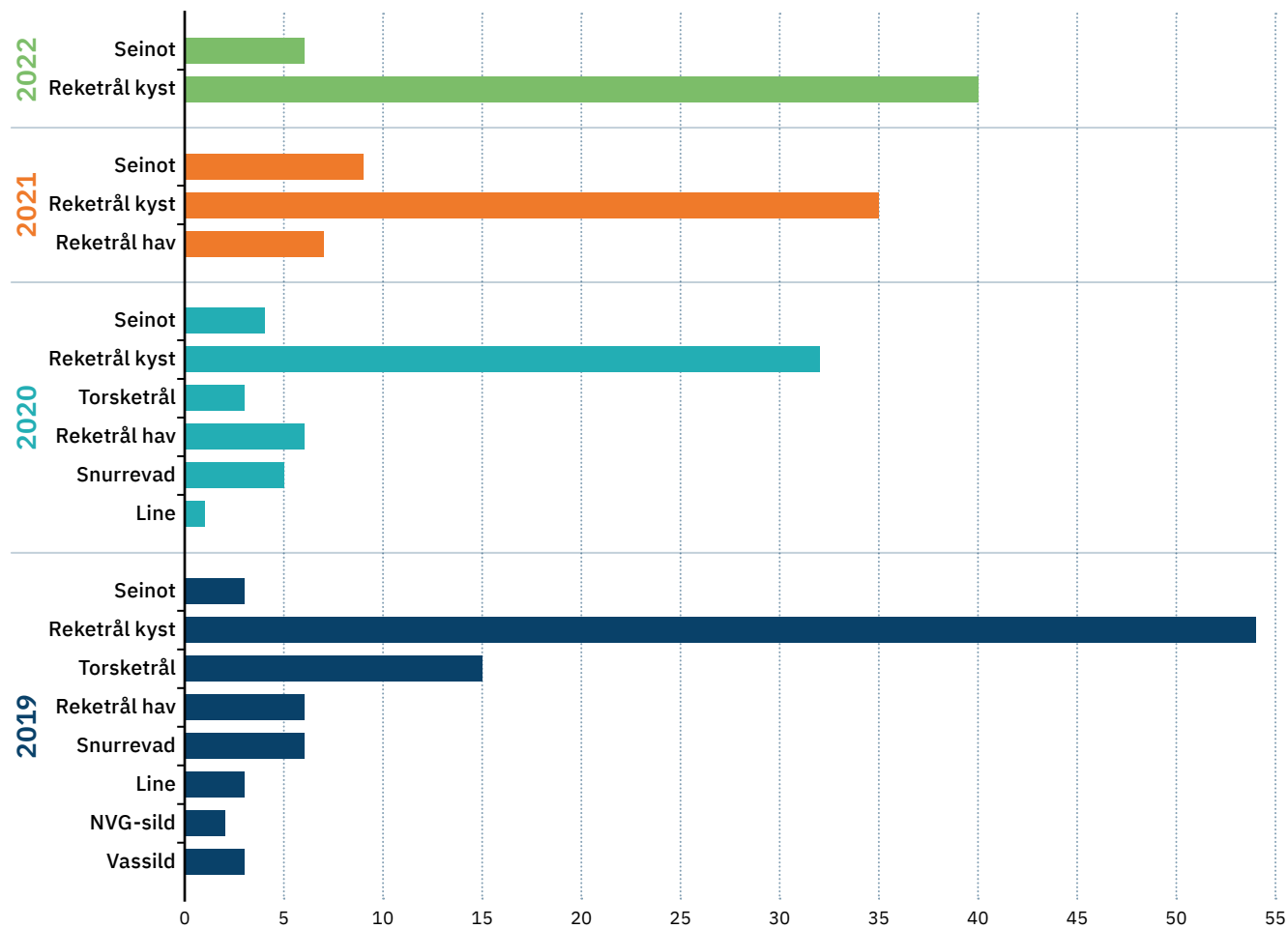
35

tokt med fiskefartøy

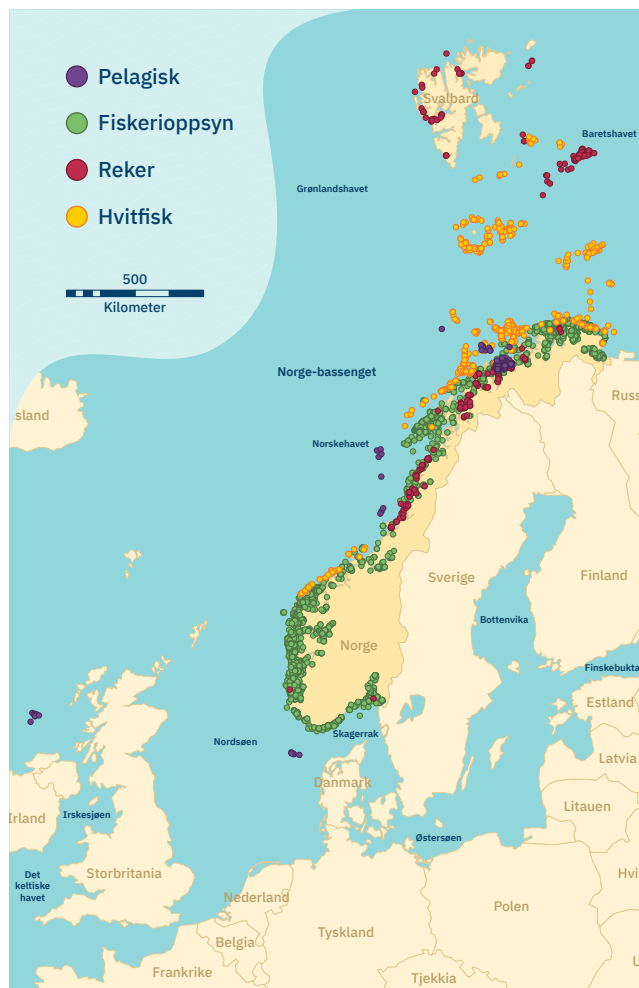

663

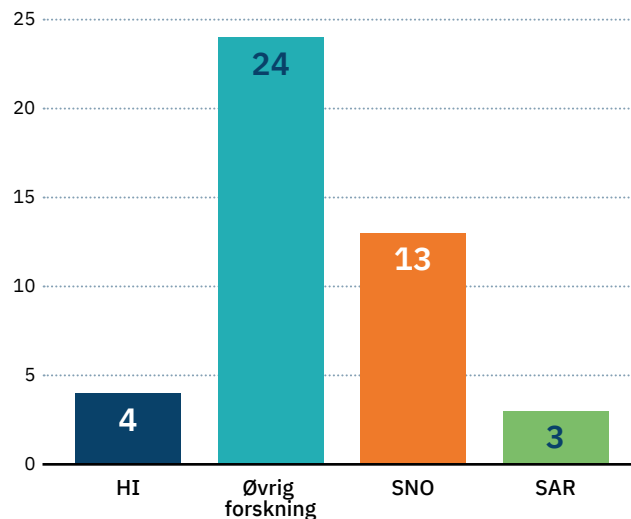
teiner beslaglagt av Sjøtjenesten

Figur 19: Stenging og åpning av fiskefelt, 2019–2022.

Illustrasjon 2: Sjøtjenestens aktivitet i 2022.

Figur 20: Sjøtjenestens eksterne oppdrag i 2022.

Sjøtjenesten gjennomførte 24 tokt med inspektør om bord på ordinære fiskefartøy. Vi har også gjennomført kontroller fra våre egne kontrollfartøy, særlig innenfor rekefisket og seinotfisket langs kysten av Nord-Norge.

I 2022 har vi gjennomført 46 stenginger og åpninger av fiskefelt. Vi har de siste årene sett en gradvis nedgang i antall stenginger og åpninger.

Døgnåpen forvaltning – norsk FMC

Fiskeridirektoratet har døgnåpen forvaltning gjennom Fisheries Monitoring Centre (norsk FMC). Senteret fokuserer spesielt på veiledning og kontakt med den norske fiskeflåten, for at fiskerne skal kunne oppfylle sine rapporteringsforpliktelser til nasjonale og internasjonale myndigheter. FMC håndterer cirka 25 000 kontakter med fiskere og publikum årlig. Antall kontakter forventes å øke i forbindelse med utvidelsen av kravene til VMS og ERS. Det vil kreve modernisering av dialogen med næringen for å opprettholde servicen som ytes og oppfølgingen av rapporteringskravene. Det er i den forbindelse satt i gang et forprosjekt for å utarbeide en ny FMC-applikasjon. I forbindelse med omorganiseringen av direktoratet vil norsk FMC i større grad integreres i den operative fiskerikontrollen.

25 000
henvendelser til FMC

Akvakulturforvaltning

Fiskeridirektoratet har to delmål innenfor akvakultur:

1. Regelverk og tillatelsessystemer som fremmer lønnsomhet og bærekraft
2. Akvakultur i tråd med fastsatte krav

Fiskeridirektoratet har en sentral rolle som tildelings- og tilsynsmyndighet i forvaltningen av akvakulturnæringen.

Tildelingen av akvakulturtillatelser skjer i to trinn, først ved at det gis tillatelse til å drive akvakultur, deretter ved at denne lokaliseres. Når dette er gjort, utstedes endelig tillatelsesdokument, slik at den som har fått tillatelse kan starte driften.

Direktoratet har fått delegert myndighet til å gi tillatelser til akvakultur i sjø til matfisk av laks, ørret og regnbueørret til særlige formål som visning, undervisning, utvikling, forskning og stamfisk. Fylkeskommunene utsteder tillatelsesdokument til kommersielle matfisktillatelser etter kjøp av vekst til fastpris eller auksjon. For de fleste andre marine arter og driftsformer er tildelingsansvaret delegert til fylkeskommunene, mens Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fylkeskommunene har også ansvaret for å lokalisere tillatelsene. Ved lokalisering må flere sektormyndigheter treffe vedtak innenfor sine ansvarsområder. Fylkeskommunene har ansvaret for å koordinere dette arbeidet og treffe endelige vedtak. Fiskeridirektoratet har faglig veiledningsansvar overfor fylkeskommunene og er i tillegg klageinstans.

Når tillatelsene er i drift, har Fiskeridirektoratet ansvar for å følge opp at de kravene som er satt, blir fulgt. Vårt tilsynsansvar retter seg mot miljømessig forsvarlig drift, forebygging av rømming, skadebegrensning av rømming og at biomassen holdes innenfor de rammene som er satt i regelverk og tillatelser. Øvrige sektormyndigheter gjennomfører tilsyn etter egne sektorlover. Fiskeridirektoratet samarbeider om tilsyn med de fleste involverte etater. I 2021 brukte direktoratet 87 årsverk på akvakulturforvaltning.

Illustrasjon 3: Ansvar og prosesser i akvakulturforvaltningen. På venstre side vises tildeling og på høyre side tilsyn. I fargede bokser vises sektorlovene. Figuren er en forenkling, blant annet er Fiskeridirektoratet klageorgan for fylkeskommunenes tildelingsvedtak etter akvakulturloven, mens NFD er klageorgan for direktoratets tildelingsvedtak etter samme lov.

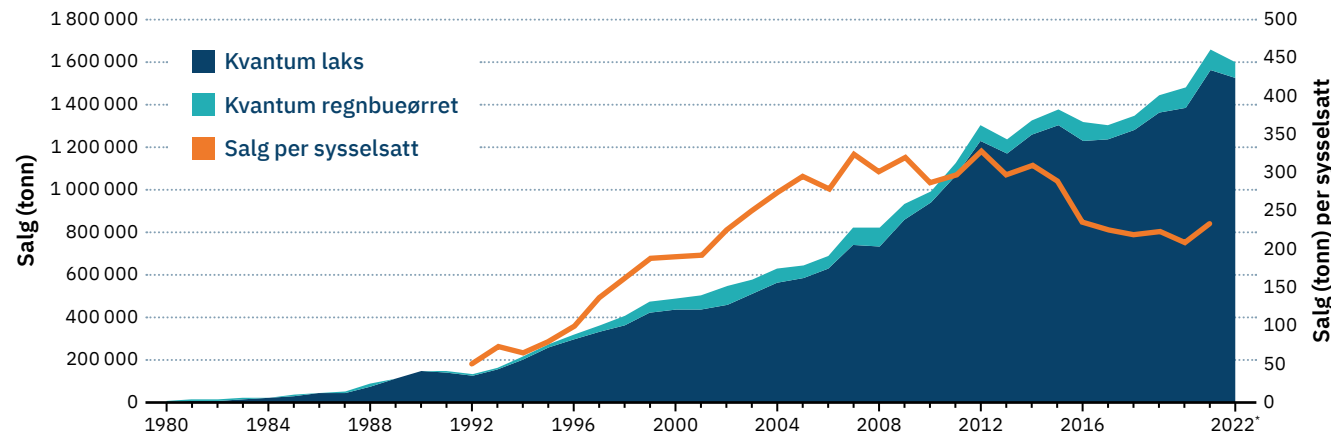
Salg og lønnsomhet

Salg for 2022 viser en nedgang i mengden solgt laks og regnbueørret fra oppdrett sammenliknet med året før. Samtidig har eksportverdien for laks og regnbueørret vært rekordhøy. Dette på grunn av høye priser.

Mengden solgt laks og regnbueørret per sysselsatt lå i perioden 2005-2015 på samme nivå, rundt 300 tonn per sysselsatt. I 2016 sank dette tallet til 235 tonn, og siden har nedgangen i solgt mengde per sysselsatt fortsatt. I 2021 var solgt mengde per sysselsatt 234 tonn, altså på samme nivå som i 2016. Samtidig har produksjonen per lokalitet doblet seg i samme periode, og ligger nå på over 1 800 tonn per lokalitet.

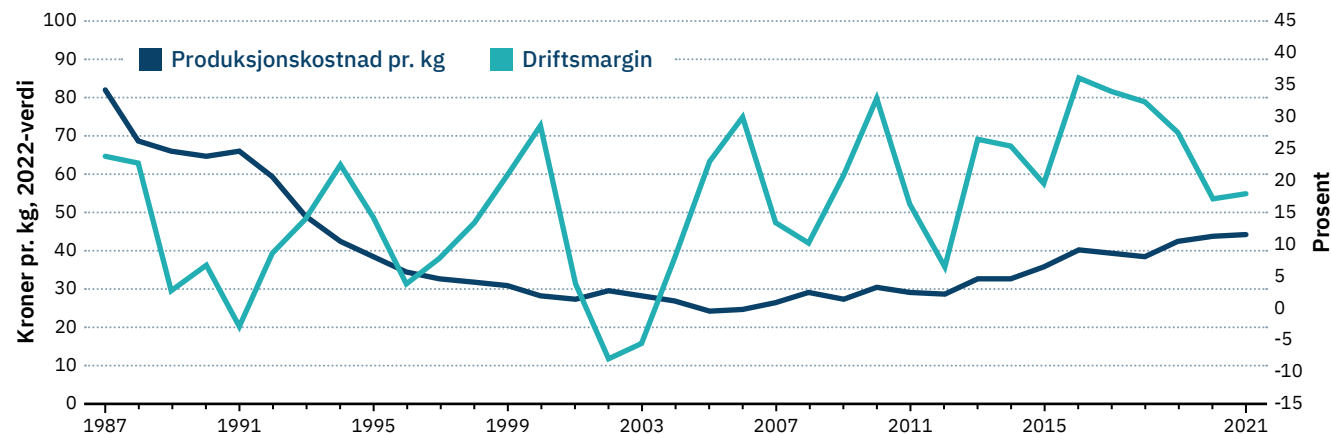
Lønnsomheten i matfiskproduksjonen av laks og regnbueørret har historisk sett variert mye, som følge av svingninger i markedsprisene på laks og regnbueørret. Driftsmarginen hadde en positiv utvikling i 2021 etter flere år med nedadgående utvikling. Årsaken til økningen var høye salgspriser på laks og regnbueørret. Kostnader per kg. er fortsatt økende.

Det var en økning i antall tildelte tillatelser fra 2021 til 2022. Størst økning var det i antall tillatelser for andre fiskearter, men også for laks og regnbueørret og alger. Andelen tillatelser i drift er høy for laks og regnbueørret, mens andelen er betydelig lavere for andre arter. De siste årene har vi imidlertid sett en økning i andelen i drift for andre arter.

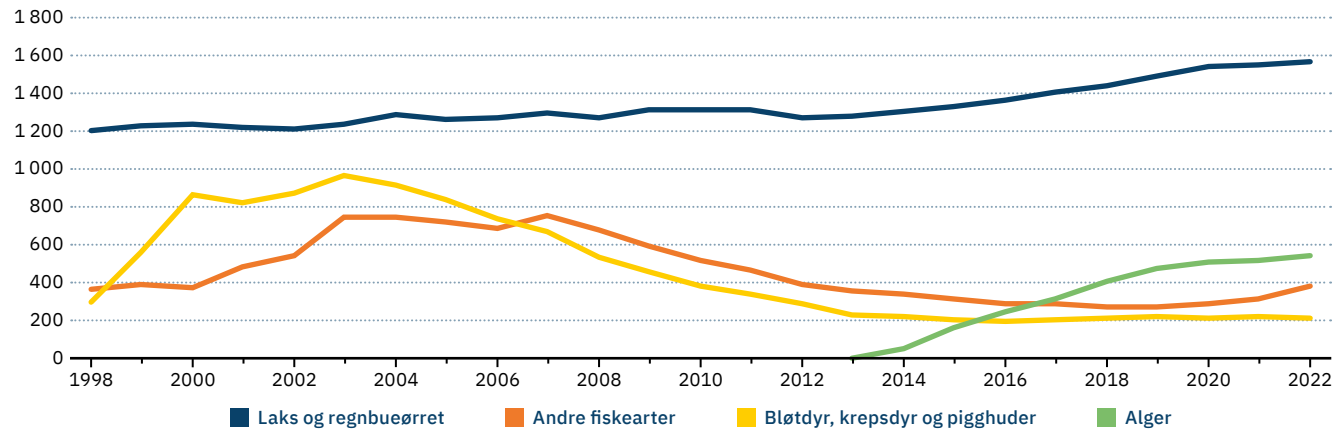

Figur 21: Salg av laks og regnbueørret, og salg pr. sysselsatt, 1980–2022.*

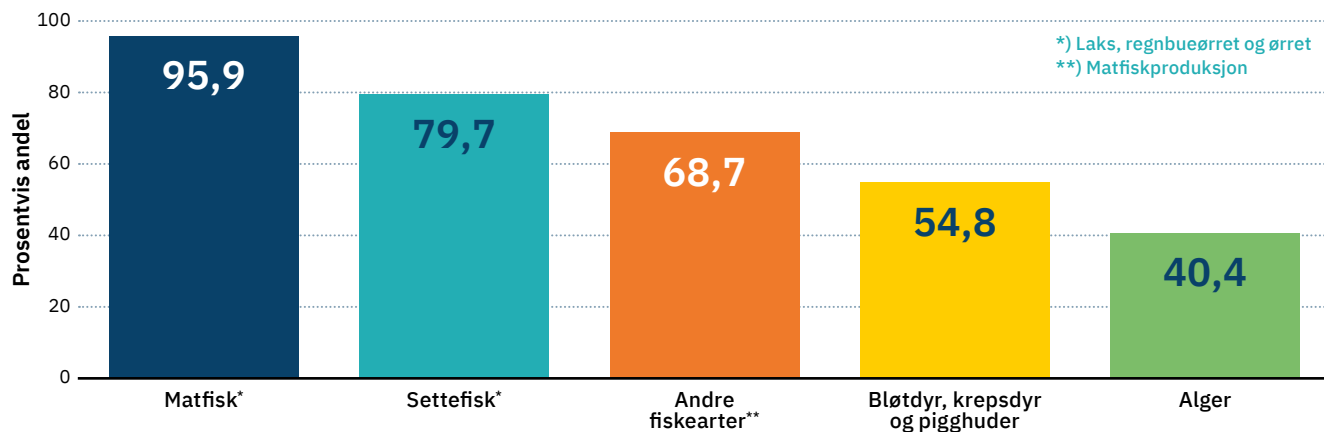
*) Foreløpige tall for 2022.

Figur 22: Gjennomsnittlig driftsmargin og gjennomsnittlig produksjonskostnad pr. kg, laks og regnbueørret, 1987–2021.

Figur 23: Antall tildelte tillatelser for ulike produksjonsformer, 1998–2022.

Figur 24: Andel tillatelser i drift.

1 135

tildelte tillatelser til matfisk av laks og regnbueørret

989

tildelte lokaliteter i sjø til laks og regnbueørret

896 522

tillatelses-MTB

21

utviklingstillatelser

91

forskningstillatelser

44

stamfiskstillatelser

18

undervisningstillatelser

31

visningstillatelser

Tildeling av tillatelser

Tabell 2: Tildelte tillatelser for laks, ørret og regnbueørret pr. 31.12.2022.

Fylke	Settefisk	Matfisk*	Stamfisk	Forskning	Undervisning	Utvikling	Visning
Troms og Finnmark	21	219	1	14	4	8	5
Nordland	37	223	10	19	5	4	10
Trøndelag	39	199	10	13	3	4	4
Møre og Romsdal	30	115	5	8	1	0	3
Vestland	76	265	10	22	3	5	8
Rogaland	17	63	5	14	1	0	1
Agder	5	25	1	0	1	0	0
Øvrige fylker	6	26	2	1	0	0	0
Totalt	231	1 135	44	91	18	21	31
Tildelt MTB i sjø** (tonn)	-	896 522	30 666	63 852	11 081	15 732	22 220

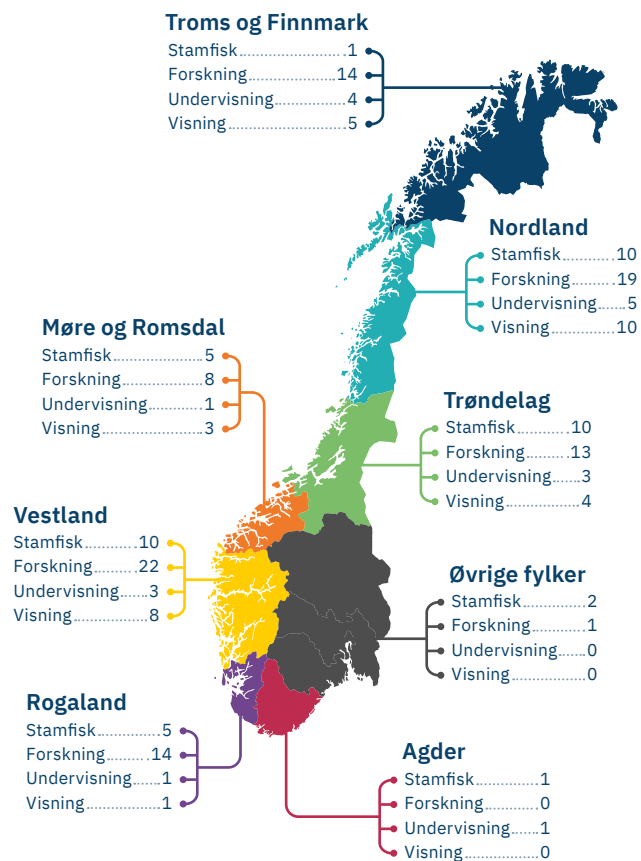
*) Kommersielle.

**) Ikke ferskvann- eller landbaserte tillatelser.

Visningstillatelser

Ved årsskiftet mellom 2022 og 2023 er det registrert 31 visningstillatelser i Akvakulturregisteret. Av disse er syv tillatelser ikke-tidsavgrensede med en maksimalt tillatt biomasse (MTB) på 500 tonn, mens 24 er tidsavgrenset og har en MTB på 780 tonn. Tildelt biomasse til visningstillatelser utgjør til sammen 22 220 tonn. Fiskeridirektoratet har også gitt 2 tilsagn om visningstillatelse i 2022.

Vi har ved årsskiftet i alt 4 søknader om visningstillatelse og 2 søknader om fornyelse av visningstillatelse til behandling. Vår vurdering er at det er god dekning av visningstillatelser i de havbrukstette fylkene. Antall tillatelser, sammen med god geografisk spredning, innebærer en høy terskel for å tildele ytterligere tillatelser. Dette gjelder særlig i områder hvor reiseavstanden mellom visningsanleggene er relativt kort. Inntaksstoppen for nye søknader om visningstillatelse, som ble innført i 2021, er fremdeles gjeldende. Det samme gjelder regelen om at fornyelse av visningstillatelse kan gis for maksimalt fem år fra tillatelsesdokumentet er utstedt.

Illustrasjon 4: Tildelte tillatelser for stamfisk, forskning, undervisning og visning fordelt på fylke.

Undervisningstillatelser

Det er totalt 18 aktive undervisningstillatelser spredt langs kysten fra Agder til Troms og Finnmark. Ved utgangen av 2022 var det 5 søknader om undervisningstillatelse til behandling samt 1 søknad om fornyelse av undervisningstillatelse.

Undervisningstillatelser kan tildeles utdanningsinstitusjoner på universitets- eller høyskolenivå, til fylkeskommuner for bruk i videregående skole eller til privatskoler som har, eller planlegger, et undervisningstilbud hvor akvakultur inngår. Undervisningstillatelsen skal bidra til at institusjonen tilbyr attraktiv, realistisk og kvalitativ god undervisning i praktisk akvakultur og akvakulturregverk, og gjennom det bidra til rekruttering av personer med relevant kompetanse til akvakulturnæringen.

Forskningstillatelser

Formålet med forskningstillatelsene er å fremme forskningsprosjekter som kan bringe norsk oppdrettsnæring fremover, og hvor risikoen ellers er for stor til å kunne gjennomføres i ordinære matfisktillatelser.

Fiskeridirektoratet har i 2022 fattet vedtak på 19 søknader om forskningstillatelser. Dette omfatter nye tillatelser, tillatelser om forlengelser og om godkjenning av forsøksplaner. I tillegg har vi behandlet 9 klager på vedtak om forskningstillatelser.

Ved utgangen av året var det i alt 91 aktive forskningstillatelser for laks, ørret og regnbueørret, med en samlet kapasitet på 63 852,4 tonn MTB.

Forskningstillatelsene er fordelt langs hele kysten med flest tillatelser i Vestland og Nordland. Sentrale forskningsinstitusjoner som HI, SINTEF, Nofima, NIVA, UiB og NINA har til sammen 10 tillatelser til forskningsformål.

Forskningstillatelsene blir brukt til kunnskapsutvikling på en rekke områder som avl og genetikk, fiskehelse, før, teknologi og drift, økologi og velferd m.m.

Krav om allment tilgjengelig årlig resultatrapportering fra forskningstillatelser er et vilkår i tilsagnet om forskningstillatelser. Fiskeridirektoratet har økt oppmerksomheten på oppfølging av vilkårene for tillatelsene, og har siden 2019 gitt individuell tilbakemelding på den årlige rapporteringen. For forskningsvirksomheten i 2021 har Fiskeridirektoratet mottatt i alt 173 resultatrapporter fra innehaverne.

Stamfisktillatelser

Formålet med stamfisktillatelser for laks, ørret og regnbueørret er å produsere og tilby nok rogn av høy kvalitet til settedefisk- og matfiskproduksjonen av laks, ørret og regnbueørret i Norge.

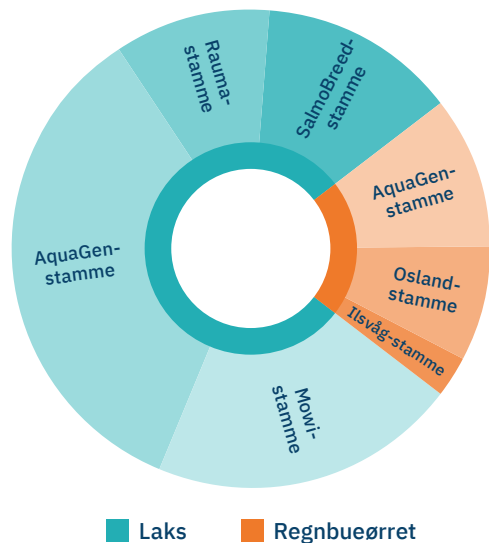
Per 19. desember 2022 er det registrert 44 akvakultur-tillatelser for stamfisk av laks, ørret og regnbueørret, med en MTB på til sammen 30 666 tonn, hvorav 50 tonn MTB på land. Det ble i 2022 gitt tilsagn om én ny akvakultur-tillatelse for stamfisk av laks på land for inntil 415 tonn MTB.

Det ble i 2022 fattet 2 vedtak, hvorav ett tilsagn og ett avslag på stamfisktillatelse. Det kom i løpet av fjoråret inn 4 nye søknader til Fiskeridirektoratet om 5 nye stamfisktillatelser på til sammen 940 tonn MTB.

Ved utgangen av 2022 var det 7 søknader om stamfisktillatelser til behandling, hvorav 5 tillatelser til norsk ørret (ferskvannsrørret og sjørørret) på land og 2 nye tillatelser for laks i sjø.

De 34 stamfisktiltattelsene er fordelt på 15 selskap, hvorav 12 kommersielle stamfisk- og rognprodusenter, én forskningsinstitusjon og 2 private, mindre kommersielle aktører. 34 av tillattelsene er registrert for laks og 10 tillatelser for regnbueørret.

Nedenfor vises en oversikt over prosentvis fordeling av total tildelt stamfiskbiomasse (MTB) for de ulike stammene av laks og regnbueørret.

Figur 25: Forholdsvis fordeling av stamfiskbiomasse på ulike stammer av laks og regnbueørret.

Utviklingstillatelser

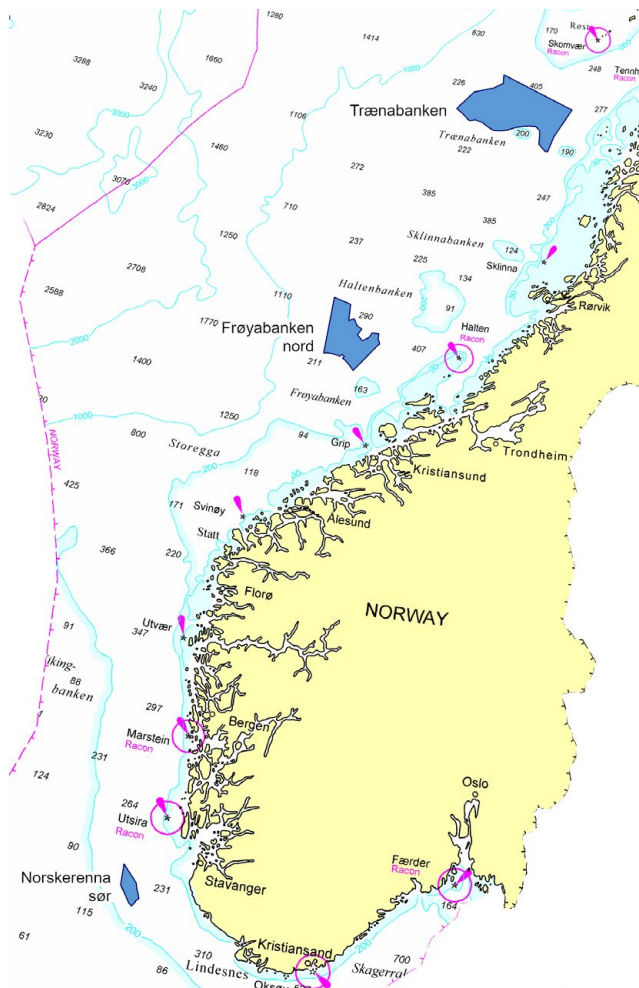
Ordningen med utviklingstillatelser til akvakultur av matfisk i sjø var midlertidig. Det var åpent for søknader fra 20. november 2015 til 17. november 2017. Det ble stilt krav om at prosjektene skulle innebære betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet med tillattelsene var å legge til rette for utvikling av teknologi som kunne bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, for eksempel ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Fiskeridirektoratet mottok totalt 104 søknader. Samtlige søknader var behandlet i første instans pr. 30. april 2019. NFD har ved utgangen av 2022 fortsatt klager til behandling. Samlet er det ved utgangen av 2022 gitt 24 tilsagn om totalt 107,5 utviklingstillatelser tilsvarende en samlet biomasse på 92 779 tonn MTB.

Konvertering

Fiskeridirektoratet kan etter søknad innvilge at utviklingstillatelser konverteres til ordinære kommersielle tillatelser for akvakultur av matfisk, laks og regnbueørret i sjø, jf. laksetildelingsforskriften § 23. Forutsetningen er at fastsatte målkriterier for utviklingsfasen er oppfylt. Vederlaget for en tillatelse er satt til 10 millioner kroner. Ved utgangen av 2022 er i alt 28 utviklingstillatelser (av 107,5 med tilsagn) blitt konvertert til ordinære kommersielle matfisktillatelser.

Havbruk til havs

NFDs tildelingsbrev til Fiskeridirektoratet for 2022 slo fast at direktoratet måtte bidra i arbeidet med å avklare rammebetingelser for havbruk som foregår lengre til havs enn det som er vanlig i dag. Ifølge tildelingsbrevet gjaldt dette både snarlig fastsettelse av et langsiktig regelverk, og gjennom aktivt å legge til rette for de aktørene som ligger fremst i løypa.

Fiskeridirektoratet har i 2022 fortsatt sin deltakelse i prosjektet for å etablere regelverk for havbruk til havs, som ble opprettet av NFD i starten av 2021. I tillegg til representanter fra direktoratet og NFD, deltar også andre departement og direktorat i prosjektgruppen. Det er opprettet fem undergrupper hvor vi deltar. Temaene for arbeidsgruppene er: areal og tillatelser, HMS for arbeidstakere, teknisk regelverk, fiskehelse og -velferd og ytre miljø.

Illustrasjon 5: Kartet viser fiskeriaktivitet i norsk økonomisk sone, og forslag til utredningsområder for havvind fra 2012. I det pågående arbeidet skal områdene fra 2012 gjennomgås på nytt, og i tillegg skal nye områder identifiseres. På grunn av økt tilgang til kartfestede sporingsdata og fangstdata, har Fiskeridirektoratet gode forutsetninger for å identifisere områder som er viktig for fiskeri. Kartlagene som Fiskeridirektoratet har utarbeidet i forbindelse med havvind-utredningen er presentert i et webkart som er tilgjengelig på <https://portal.fiskeridir.no/havvind>.

Arbeidsgruppen for areal og tillatelser leverte forslag til overordnet regelverk for identifisering av areal, og tildeling av tillatelser til havbruk til havs, i desember 2021. Forslaget om å endre forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret, og forskrift om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø og av laks, ørret og regnbueørret, var på høring våren 2022 og ble fastsatt av NFD i forsvaret 2022. Det har også vært gjort omfattende arbeid i de fire andre arbeidsgruppene.

På bakgrunn av bestillingen fra NFD, kom Fiskeridirektoratet sommeren 2022 med en anbefaling om hvilke tre områder som først bør konsekvensvurderes for havbruk til havs. I november 2022 ble det besluttet i statsråd at «Norskerenna sør», «Frøyabanken nord» og «Trænabanken» skal konsekvensvurderes, i tråd med vår anbefaling. Vi mottok også en oppdatert bestilling om å komme med forslag til utredningsprogram for de tre områdene. Fristen for bestillingen er satt til utgangen av januar 2023.^[11]

Parallelt med at myndighetene arbeider med rammeverket for havbruk til havs, har et pilotprosjekt kommet langt i sine planer om å kunne etablere anlegg på lokalitet til havs. Dette prosjektet fikk i 2019 tilsagn om utviklingstillatelse. Anlegget er søkt lokalisert innenfor havbruk til havs-området «Frøyabanken nord». Fiskeridirektoratet mottok lokaliseringssøknaden i starten av 2021. Mattilsynet ga tilsagn om tillatelse i august 2022. Når Miljødirektoratet har fattet sitt vedtak i saken, vil søknaden bli sluttbehandlet av oss.

Ny digital søknads- og rapporteringsportal

Utviklingen av en felles digital løsning for behandling av søknader om akvakulturtillatelser, på tvers av etats- og forvaltningsgrenser, ble utpekt som et sentralt satsningsområde i tildelingsbrevet for både 2021 og 2022. Det fremgår av brevet for 2021 at utviklingen av en felles akvakulturportal skulle gjennomføres som et toårig prosjekt i årene 2021 og 2022. Fiskeridirektoratets målsetting har vært å lansere en minimumsversjon av portalen på nyåret 2023. Vi har klart å overholde tidsfristen, og den første versjonen av portalen ble lansert 17. januar 2023.^[12]

Prosjektet har blitt finansiert gjennom økte saksbehandlingsgebyr for akvakultursøknader. Søknadsskjemaene for akvakultur har ikke vært revidert siden 2009, og den enkle elektroniske løsningen som ble utviklet i 2013-2015 er tungvint og utdatert. Med ny portal er målet effektive og dynamiske søknads- og saksbehandlingsprosesser som muliggjør vekst og næringsutvikling på en bærekraftig måte. Fiskeridirektoratet har gjennom organiseringen av prosjektet lagt opp til sterk grad av brukermedvirkning fra fylkeskommuner, sektormyndigheter og næringen.

Etter en kartleggings- og planleggingsfase i 2021, har vi i 2022 utviklet den tekniske løsningen og laget nye søknadsskjema for søknad om ny lokalitet og endring av lokalitet etter laksetildelingsforskriften. Vi har lagt opp til at næringen søker gjennom Min Side på www.fiskeridir.no, som er en etablert kommunikasjonskanal mellom næringen og Fiskeridirektoratet. Søknadene blir deretter tilgjengeliggjort for myndighetene i Akvakulturportalen.

Gjennom sommeren og høsten 2022 har vi gjennomført brukertester og pilottesting av løsningen. Både representanter fra myndighetene og fra næringen har deltatt i pilottesting og gitt innspill.

Det er utarbeidet veiledningsmateriell i form av hjelpetekster knyttet til søknadsskjemaene, forslag til rutiner for manuell arkivering, instruksjonsvideoer for søknadsportalen og søknadsveiledere.

Fiskeridirektoratet har fått bevilget midler til å videreutvikle løsningen både teknisk og innholdsmessig i 2023. En av de prioriterte oppgavene i første halvår 2023 er å implementere digital oversendelse av søknader fra Akvakulturportalen til de involverte myndighetene ved bruk av eFormidling.

Trafikklyssystemet – vekst i næringen

Samtlige kommersielle matfisktillatelser for laks, ørret og regnbueørret i sjø er innplassert i produksjonsområder. Trafikklyssystemet skal sørge for forutsigbar og bærekraftig vekst i havbruksnæringen og legger opp til vekst innenfor en moderat risikoprofil på seks prosent annethvert år. Fargen settes på bakgrunn av hvordan lakselus påvirker villaksen i produksjonsområdet og avgjør om oppdretterne i området får lov til å vokse, om de må fortsette med samme produksjonskapasitet eller om de må redusere produksjonskapasiteten. Produksjonskapasiteten er den øvre grensen for hvor mye fisk en oppdretter kan ha i sjøen til enhver tid.

I juni 2022 fastsatte fiskeri- og havministeren farger i de 13 produksjonsområdene for de neste to årene:

- **Åtte produksjonsområder fikk grønt lys og mulighet for å øke produksjonskapasiteten med inntil seks prosent:** Svenskegrensen til Jæren (1), Nordmøre og Sør-Trøndelag (6), Helgeland til Bodø (8), Vestfjorden og Vesterålen (9), Andøya til Senja (10), Kvaløya til Loppa (11), Vest-Finnmark (12) og Øst-Finnmark (13).
- **Tre produksjonsområder fikk gult lys og ingen endring i produksjonskapasiteten:** Ryfylket (2), Stadt til Hustadvika (5) og Nord-Trøndelag med Bindal (7).
- **To produksjonsområder fikk rødt lys og måtte redusere produksjonskapasiteten med seks prosent:** Karmøy til Sotra (3) og Nordhordland til Stadt (4). Nedjusteringen gjelder fra og med 7. desember 2022.

Veksten ble i utgangspunktet tildelt i to omganger, først som en kapasitetsøkning til fastpris, deretter ble den resterende veksten tildelt gjennom auksjon. Én prosent vekst ble solgt til en fastpris på 200 000 kroner per tonn i de grønne produksjonsområdene. Videre kunne aktører som oppfylte kriteriene for vekst, uavhengig av miljøstatus (såkalt unntaksvekst), få tilbud om inntil seks prosent vekst. Tilbudet om unntaksvekst gjaldt for alle produksjonsområder og prisen var satt til 200 000 kroner per tonn.

Som følge av at Finansdepartementet i oktober sendte på høring et forslag til innretning av grunnrenteskatt for havbruksnæringen, vedtok fiskeri- og havministeren å gi alle aktører, som kjøpte kapasitetsøkning til fastpris, tilbud om å heve kjøpet mot tilbakebetaling av fullt vederlag. Av aktørene som hadde kjøpt en prosent fastprisvekst, valgte 59 av 66 aktører å heve kjøpet. Av aktørene som hadde kjøpt unntaksvekst, valgte 6 av 17 aktører å heve kjøpet. Den frasagte tillatelseskapasiteten inngikk da i auksjonen.

Auksjon 2022

I 2021 fikk Fiskeridirektoratet i oppgave av NFD å forberede gjennomføringen av auksjonen i 2022. Dette innebar anbuds- og vurdering av leverandører, testing av auksjonsprogramvare og praktisk gjennomføring av nettbasert auksjon i grønne produksjonsområder. Selskapet DotEcon Ltd. ble valgt som leverandør av auksjonstjenester.

Den 12. og 13. oktober 2022 holdt NFD og Fiskeridirektoratet auksjon av nye tillatelser til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret. Auksjonen ble avholdt som en simultan klokke-auksjon. Den ble i hovedsak innrettet som tilsvarende auksjon i 2020.

Det var totalt 32 887 tonn MTB tilgjengelig i auksjonen. Av dette ble 24 644 tonn solgt til et samlet vederlag på om lag 3,8 milliarder norske kroner. Da auksjonen var ferdig gjenstod det 8243 tonn MTB som ikke ble solgt. Av 43 påmeldte selskap, var det 22 som kjøpte kapasitet i auksjonen. Disse var i all hovedsak små og mellomstore selskaper.

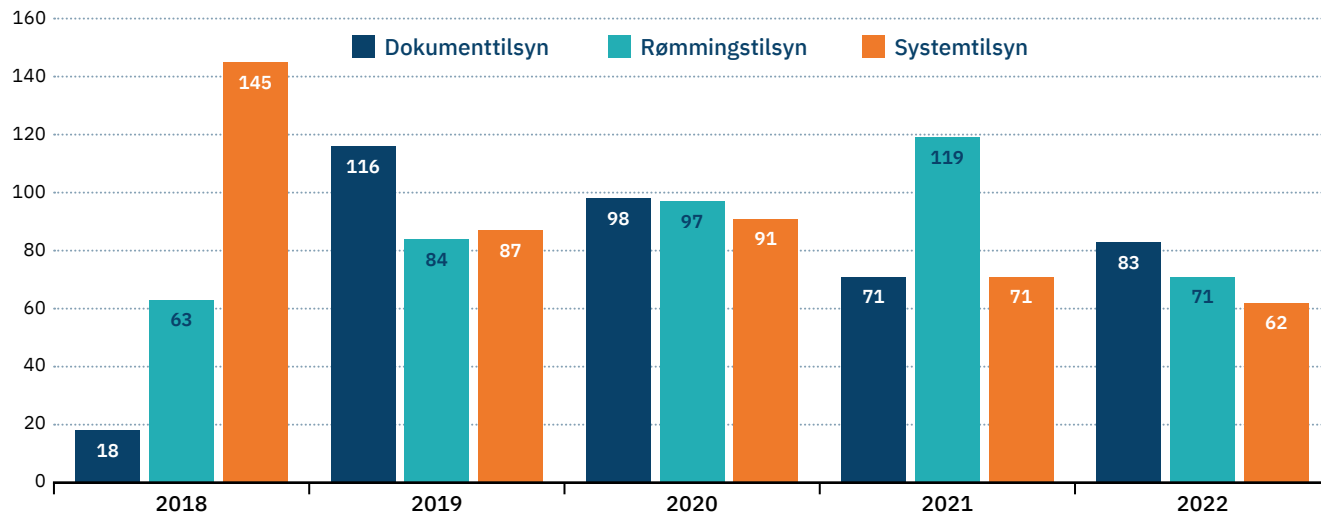

Utviklingen av tilsynet med oppdrettsnæringen

Det forebyggende arbeidet mot rømming har vært et høyt prioritert område for Fiskeridirektoratet i 2022. Vi har fortsatt satsingen fra 2021 når det gjelder risikostyring ved avlusningsoperasjoner. Vi har også satset på oppfølging av teknisk tilstand på landanlegg og utredet utfordringer knyttet til notinspeksjon og maskeåpning ved smoltuttsett. Veiledning ved bruk av vår erfaringsbase om rømming, for at næringen skal ha et best mulig grunnlag for å gjøre risikovurderinger, er også et viktig virkemiddel for å forebygge rømming.^[13]

At aktørene overholder de kravene som gjelder for biomasse i forskrifter og tillatelsesdokumenter er avgjørende for å ivareta legitimiteten til tillatelsessystemet og sikre like konkurransevilkår for aktørene. Fiskeridirektoratet har derfor også i 2022 løftet dette som en prioritert oppgave for det tilsynet.

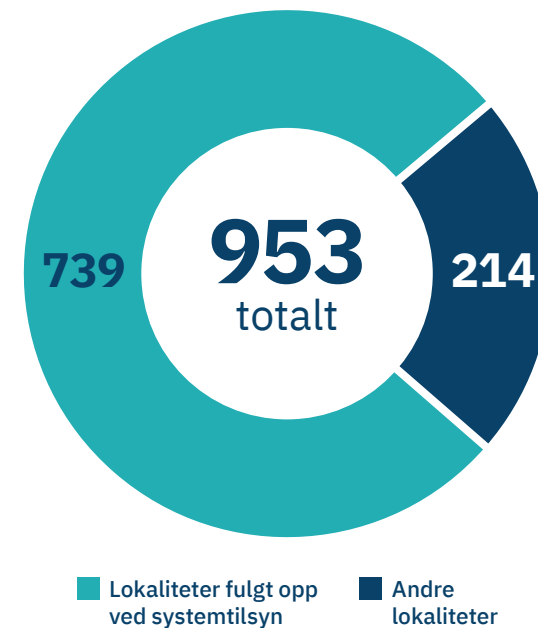
For å sikre risikobasert tilsyn, oppdaterer vi hvert år risikopotensialer for de aktuelle risikoområdene rømming, miljø og biomasse. Vi har fortsatt vår analytiske tilnærming til vurdering av risiko, der vi har tatt i bruk en metode som visualiserer risikoer gjennom grafiske strukturer (risikokart/ Bayesianske nettverk) i form av årsak/virkning, enkeltfaktorer grad av påvirkning og kunnskapsstyrke.

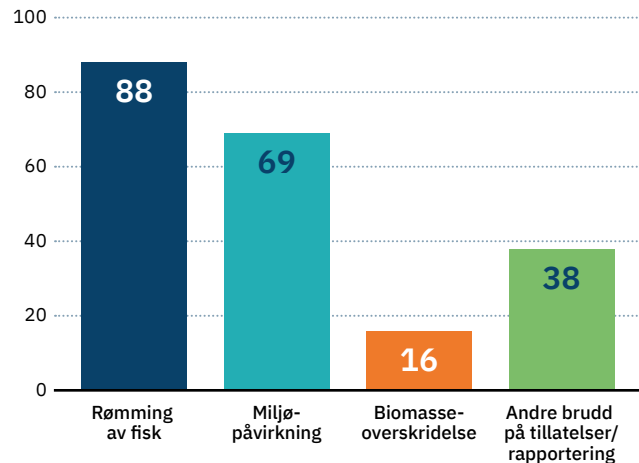
Figur 26: Tilsyn med oppdrettsnæringen, antall og type, 2018-2022.*

* Systemtilsyn omfatter selskapsrevisjon, revisjon og inspeksjon.

Det er den metoden som HI har benyttet i Risikoreport norsk fiskeoppdrett.^[14] Dette har HI gjort for å kunne gi en mer ensartet framstilling av temaene og for å kommunisere dynamikken og kompleksiteten av risiko knyttet til akvakultur bedre. Vi har benyttet og bygd videre på risikokartene til HI, og laget nye, for å kunne benytte de inn mot tilsynsaktiviteter. På denne måten har vi knyttet sammen vårt eget og HIs risikobilde, og knyttet forskning direkte til våre risikovurderinger.

Figur 27: Lokalteter fulgt opp med tilsyn 2022.

Figur 28: Tilsyn ført mot risikoområder.

5

klagesaker

5

reaksjoner

Samarbeid med andre etater

Fiskeridirektoratet samarbeider med Skatteetaten og Tolletaten i en felles nasjonal analysegruppe (NAG-samarbeidet) under paraplyen FST-samarbeidet (Fisk Skatt Toll). I 2022 har det vært avholdt faste månedlige møter mellom de tre etatene, både for å oppdatere hverandre på utviklingen sett fra den enkelte etat, og for å følge opp pågående analyser og samarbeid. I november ble det avholdt NAG-samling hos Skatteetaten, der representanter fra operativ, kriminalitetsforebyggende, etterretning og analyse i alle de tre etatene deltok. Direktoratet opplever at samarbeidet fungerer godt, og ser frem til en mer helhetlig form nå som alle tre etatene er divisjonsorganiserte.

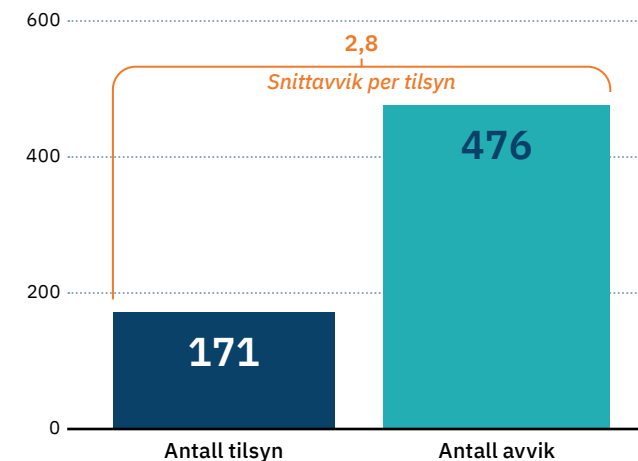
Direktoratet har siden 2020 deltatt i et prosjekt om deling av tilsynsdata med andre etater. Arbeidet ledes av Brønnøysundsregisteret, og andre deltakende etater er blant annet Arbeidstilsynet, Miljødirektoratet og Justervesenet. Vi har fått på plass en felles løsning for å automatisere delingen av tilsynsdata mellom etatene. Vi har i 2022 produksjonssatt vår løsning og begynt utredende arbeid for å bruke dataene i risikobaserte tilsyn både innen fiskeri og havbruk.

Når det gjelder tilsyn og oppfølging av driften ved akvakultur-anlegg samarbeider vi med Mattilsynet og Statsforvalteren, blant annet når det gjelder søknader om dispensasjoner til økt lokalitetsbiomasse. Vi samarbeider med Mattilsynet om godkjenning av driftsplaner, og med Statsforvalteren i forbindelse med pålegg om overvåking og uttak av rømt oppdrettsfisk i vassdrag.

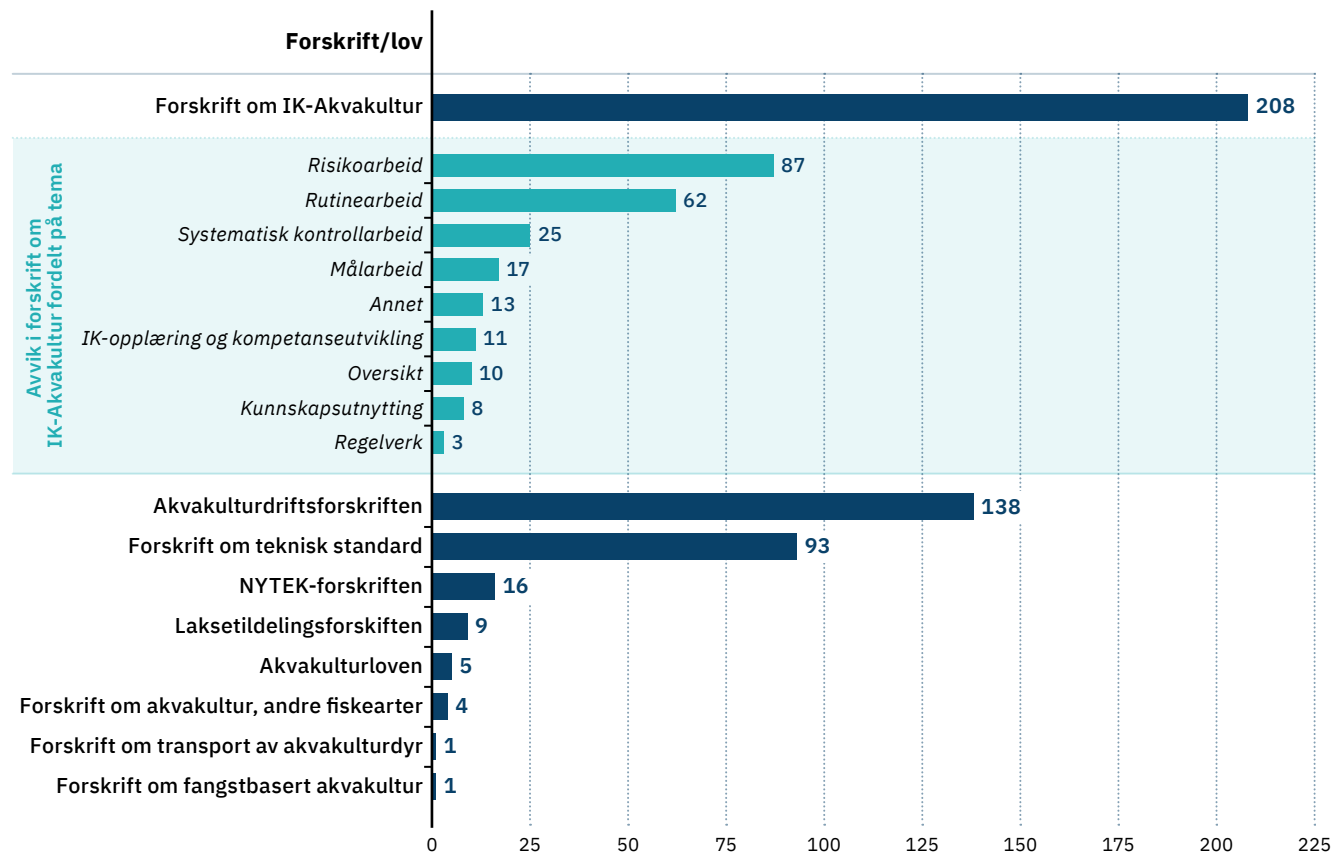
I 2022 har Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet arbeidet med en ny veileder til forundersøkelse etter NS 9410:16, og om metodikk for kartlegging av sårbart naturmangfold. Dette arbeidet henger tett sammen med pågående arbeid med revisjon av forurensingsregelverket for akvakultur.

Bedre risikostyring i næringen

Fiskeridirektoratet har i arbeidet med å styrke og forbedre risikostyringen gjennomført en tilsynskampanje i forbindelse med avlusingsoperasjoner. Målet med kampanjen har vært å undersøke om næringen har etablerte risikostyringssystemer som fungerer under avlusingsoperasjoner. En evaluering av kampanjen har vist at det er behov for forbedring og kompetanseheving i virksomhetenes risikostyring.

Figur 29: Antall tilsyn, avvik og snittavvik per tilsyn.

Figur 30: Antall avvik per lovhjemmel i SAGA.

Tilsynet viste:

- Mål var ikke konkretisert og operasjonalisert tilstrekkelig.
- Farekartlegging og risikovurderinger, samt etablering og iverksetting av planer for risikoreduserende tiltak, var mangelfulle når det gjelder å oppnå hensikten.
- Få virksomheter vurderer ulike risikoområder (personell, fiskehelse, miljø, rømming, etc.) i sammenheng.
- Ingen hadde innført barrierestyring og det var noe skepsis til å innføre usikkerhet i risikovurderinger.
- Akvakulturnæringen kan ikke regnes som en moden bransje med tanke på helhetlig risikostyring i tråd med rapport om dette.^[15]

Effekter:

- Omfattende tilsyn førte til en modningsprosess hos virksomhet, spesielt for de med lav kunnskap om risikostyring.
- Tilsynet har underbygget arbeidet til internkontrollansvarlige hos de aktuelle virksomhetene.
- Fokus på og dialog om risikostyring samt oppfølging av avvik har medført forbedringer i virksomhetenes risikostyring.

Fiskeridirektoratet har i 2022 også satt ut et oppdrag om å lage veiledningsmaterieil til helhetlig risikostyring i akvakulturnæringen, som kan bidra til å hjelpe i arbeidet med utvikling av risikostyring i virksomhetene.

Effektivisering ved bruk av tilsynsverktøyet SAGA

Bruken av Fiskeridirektoratets digitale kontroll og tilsynsverktøy, SAGA, har økt i 2022 på alle satsingsområder innenfor akvakultur. Vi har utviklet flere nye funksjoner i systemet, for å bedre brukervennligheten og effektivisere tilsynsløpet. Vi har lansert funksjon for ledergodkjenning, introdusert et nytt og forbedret system for å opprette og administrere kravpunktliste for tilsyn, laget saksbehandlingsmodul for miljørapporter, justert den automatiske biomassesjekken for å redusere behovet for manuell gjennomgang av flere hundre biomasserapporter per måned, fått på plass rømmingsmelding og gjenfangstskjema, fått på plass de første elementene av reaksjonsbehandling, laget et løp for registrering av mindre sjekker og kontroller av innehaver og fullført integrasjon mot TILDA (datadelingstjeneste på tvers av etater). Vi har påbegynt flere store oppgaver som vi vil jobbe videre med i 2023.

Målet er at direktoratets tilsynsarbeidere skal jobbe bedre og mer enhetlig metodisk, samtidig som tilsynsarbeidet blir mer effektivt. En positiv effekt av dette vil også være at næringen i større grad likebehandles. SAGA er lagt til rette for å hente ut data fra tilsyn, slik at vi får et bedre og lettere tilgjengelig grunnlag for å risikobasere tilsynet.

I 2023 vil vi prioritere å fullføre ende-til-ende saksbehandlingsløp for tilsyn, få på plass ny rapporteringsløsning for Nytek23, ny rapporteringsløsning for driftsplaner og tilpasset løp for rømmings- og dokumenttilsyn.

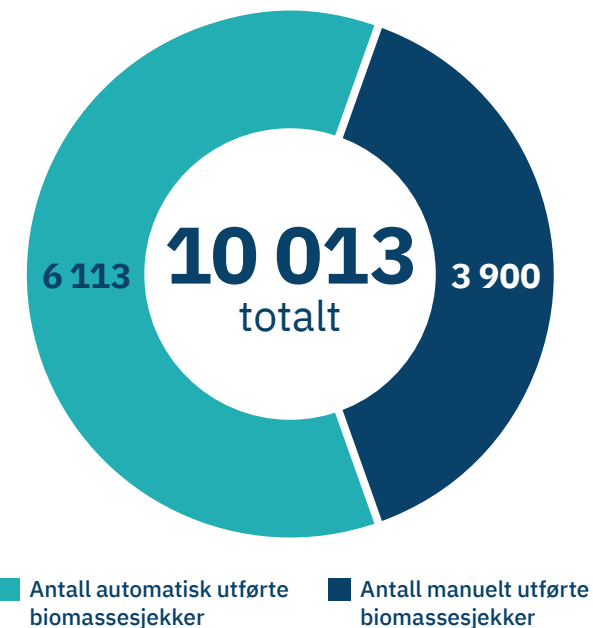
Biomasse

I januar 2022 ble tallgrunnlaget for produksjonsavgift for hele 2021 levert til Skatteetaten samtidig, deretter kvartalsvis i løpet av 2022. Fiskeridirektoratet har hatt tett samarbeid med skatt i forbindelse med oppfølging av avvik i tallgrunnlaget, informasjonsmøter for næringen og dialog med enkelte oppdrettere i forhold til korrigering av rapportene. Særlig har oppfølging av avvik vært en arbeidsintensiv og tidkrevende prosess som understreker behovet for et moderne, maskinelt system for rapportering. Det pågår arbeid med forslag om endringer til akvakulturdriftsforskriften, som tar for seg behovet for rapportering maskinelt på tillatelsesnivå, delvis i forbindelse med produksjonsavgift og kommende grunnrenteskatt.

En ny samdriftsportal er utviklet i Min side på www.fiskeridir.no, der oppdretterne selv kan melde forandringer i brøkdelen i aktive samdrifter. Løsningen er ferdigstilt og et informasjonsbrev om portalen skal sendes til næringen tidlig i 2023.

I 2022 økte Fiskeridirektoratet satsingen på biomasse og virksomhetenes styringssystem for biomassekontroll gjennom en pågående tilsynskampanje. Kravpunktliste, veileder og utvalgsverktøy var utviklet i fagmiljøet for biomasse, og tilsynsmedarbeidere fra alle regionene har vært involvert i evalueringen av kampanjen, forbedring av veileder og videre utvikling av utvalgsverktøy og kravpunktlistene. Regelmessige statusmøter og tilsyn på Teams har gjort det mulig å bruke kampanjen til å lære opp tilsynsmedarbeidere som har deltatt som observatører på tilsyn.

I forberedelsen til kommende grunnrenteskatt har de største aktørene i næringen gjort betydelige omorganiseringer av selskapsstrukturen. Dette medførte blant annet overføring av tillatelser og biomasse til nye datterselskap, søknader om nye felles biomassetak og nye driftsplaner. Vi mottok disse tidskritiske søknadene i løpet av uke 50 og 51 og ekspederte de viktigste vedtakene før 31. desember 2022.

Figur 31: Antall gjennomførte biomassekontroller.

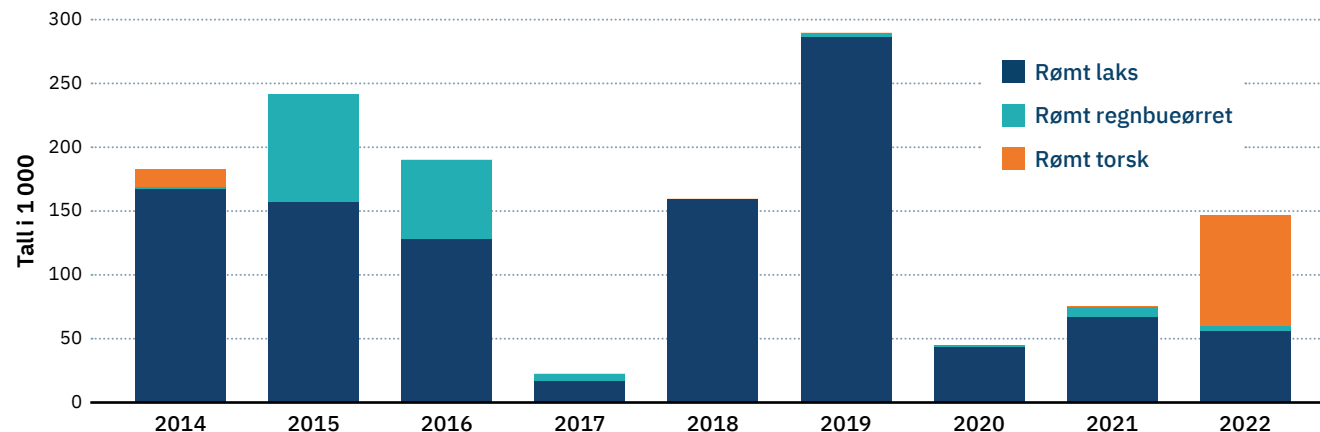
Rømming fra oppdrettsanlegg

Fiskeridirektoratet arbeider etter en nullvisjon når det gjelder rømt oppdrettsfisk. I 2022 mottok vi 103 meldinger om hendelser fra oppdrettere. 37 av disse har bekreftet rømming. 11 hendelser er fortsatt ikke ferdigstilt.

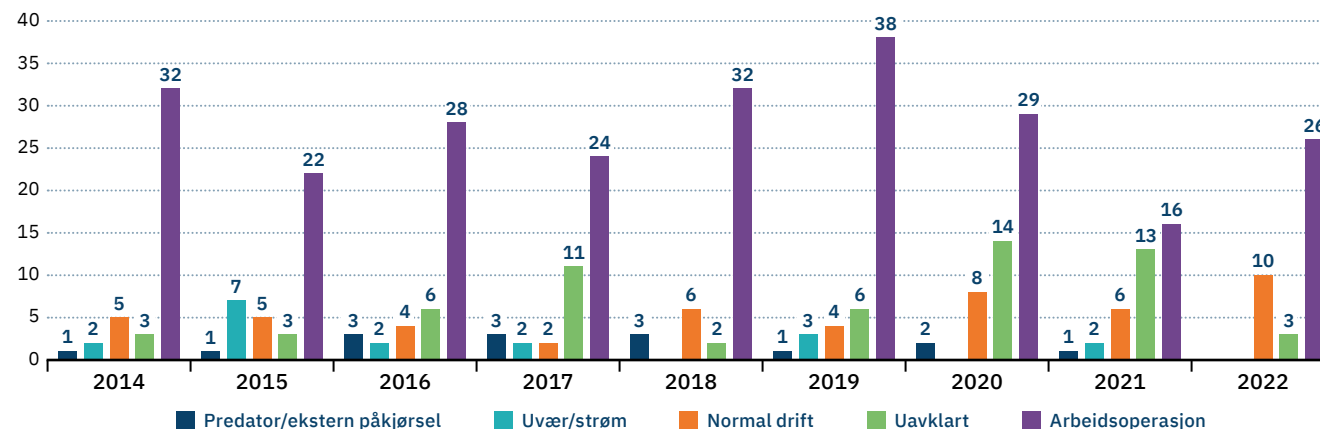
Antall rømte fisk er ifølge oppdrettere 56 024 laks, 3 337 regnbueørret, 11 102 kveite og 87 000 torsk. På grunn av utfordringer knyttet til å fastsette antall rømte fisk, vurderer vi at estimatene er beheftet med usikkerhet og må brukes med varsomhet.

Fiskeridirektoratet har også samlet inn data om under hvilke omstendigheter det skjer rømming. Vi ser at arbeidsoperasjoner er fremtredende. Disse tallene er tilgjengelige på www.fiskeridir.no.^[16] Når vi ser på hvilke arbeidsoperasjoner som oftest fører til rømming, er avslusning fortsatt den mest fremtredende enkeltstående arbeidsoperasjonen.

Fiskeridirektoratet er kjent med at det forekommer flere rømminger enn de som blir rapportert. Vi får dessuten meldinger fra ulikt hold om mistanke om urapportert rømming. Dette blir meldt inn på grunnlag av observasjoner av antatt rømt fisk, uten at man kjenner kilden for rømmingen. Slike meldinger blir vurdert og fulgt opp. Vi samler inn opplysninger og etablerer kontakt med oppdretterne i det aktuelle området. Dersom det er indikasjoner på en stor rømming, gjøres det avrop på rammeavtalene vi har med konsulentselskap.

Figur 32: Rømt fisk fordelt på art 2014-2022, ifølge meldinger fra oppdrettere.

Figur 33: Aktivitet ved rømmingshendelser, 2014–2022.

39

rømmingshendelser

146 610

rømte fisk

56 174

rømte oppdrettslaks

87 099

rømte torsk

3 337

rømte regnbueørret

71

rømmingsmeldinger som ble fulgt opp med tilsyn

Tiltak i regi av Fiskeridirektoratet, sammen med næringens egne tiltak, utgjør en systematisk tilnærming til utfordringen med rømt oppdrettsfisk i hele landet. Målet er i hovedsak å hindre innblanding av oppdrettslaks i villaksbestander og å hindre at regnbueørret etablerer seg i norsk natur.

Rømt oppdrettslaks i vassdrag

Overvåkning av rømt laks i vassdrag har pågått siden 1989 og utføres av flere institusjoner og med en rekke oppdragsgivere. I 2013 fikk HI, på oppdrag fra Fiskeridirektoratet, ansvar for å organisere den nåværende overvåkningen i et nasjonalt overvåkningsprogram. Programmet gir oversikt over innslagene av rømt laks og er et viktig redskap for forvaltningen, for å evaluere effekten av rømmingsforebyggende arbeid.

Fra den første rapporten kom ut i 2015 har antall vassdrag som inngår i programmet økt fra 140 til en topp på 218 overvåkede vassdrag i 2020. Av forskjellige grunner, ikke minst knyttet til forhold i felt, ble det i 2021 overvåket 178 vassdrag. Mest tydelig i årets rapport er nedgangen i antall vassdrag som overvåkes gjennom drivtelling, noe som kan tilskrives utfordrende forhold knyttet til vær og vannføring i overvåkningsperioden.

Av de 178 overvåkede vassdragene, var 140 vurdert til å ha lave innslag av rømt laks, 24 vassdrag ble vurdert til å ha moderat innslag og 14 vassdrag ble vurdert til å ha høye innslag.

Innslagene av rømt laks varierer langs kysten med svært lave innslag fra Svenskegrensa til Ryfylke, mer spredte forekomster av vassdrag med høyere innslag nordover langs kysten og med et tyngdepunkt på Vestlandet. Fiskeridirektoratet understreker at rapporten må ses i sammenheng med overvåkningsprogrammet for genetisk innblanding i de ville laksebestandene, som viser at over en tredel av de undersøkte bestandene har dårlig eller svært dårlig genetisk tilstand (NINA Rapport 1926). Genetikkovervåkningen måler påvirkning fra rømt oppdrettslaks på villaksbestandene over tid.

178

overvåkede vassdrag

140

har lave innslag av rømt laks

Tiltak og skadebegrensning

NFD har gitt Fiskeridirektoratet i oppdrag å utarbeide et forslag til helhetlig og mer effektivt system for overvåkning og uttak av rømt oppdrettsfisk i vassdrag, der prinsippet om at forurenser betaler skal ligge til grunn. Vi har jobbet med dette i 2022.

Per i dag utføres tiltak både i regi av Fiskeridirektoratet og av næringen etter en egen forskrift. Målet er i hovedsak å hindre innblanding av oppdrettslaks i villaksbestander og å hindre at regnbueørret etablerer seg i norsk natur. Videre følger beskrivelser av noen av tiltakene:

Næringens tiltak planlegges av Oppdrettsnæringens sammenslutning for utfisking av rømt oppdrettsfisk (OURO) etter utfiskingsforskriften. De planla i 2022 tiltak i 35 vassdrag. I tillegg bidrar OURO til finansieringen av tre kilenøter i Trøndelag, uttak i Etnefella og kilenøter i tilknytning til Vossovassdraget, som også hadde uttak som formål.

For å sikre skadebegrensning etter enkelthendelser, har Fiskeridirektoratet gitt oppdrettsselskap pålegg om miljøundersøkelse og uttak av rømt oppdrettslaks i vassdrag i seks rømmingssaker. Tiltakene ble utført høsten 2022 og samlet sett omfattet påleggene 40 vassdrag. Resultatene viser at en slik oppfølging av enkeltømminger, sammen med andre tiltak, er en viktig forvaltningsstrategi for å redusere risikoen for innblanding av rømt oppdrettslaks i de ville laksebestandene. Det har også blitt utført overvåkning av 10 vassdrag våren 2022 etter to pålegg knyttet til rømmingshendelser med regnbueørret i 2021.

I to innsjøer i Vestland fylke, Skogseid- og Henangervatnet, drives det merdbasert produksjon av smolt. Selskapene som har tillatelser i innsjøene har fått pålegg om miljøovervåkning, først i årene 2020-2021 og videre i perioden 2022-2026. Det er gjort funn av rømt fisk i innsjøene under undersøkelsene i samtlige år så langt. Det har også tidligere blitt dokumentert rømt fisk der, både gjennom tipsmeldinger og i en undersøkelse som direktoratet selv iverksatte i 2019.

Fiskeridirektoratet har også opprettet landsdekkende rammeavtaler med profesjonelle aktører for å kunne iverksette egne tiltak der vi finner det nødvendig. Vi har de siste seks årene iverksatt tiltak ved å bruke disse avtalene, blant annet for å ta ut rømt oppdrettslaks i forbindelse med annet feltarbeid. I 2022 har vi også gjort avrop på avtalene for å sikre miljøovervåkning av tre vassdrag i Vestland etter en større rømmingshendelse i Sognefjorden.

Høsten 2022 oppsto det også en større rømming i Voldsfjorden i Møre og Romsdal, der optellingen viste at om lag 87 000 torsk rømte. I etterkant av hendelsen har Fiskeridirektoratet i samarbeid med Havforskningsinstituttet iverksatt et prosjekt for å øke kunnskapsgrunnlaget knyttet til miljøkonsekvenser av torskerømminger. Vi har hentet inn prøver fra anlegget, og direktoratets sjøtjeneste har bidratt med oppstart av et prøvefiske i området.

Krav og plikter til vare- og tjenesteleverandører

Vare- og tjenesteleverandører er en stor og betydningsfull del av akvakulturnæringen. Det har i lang tid vært stort behov for å konkretisere disse aktørenes ansvar når det gjennomføres aktiviteter i tilknytning til drift av akvakulturanlegg.

I august 2022 kom nytt regelverk som tydeliggjør deres ansvar og plikter når det gjennomføres arbeidsoperasjoner ved akvakulturanlegg. Dette er gjort ved å utvide virkeområdet i akvakulturdriftsforskriften til også å gjelde vare- og tjenesteleverandører.

Plikten til å melde fra om rømming og mistanke om rømming er nå forskriftsfestet for disse aktørene. De har fått krav om nødvendig faglig kompetanse i rømmingssikring og fått tydelige regler om journalføring, beredskapsplan, aktsomhet og risikovurdering.

Når badebehandlingsvann tilsatt legemidler tømmes andre steder enn ved akvakulturanlegget, er det innført plikt til å sende melding om dette til Fiskeridirektoratet. Opplysninger om geografisk posisjon, hvilken type legemiddel, dato og tidspunkt for tømming samt fartøyidentifikasjon gjøres tilgjengelig og blir vist i Fiskeridirektoratets kartverktøy. Krav og plikter for brønnbåter og andre tjenesteleverandører, som deltar i behandlinger der det brukes og slippes ut legemidler, er konkretisert når det gjelder kompetanse, journalføring, aktsomhet, risikovurdering og hvor badebehandlingsvann kan tømmes.

Reglene om vare- og tjenesteleverandørers ansvar og plikter har med dette blitt mer tilgjengelige, tydelige og skaper dermed forutsigbarhet. Alle krav og plikter som gjelder for både leverandører og oppdrettere, og som begrunnes i miljøhensyn, er nå samlet i akvakulturdriftsforskriften. Dette vil også legge bedre til rette for god samhandling mellom innehaver og vare- og tjenesteleverandører. Samtidig vil regelverksendringene bidra til et mer effektivt tilsyn med leverandørene.

Nye krav for å hindre, oppdage og begrense rømming

Rømming er fortsatt en av de store utfordringene for akvakulturnæringen, og arbeidsoperasjoner er dominerende når det gjelder antall rømmingshendelser. Komplekse og risikofylte operasjoner på akvakulturanlegg utføres ofte i et samarbeid som involverer driftspersonell på anlegget og eksterne aktører. Bruk av vare- og tjenesteleverandører som deltar i aktiviteter knyttet til akvakulturdriften forventes å øke ytterligere. Samtidig foregår det en stor og rask utvikling når det gjelder teknologi, arbeidsformer og bruk av digitale verktøy i næringen.

For innehavere av akvakulturtillatelse ble det i 2022 fastsatt krav og plikter knyttet til planlegging og gjennomføring av arbeidsoperasjoner som kan medføre risiko for rømming. Innehaver må sørge for å samordne og legge til rette for samarbeid med vare- og tjenesteleverandører som alene eller sammen med innehaver gjennomfører aktiviteter på akvakulturanlegget.

Hull i not ved arbeidsoperasjoner er den hyppigste direkte årsaken til at fisk rømmer. Overvåking av not under aktiviteter, inkludert arbeidsoperasjoner, som medfører fare for skade og hull i not, vil bidra til å redusere risikoen og forebygge rømming. Dette er bakgrunnen for å presisere plikten til overvåking og kontroll av noten før, under og umiddelbart etter arbeidsoperasjoner.

Tabell 3: Revidert tilråding for minste individvekt av laksesmolt ved ulike maskesidelengder (halvmasker). Både denne tabellen og en mer omfattende tabell, med tilhørende bakgrunn og forklaringer, ligger tilgjengelig på Fiskeridirektoratets erfaringsbase (under kategorien fagstoff).^[27]

Lengde på maskeside (mm)*	15,5	16,5	17,5	18	18,5	19,5	20	21,5	22	22,5	24	24,5	25,5	26,5	27	29
Fiskeridirektoratets tilråding for minste individvekt (gram)	40	45	55	60	70	90	100	120	125	130	160	170	195	205	215	250

*) Utvalget av aktuelle maskesider i tabellen er henta fra flere av notleverandørene og gjelder notlin i nylon med kvadratmasker.

Maskeåpning og rømming av smolt

I mars sendte Fiskeridirektoratet en kunnskapsbestilling til HI, for å øke kunnskapen om flere problemstillinger knyttet til forholdet mellom størrelse på notmasker og størrelse på laksesmolt ved utsett. Situasjonen tilsa at direktoratet burde revidere gjeldende anbefaling for minste smoltvekt ved ulike maskestørrelser. Ved å se HIs anbefaling fra 2013 i sammenheng med både eldre og nyere studier, og i tillegg estimere en rekke mellomliggende verdier, kunne vi i starten av september 2022 publisere en revidert anbefaling basert på et langt større utvalg av notmasker enn tidligere (tabell 4).

I årets digitale seminar om rømmingssikkerhet gikk vi i dybden på ulike problemstillinger knyttet til notmasker og smoltstørrelse, blant annet ved å legge fram erfaringer fra tidligere rømmingshendelser og ved å gå gjennom kunnskapsgrunnlaget for Fiskeridirektoratets reviderte anbefaling. I tillegg gjorde HI rede for konsekvenser ved rømming av smolt, noe som bidro til å gjøre direktoratets arbeid med å forebygge smoltrømminger svært aktuelt. Vi forventer at virksomhetene legger denne fagkunnskapen, sammen med erfaringene fra tidligere rømmingshendelser og informasjonen fra den reviderte anbefalingen, til grunn for sine risikovurderinger. Godt funderte risikovurderinger vil være en viktig forutsetning for å kunne hindre rømming av smolt. Det årlige seminaret om rømmingssikkerhet er en formidlingsarena som springer ut av et forpliktende samarbeid mellom aktuelle bransjeorganisasjoner og Fiskeridirektoratet, med mål om å fremme arbeidet med rømmingssikring i norsk akvakulturnæring.

Miljø

Alle oppdrettere har siden akvakulturloven kom i 2005 hatt plikt til å overvåke hvordan utslipp fra marine akvakulturanlegg påvirker sjøbunnen under og rundt anleggene. Dette er viktig for å kunne følge med på om miljøpåvirkningen til enhver tid er forsvarlig og bærekraftig, både på den enkelte lokalitet, samlet i et fjordsystem eller regionalt.

Fiskeridirektoratet har ansvar for B-undersøkelsene, som er en trendovervåkning av bunnforholdene under og i umiddelbar nærhet til et akvakulturanlegg. Disse måler den organiske påvirkningen fra driften. Metodikken som benyttes er risikobasert, slik at økt påvirkning medfører hyppigere undersøkelser og eventuelle tiltak.

De innrapporterte B-undersøkelsene i 2022 viser gode til meget gode lokalitetsforhold på bunnen under de fleste marine akvakulturanlegg, og det synes å være liten geografisk forskjell. Trenden har vært stabil de siste 15 årene.

Totalt var det 14 lokaliteter på landsbasis som hadde uakseptabel belastning på bunnen som følge av driften. Lokaliteter med uakseptabel miljøtilstand følges opp med tiltak av Fiskeridirektoratet.

Vi har som tidligere år, fokusert på å pålegge alternativ overvåkning ved de lokalitetene der B-undersøkelsen ikke egner seg som metode grunnet hard- eller blandingsbunn. Ved slike undersøkelser benyttes visuelle data i form av film eller bilder for å dokumentere bunnpåvirkningen, i motsetning til sedimentprøver. Dette kan vi se effekten av fordi at antall innrapporterte B-undersøkelser har vært noe lavere etter 2019. Disse rapportene leveres inn som egne undersøkelser.

Tabell 4: Prosentvis fordeling av lokalitetstilstand ved innrapporterte B-undersøkelser fra 2012-2022. Tall er per desember 2022.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. Meget god	72,3	70,9	74,4	73,1	74,8	73,2	71,7	73,0	78,1	77,5	75,4
2. God	19,5	22,1	19,1	18,7	18,8	19,1	19,9	18,3	15,5	16,9	18,4
3. Dårlig	6,9	6,0	5,8	7,3	6,0	6,6	6,9	7,4	5,8	4,6	5,1
4. Meget dårlig	1,3	1,0	0,7	0,9	0,4	1,1	1,5	1,3	0,6	1,0	1,1

Fiskeridirektoratet har sammen med Miljødirektoratet satt ned en arbeidsgruppe for å etablere en ny nasjonal veileder for forundersøkelse. Arbeidet er en naturlig videreføring av en felles bestilling og arbeid etatene har hatt på revidert forurensningsregelverk for akvakultur, som ble ferdig i 2020. Arbeidet er noe forsinket på grunn av et arbeid med å foreslå en metodikk for kartlegging av sårbare marine naturtyper, nøkkelområder og marine rødlistede arter som kan ta skade av utslipp fra akvakulturanlegg, som også gjøres i samarbeid mellom Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet.

Forslaget til metodikk for kartlegging av sårbare naturtyper ble overlevert til NFD og KLD i desember 2022. Den foreslåtte kartleggingsmetodikken vil kunne bidra til å redusere risikoen for at sårbar natur blir ødelagt som følge av at det etableres akvakulturlokaliteter og er basert på faglige råd fra HI. Forslaget er ment å inngå i forundersøkelsen som en del av dokumentasjonsgrunnlaget knyttet til søknader om akvakultur.

94%

av oppdrettsanleggene har meget god eller god miljøtilstand

Digitalisering av miljøundersøkelser

Fiskeridirektoratet har i 2021 og 2022 arbeidet med en ny, digital rapporteringsløsning for B-undersøkelsene. Den nye rapporteringsløsningen sørger for at samtlige data som inngår i en B-undersøkelse er digitale, noe som er et stort fremskritt sammenliknet med tidligere innsendte PDF-filer der dataelementene ikke var tilgjengelige for analyse og systematisk formidling. I 2022 ble den nye løsningen satt i produksjon i en pilotfase. Basert på tilbakemeldinger fra brukerne har løsningen vært gjenstand for feilretting og stadige forbedringer. Etter planen vil den tidlig i 2023 være en fullverdig erstatter for det gamle systemet.

I forbindelse med arbeidet med den nye løsningen har vi utviklet generell infrastruktur, blant annet et komponentbibliotek med universell utforming, som kan gjenbrukes i de fleste av direktoratets digitale prosjekter. Mye utviklingstid har gått med til design og produksjon av dette biblioteket.

Den nye løsningen lagrer informasjon strukturert slik at den kan gjenbrukes av forvaltningen, blant annet i forbindelse med saksbehandling og planlegging av tilsyn. Informasjonen kan også brukes av næringen, blant annet til driftsplanlegging og rapportering av bærekraft, av NGO-er, blant annet for å følge med på utviklingen av miljøtilstand ved norske akvakulturanlegg og av forskere.

Den nye løsningen deler data, som samles inn, med andre tilsynsmyndigheter, og som åpne data via moderne kanaler som API og Fiskeridirektoratets kartløsning.

Miljøpåvirkning fra legemidler mot lakselus o.a.

Miljøpåvirkning fra legemidler er et fast tilsynsområde for Fiskeridirektoratet. Med HIS «Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2022» som utgangspunkt, arrangerte vi 15. juni et digitalt seminar om hvordan avlusingsmidler kan påvirke

hummer. Ved å koble sammen kunnskap om hummerbiologi og effekter av eksponering for legemidler, ble seminaret en kilde til mer innsikt, og et godt grunnlag for å kunne øke kvaliteten på risikovurderingene knyttet til bruk og utslipp av legemidler.

Fiskeridirektoratet har også i 2022 overvåket legemiddelbruken og vi har fokusert spesielt på akvakulturanlegg i nærheten av rekefelt og gytefelt for torsk. Alle tilfeller med rapportert bruk av legemidler nær rekefelt og gytefelt er fulgt opp av direktoratet. I noen få av tilfellene har det vært nødvendig å følge opp med tilsyn, men i de fleste tilfeller har mindre ressurskrevende oppfølging vært tilstrekkelig.

Tilsynene viser brudd på detaljkravene i akvakulturdriftsforskriften §§ 15a eller 15b i bare 2 prosent av tilfellene, mot over 9 prosent under tilsynskampanjen i 2020 (tabell 6).

Tabell 5: Avvik på detaljkrav for bruk og utslipp av legemidler i perioden 2020 til 2022.

	2020	2021	2022
Rapportert bruk av legemiddel ved lokaliteter innenfor forbudssoner rundt rekefelt og gytefelt	75	99	156
Avvik på krav knyttet til tømning av behandlingsvann med legemidler nær rekefelt og gytefelt ¹	7	0	3
Avvik på krav til behandlingsfrekvens og avstand til rekefelt ved bruk av kitinsyntesehemmere i fôr ²	0	2	0
Avvik på detaljkrav til bruk og utslipp av legemidler ³ , vist som prosent av rapportert bruk i forbudssoner	9,3%	2,0%	1,9%

1) Akvakulturdriftsforskriften § 15b og forskrift om transport av akvakulturdyr § 22a.

2) Akvakulturdriftsforskriften § 15a.

3) Akvakulturdriftsforskriften § 15a og 15b og forskrift om transport av akvakulturdyr § 22a.

Ingen av virksomhetene som slapp ut legemidler innenfor forbudssonene fra 2020 til 2022 har gjort dette på nytt etter at Fiskeridirektoratet førte tilsyn. Alle nye tilfeller med utslipp i forbudssoner er altså gjort av andre virksomheter enn de som hadde slike avvik fra før.

I 2022 gjorde vi tilsyn med 10 virksomheter innenfor tilsynsområdet miljøpåvirkning fra legemidler. Tallet på avvik pr. gjennomførte tilsyn viser at det fremdeles er flest avvik knyttet til risikovurderinger, tiltak og rutiner.

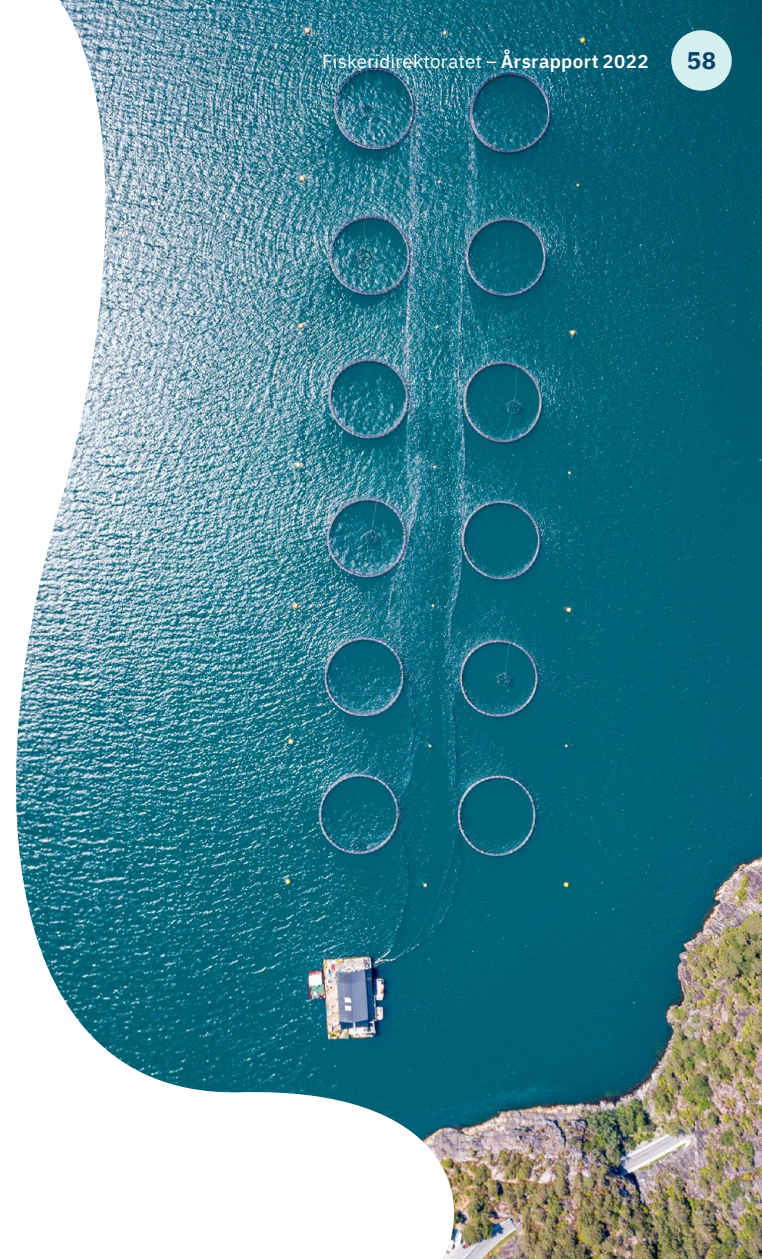
Direktoratet har også undersøkt enkelte tilfeller der flere aktører har brukt et relativt lite geografisk område for gjentatte ganger å tømme behandlingsvann fra brønnbåt. I etterkant av slike tilsyn har brønnbåtene endret praksis og gått lengre vekk fra oppdrettsanleggene for å slippe ut behandlingsvann på mer egnede plasser der også samlet belastning er vurdert.

Det blir sendt inn flere tips som gjelder mistanke om ulovlige legemiddelutslipp enn tidligere. Dette kan skyldes den nye tipsløsningen til Fiskeridirektoratet som ivaretar brukervennlighet og personvern. Når tilsynspersonell kontakter oppdretter på bakgrunn av tips fra publikum, blir dette tatt alvorlig og vi har sett flere eksempler på at rutineene til oppdretter har blitt endret i etterkant av tipsmeldinger.

Vannforvaltning

Etter fylkestingenes vedtak om oppdaterte regionale vannforvaltningsplaner i desember 2021, ble disse i tråd med vannforskriften oversendt til Miljødirektoratet, som i samråd med berørte direktorater skulle gi sin tilrådning til KMD. Dette oppdraget ble løst innen den eksisterende tverrsektorielle samarbeidsarenaen i Direktorsgruppen for vannforvaltning, der Fiskeridirektoratet deltar. Viktige sjekkpunkter for direktoratene var blant annet om vannforvaltningsplanene var i tråd med vannforskriften og nasjonale føringer, om veiledning fra direktoratene er fulgt opp, om innspill som direktoratene ga i høringen er tatt til følge og om det er foreslått tilstrekkelige tiltak for å nå miljømålene. Fiskeridirektoratets ansvar var særskilt knyttet til temaene akvakultur og fremmede arter (kongekrabbe). Direktorsgruppen leverte sin tilrådning til departementene 8. april 2022.

31. oktober 2022 ble de 12 regionale vannforvaltningsplanene for planperioden 2022-2027 godkjent av Klima- og miljødepartementet i samråd med Olje- og energidepartementet og andre berørte departement. KMD støtter Fiskeridirektoratets og Miljødirektoratets vurdering av at vilkårene i vannforskriften § 9 c) er oppfylt, og at vassdrag med dårlig eller svært dårlig tilstand for genetisk integritet, grunnet rømt oppdrettsfisk, gis utsatt frist til 2033 for å nå miljømålene. Nasjonalt gjelder dette til sammen 57 vassdrag. Når det gjelder utslipp av organisk materiale og nærings-salter fra akvakulturlokaliteter, støtter departementet direktoratenes vurdering av at det er behov for å jobbe videre med problemstillingen, særlig knyttet til naturlig oksygenfattige fjordområder, for å styrke kunnskapsgrunnlaget og tiltaksbehovet på dette området.

Akvakultur er en av de største utfordringene i flere vannregioner, og KMD mener det er behov for nye tiltak knyttet til lakselus og rømt oppdrettsfisk som kan bidra til å nå miljømålene.^[18]

På bakgrunn av dette vil regjeringen iverksette følgende tiltak:

- Utrede hvordan trafikklyssystemet påvirker arbeidet med å oppnå målene satt i kvalitetsnorm for villaks.
- Legge et løp for å utarbeide kriterier for å inkludere sjørret i trafikklyssystemet.
- Utrede hvordan lokalitetsstrukturen kan endres med sikte på å beskytte enkeltbestander av atlantehavslaks som er særlig utsatt som følge av lakselus.
- Følge opp det pågående arbeidet om et helhetlig og mer effektivt system for overvåkning og uttak av rømt oppdrettsfisk og framtidige krav til felles løsning for å spore fisken.

Når de oppdaterte regionale vannforvaltningsplanene er godkjent, skal de legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. Planvedtaket forplikter offentlige myndigheter til å følge opp og gjennomføre planen. Vannforskriften setter rammer for vannforvaltningen, men endrer ikke gjeldende ansvarsdeling mellom de ulike sektormyndighetene. Da Stortinget godkjente å ta vanndirektivet inn i EØS-avtalen, ble det presisert at aktuelle myndigheters ansvar for lovverk og virkemidler ligger fast i tråd med gjeldende ansvarsfordeling, og at hjemlene for å gjennomføre de miljøforbedrende tiltakene er nedfelt i eksisterende lovgivning.

Fiskeridirektoratets tiltak mot påvirkning fra rømt oppdrettsfisk er basert på overvåkning og uttak i vassdrag, det vil si tiltak for å hindre ny innblanding og tilrettelegge for utvasking av genetisk innblanding. Dette er arbeid som har pågått i en årrekke, og vi vil nå også synliggjøre dette i vannforvaltningsplanenes tilhørende tiltaksprogrammer. I denne sammenheng nevnes at Fiskeridirektoratet i hele 2022 har arbeidet med et helhetlig og mer effektivt system for overvåkning og uttak av rømt oppdrettsfisk og framtidige krav til felles løsning for å spore fisken.

Revidert forurensningsregelverk i sjø

Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet har, på oppdrag fra NFD og KMD, foreslått et nytt system for regulering av akvakultur i sjø etter forurensningsloven. Formålet med de foreslåtte endringene er å øke forutsigbarheten for næringen og effektivisere søknadsbehandlingen. Samtidig skal miljøhensyn ivaretas på best mulig måte. Krav til mer og bedre miljødokumentasjon, både i søknadsfasen og under drift, skal bidra til at akvakultur drives på en miljømessig forsvarlig måte, jf. akvakulturloven § 10, og samtidig følge opp Norges forpliktelser etter EUs vanddirektiv.

Endringene forventes fastsatt tidlig i 2023, og de to direktoratene vil da fortsette arbeidet med felles veiledere, retningslinjer m.m.

NYTEK23 – tekniske krav til anlegg

I etterkant av høringen av revidert NYTEK-forskrift (NYTEK23) ble oppsummering av høring og endelig forskriftsforslag sendt til NFD i første kvartal 2022. Det endelige forslaget inneholdt flere justeringer og Fiskeridirektoratet har i forbindelse med NFDs videre arbeid bistått med avklaringer og råd. NYTEK23 ble fastsatt 26. august 2022 og trer i kraft 1. januar 2023. Forskriftens overgangsordning medfører blant annet at innehavere og vare- og tjenesteleverandører før 1. januar 2024 kan velge mellom å oppfylle kravene i NYTEK23 eller kravene i den forrige NYTEK-forskriften.

I etterkant av fastsettelsen av NYTEK23 har vi arbeidet med en veileder til forskriften. Hensikten med veilederen er å forklare forskriftens krav og gi veiledning til hvordan kravene kan oppfylles. Arbeidet vil trolig pågå ut første kvartal 2023.

Vi arbeider også med en ny rapporteringsløsning for rapportering av anleggssertifikat med tilhørende grunnlagsdata. Den eksisterende løsningen i Altinn er ikke brukervennlig eller tilpasset NYTEK23 og direktoratet arbeider derfor med en API-løsning, slik at rapporteringen både blir effektiv for brukerne og tilpasset behovet til tilsynsmyndighetene. Arbeidet med dette fortsetter i 2023.

Fiskeridirektoratet har også deltatt i komité for revisjon av NS 9415, hvor det er blitt arbeidet med et rettelsesblad til NS 9415:2021, som er henvist til i NYTEK23.

Landbasert akvakultur

Forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk, skal bidra til å forebygge rømming. Sentralt i forskriften er at alle anlegg skal ha en rømmings-teknisk rapport. For nye anlegg leveres rømmingsteknisk rapport før oppstart av driften. For øvrige anlegg skulle rapporten leveres innen 1. januar 2022, og innen fristen var 86 prosent av alle rapportene kommet inn. Fiskeridirektoratet prioriterte derfor på nyåret å følge opp de innehaverne som ikke hadde overholdt fristen, og ved utgangen av mai var leveransen på 95 prosent. De resterende 5 prosentene hadde enten søkt dispensasjon eller var lokaliteter uten akvakulturdrift.

Fiskeridirektoratet har ført pilottilsyn med et utvalg landbaserte anlegg i form av dokumentkontroller av rømmings-tekniske rapporter. Evalueringen av pilottilsynet vil danne grunnlag for videre tilsynsarbeid i 2023. For innlandslokaliteter var fristen for å levere rømmingsteknisk rapport utsatt med ett år, det vil si til 1. januar 2023.

For å øke kunnskapen om driftsforholdene og den rømmings-tekniske tilstanden ved anleggene, har direktoratet vært på befaring ved lokalitetene. Flere av anleggene befinner seg i Valdres hvor det produseres rakfisk av regnbueørret. Rakfisk fra Valdres har lange og stolte tradisjoner og er en beskyttet geografisk betegnelse. Foruten regnbueørret, forekommer det innlandsoppdrett av ørret og røye. Strukturelle forhold som skiller innlandsoppdrett fra annet oppdrett er at produksjonseenhetene ofte består av jord- eller betongdammer, i motsetning til kar. Mange av innlandslokalitetene har, i tillegg til hele livssyklusen til fisken, egne slakterier og fasiliteter for videreforedling av fisken, samt utsalg av ferdig produkt på lokaliteten.

Ofte er den daglige driften utført av 1-2 personer med utstrakt bruk av sesongarbeidere i mer hektiske perioder. Flere av lokalitetene er brakklagte på vinterstid. Dette åpner for bedret tilkomst i forbindelse med vedlikehold av anleggene. Siden dette er en gruppe oppdrettere som tradisjonelt sett har hatt lite kontakt med Fiskeridirektoratet, ble det gjennom befaringen lagt vekt på veiledning i regelverket.

Teknisk regelverk for landbaserte akvakulturanlegg for fisk har til hensikt å hindre rømming av fisk fra alle typer anlegg i tråd med Regjeringens «Strategi mot rømming fra akvakultur». Innlandsoppdrettere skal derfor, i likhet med andre oppdrettere som driver landbasert oppdrett av fisk, levere rømmingsteknisk rapport. Fiskeridirektoratet vil i 2023 følge opp denne gruppen på lik linje som andre oppdrettere ble fulgt opp i 2022.

Ny løsning for driftsplaner

Både myndigheter og næring er enige om at dagens ordning for driftsplaner er lite hensiktsmessig. Med dette som bakgrunn har Fiskeridirektoratet sammen med Mattilsynet, på bestilling fra NFD, utarbeidet et forslag til ny løsning for driftsplaner. Forslaget er utarbeidet basert på innspill fra næringen.

Forslaget innebærer betydelig forenkling og modernisering, blant annet ved at driftsplaner som hovedregel ikke skal saksbehandles manuelt. Slik slipper innsender å vente på svar fra etatene. Den digitale løsningen foreslås fornyet og forbedret. Fiskeridirektoratet foreslås å stå for utviklingen av infrastrukturen, mens søkere forventes å videreutvikle egne løsninger for registrering av driftsplaner slik at disse kan tilpasses den enkeltes behov.

Marin arealforvaltning

Fiskeridirektoratet har ett delmål innenfor marin arealforvaltning:

- En balansert og bærekraftig utnyttelse av kystsonen og havområdene med utviklingsmuligheter for marine næringer.

For å nå dette målet må vi bidra til at kunnskap om økosystemene og de marine næringene er tilgjengelig i plan- og arealprosesser, samtidig som vi sørger for at det blir tilrettelagt for sameksistens mellom fiskeri og akvakultur, og mellom disse og annen næringsvirksomhet i kyst- og havområdene. Direktoratet bruker 30 årsverk på marin arealforvaltning.

I 2019 fikk dette virksomhetsområdet en egen strategi med følgende utviklingsmål:

- Fiskeridirektoratet skal være den foretrukne kunnskapsleverandøren og rådgiveren innen forvaltningen av fiskeri og akvakultur slik at sjømatnæringene sikres tilstrekkelig og egnet areal innenfor en bærekraftig utvikling.

Strategien brukes inn mot prioriteringer, ressursbruk, resultater og måloppnåelse og har blitt fulgt opp med årlige føringsbrev der vi spisser hvilke arealsaker som skal prioriteres og fokuserer på mer samarbeid internt mellom fagretningene plan, fiskeri og akvakultur.

Truslene i form av økte klimautslipp og redusert naturmangfold treffer ressurs- og miljøgrunnlaget for sjømatsektoren i økende grad. Dette innebærer i seg selv vesentlige endringer og dermed krav til omstillingsevne for direktoratet som næringsforvalter. På overordnet nivå er sektoransvaret for miljøutfordringene lagt inn i både akvakulturloven og havressursloven. Ansvaret er således ikke nytt for oss. Betydningen av hvordan vi håndterer dette ansvaret øker etter hvert som vi får ny kunnskap om tilstanden i havet og ulike påvirkninger.

Sjømatmarkedene stiller større krav til at høstingen og produksjonen skjer på en bærekraftig måte, og da spesielt på en miljømessig bærekraftig måte. Sektoransvaret for å ivareta miljøhensyn tilsier at Fiskeridirektoratet vil måtte legge inn mer arbeidsinnsats knyttet til utredning, tiltak, rapportering, kommunikasjon og samarbeid.

Sameksistens – stadig trangere om plassen

Akvakultur og fiskeri krever tilstrekkelig areal av god kvalitet og er avhengig av rene og rike hav for å ha god lønnsomhet. De senere årene har det blitt stadig flere aktører fra andre næringer som ønsker å benytte havområdene. Dette utfordrer samfunnet, som må legge til rette for sameksistens slik at både nye næringsaktiviteter og tradisjonelle næringer kan drive på best mulig måte.

Fiskeridirektoratet legger dialog med aktørene og fiskerifaglige vurderinger til grunn når vi behandler saker knyttet til sameksistens med andre næringer, herunder petroleumsaktivitet, vindturbiner til havs, karbonfangst og lagring, kabler, fiberoptisk utbygging og annen bruk av havet.

Innenfor petroleumsaktivitet er det særlig seismiske undersøkelser som krever vår oppmerksomhet, for å sikre god sameksistens med fiskerinæringen. Erfaringsvis er dette ikke alltid mulig. Dermed blir fiskefelt beslaglagt og fiskere henvist til å søke erstatning. Ved alle seismiske undersøkelser er det pålagt å ha minst én fiskerikyndig om bord. Den fiskerikyndige har en viktig rolle som rådgiver overfor ledelsen om bord på det seismiske fartøyet, og skal bidra til å skape forståelse mellom næringene og sikre god sameksistens på havet. For å sikre at det er tilgjengelig tilstrekkelig antall fiskerikyndige, arrangerte Fiskeridirektoratet og Oljedirektoratet i 2022 kurs for fiskerikyndige. Ti kandidater fullførte og ble tilført Oljedirektoratets liste over kvalifiserte fiskekyndige.

Erstatningsnemnda for beslagleggelse av fiskefelt har behandlet fem saker i 2022, og ved årsskiftet var det fattet vedtak i fire av dem.

Erstatningsnemnda for krav om erstatning knyttet til forurensning, avfall eller skadevoldende innretninger fra petroleumsvirksomheten har behandlet én sak.

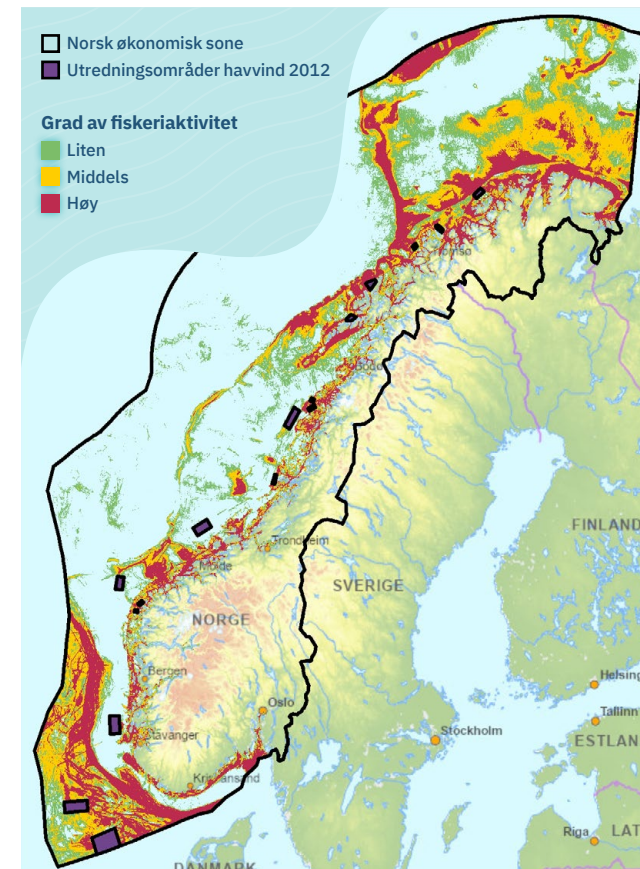
Erstatningsnemnda for krav om kompensasjon for tapt fangsttid, ved lokalisering, opptak og ilandbringelse av skrap som ikke stammer fra petroleumsvirksomhet, har også behandlet én sak.

Det har ikke vært avholdt møter i felles klagenemnd.

Utbyggingen av vindturbiner til havs vil kreve betydelig areal. Vi har bidratt med å identifisere nye områder for fornybar energiproduksjon til havs og dette arbeidet vil fortsette i 2023. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har fått i oppdrag å identifisere nye områder for havvind. For å løse dette oppdraget fra Olje- og energidepartementet er det etablert en direktoratsgruppe, hvor Fiskeridirektoratet er medlem. NVE leder arbeidet i direktoratsgruppen, som skal levere tilråding til områder for havvind i april 2023. Fiskeridirektoratet har utarbeidet kart som viser fiskeri- og havbruksinteresser. Kartet skal gi grunnlaget for våre innspill til arbeidet med å finne nye arealer for havvind, og viser eksisterende akvakulturlokalteter, foreslåtte områder for havbruk til havs og fiskeriaktivitet basert på sporingsdata og fangstrapportering.^[19]

Vi har også deltatt i en ICES-arbeidsgruppe og et forskningsprosjekt knyttet til havvind. Ellers har det vært arbeidet med de åpne områdene Utsira Nord og Sørlig Nordsjø 2.

I forbindelse med åpningsprosessen for utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel, har Fiskeridirektoratet utarbeidet en grunnlagsrapport om fiskeriaktiviteten i havområdene som skal utredes for åpning av mineralvirksomhet. Konsekvensutredning for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel^[20] ble sendt på høring i oktober 2022. Direktoratets rapport danner status og kunnskapsgrunnlag for fiskeri i utredningen.

Illustrasjon 6: Fiskeriaktivitet og havvind.

Marin forsøpling

Store mengder avfall fra menneskelig aktivitet havner på avveie i havet. Marin forsøpling er et globalt problem og utgjør en trussel mot det marine miljøet, dyrelivet og potensielt fremtiden for havet som matfat. I våre havområder er fiskeri, fritidsfiske og havbruk blant hovedkildene til marin forsøpling, og som forvaltningsmyndighet er det viktig at Fiskeridirektoratet arbeider med å forebygge og rydde opp forsøplingen fra disse gruppene.

Arbeidet med marin forsøpling er komplekst og krever utstrakt samarbeid med næringsaktører, andre offentlige etater og private aktører, både nasjonalt og internasjonalt. Vi har deltatt og bidrar i flere nasjonale arbeidsgrupper og forskningsprosjekter på tema som berører marin forsøpling, og de aktuelle forvaltningsmyndighetene har tett dialog om tematikken seg imellom og med forskningsmiljøene. Internasjonalt deltar vi gjennom norske delegasjoner i prosesser i OSPAR, Arktisk råd og International Maritime Organization (IMO). Fiskeridirektoratet jobber aktivt med gjensidig dialog med næringsaktører og fritidsfiskere om marin forsøpling, og vi har referansegrupper for yrkesfiskere, fritidsfiskere og aktører fra havbruksnæringen.

I 2021 lanserte Fiskeridirektoratet en handlingsplan for arbeidet mot marin forsøpling fra yrkesfiske, fritidsfiske og havbruk for de neste fem årene. De siste to årene har vi videreført og styrket arbeidet i tråd med denne handlingsplanen og det har vært god fremgang på en rekke tiltak knyttet til forebygging, opprydning, tilsyn og bidrag til forskning og utvikling. Vi har gjennomført flere holdningskampanjer (se [side 28-30](#)), utredninger av regelverk og enkelte endringer i regelverket for å redusere marin forsøpling, eller forsøplingens skadevirkninger på dyreliv og miljø.

Vår visjon er å redusere forsøpling og dermed behovet for opprydningsarbeid gjennom smartere og nedbrytbare løsninger for brukeren, men så lenge det fremdeles er behov, legger vi en betydelig innsats i opprensning av tapte fiskeredskap.

Vår visjon er å redusere forsøpling og dermed behovet for opprydningsarbeid gjennom smartere og nedbrytbare løsninger for brukeren.

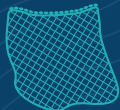
Opprensning av fiskeredskap – kyst og hav

Det ble i 2022 gjennomført opprensning av tapte og gjenstående fiskeredskaper innenfor strekningen Ålesund-Kirkenes samt snøkrabbefeltet i Barentshavet. Opprensningen ble hovedsakelig gjennomført på fiskefeltene utenfor kysten, men fra Lofoten og videre nordover ble det også foretatt opprensning i kyst- og fjordområder. Arbeidet ble utført med en pelagisk tråler, innleid til oppdraget i perioden august-september.

Total tokttid var 45 døgn, som ble fordelt på bakgrunn av hvor det var meldt mest tap og med en viss prioritet mot garn og teiner. Totalt ble det tatt opp 1 128 garn, 204 teiner, cirka 25 200 meter line, 68 100 meter tauverk, 8 540 meter trålwire, diverse komponentdeler fra trål, snurrevad og snurpenot og betydelige mengder bøyer og anker. Grunnet stor trållaktivitet etter avsluttet sesong for snøkrabbefisket, var det vanskelig å gjenfinne teiner.

Tatt opp...

1 128
garn

204
teiner

25 200
meter line

68 100
meter tau

8 540
meter trålwire

Mengden garn er blant den høyeste siden oppstarten av toktserien for 40 år siden. Mengden gjenstående og dumpet snurrevadtau er den høyeste som noen gang er registrert med nærmere 42 km. Rundt 14 tonn fisk og cirka 4 000 krabber er innenfor normalen, men det er viktig å klargjøre at kvantumet mangedobles over tid. Det ble registrert fangst av fem døde niser og én død sel, men ingen sjøfugl.

I den grad det er praktisk mulig, blir garn og teiner levert tilbake til eier. Øvrig mengde funn går enten til gjenvinning eller deponi.

Tabell 6: Redskap ryddet under tokt, 2018-2022.

År	Garn (stk)	Teiner (stk)	Liner (meter)	Wire (meter)	Tauverk (meter)	Trål/not (hel/del)	Anker/dregg (stk)	Bøyer/flaggm (stk)
2018	765	89	29 800	3 591	11 260	11	14	12
2018*		8 600			269 900			
2019	820	1 242	23 700	800	56 700	6	28	19
2020	681	2 669	38 800	4 745	133 800	3	66	46
2021	1 029	82	78 600	3 000	15 400	7	46	29
2022	1 128	204	25 200	8 540	68 100**	9	40	39
Totalt siste 5 år	4 423	12 886	196 100	20 676	555 160	36	194	145

*) Ekstraordinært tokt for å fjerne gjenstående snøkrabbeteiner i Barentshavet.

**) Herav 41 500 meter snurrevadtau.

Lokal opprensning av fiskeredskap

I 2019 startet Fiskeridirektoratet arbeidet med lokal opprensning, som et supplement til kyst- og havopprensning, som har vært gjennomført siden 1980-tallet. I dette arbeidet har vi fokusert på å ta opp mest mulig tapt fiskeredskap fra fritidsfiskere og kystnære yrkesfiskere, som ikke omfattes av det andre toktet. I tillegg har vi brukt ressurser på informasjon i tradisjonelle medier og sosiale medier, for å opplyse om utfordringene knyttet til tapte fiskeredskap.

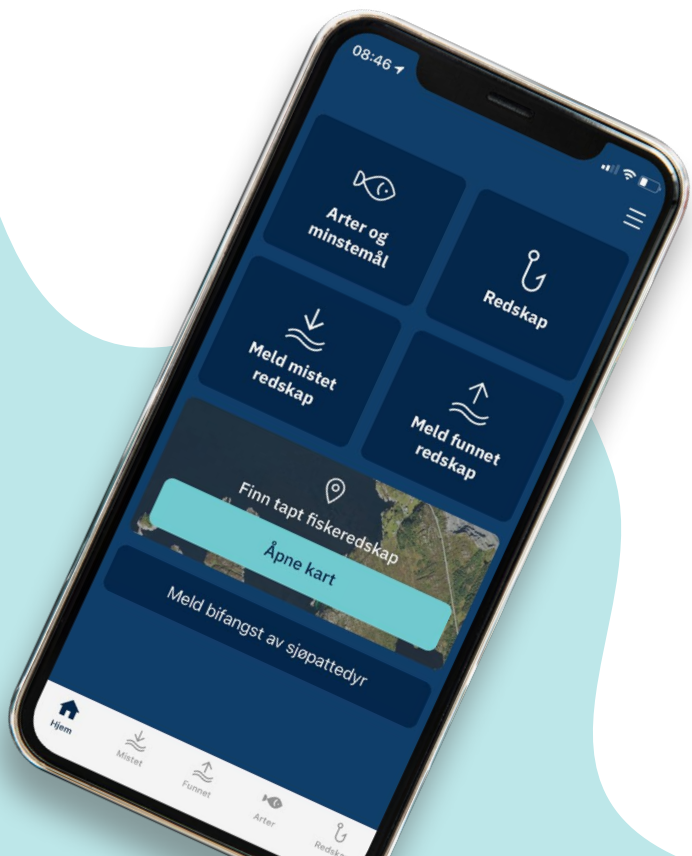
I 2022 var toktene lagt til området i og rundt Drøbak og Ålesund. Det ene toktet ble utført ved å leie inn to fartøy utstyrt med sokningsutstyr og små ROV-er med gripeklo og taukutter. Dette har vist seg å være en effektiv måte for å ta opp tapte fiskeredskap fra fritidsfiskere. Det andre toktet ble utført ved å leie inn et ROV-fartøy og en sjark som soknet etter tapte fiskeredskap.

Tabell 7: Redskap fra lokal opprensning etter tapte fiskeredskap, 2022.

Lokasjon	Teiner	Ruser	Garn	Totalt
Drøbak/ indre Oslofjord	217	13	48	278
Møre	144	10	9	163
Begge lokasjonene	361	23	57	441

Fritidsfiskeappen

Vi gjennomførte en bred annonsekampanje for Fritidsfiskeappen, inkludert merking og tap av redskap. Denne ble spredt på ferger, ekspressbåter og flyplasser, samt i magasiner og i sosiale medier. Vi oppnådde nesten 10 000 nedlastinger av appen i kampanjeperioden fra juli til oktober. Dermed er det totalt 42 000 som har lastet ned Fritidsfiskeappen.

Nettkurs om ansvarlig fritidsfiske

Mye tyder på at marin forsøpling fra fritidsfiske, i form av tapte fiskeredskap, ofte skyldes begrenset kunnskap knyttet til ansvarlig bruk av redskapet. I tillegg opplever Fiskeridirektoratet det som en utfordring å nå ut til fritidsfiskere med informasjon om regelverket som gjelder for dem, spesielt med tanke på fluktåpninger, rømningshull og nytt krav om merking av selve redskapet for teiner og ruser. I 2022 fikk vi utviklet et nettkurs for fritidsfiskere som tar deltakeren gjennom regelverket for valgte faststående fiskeredskap, samt en innføring i tapte redskap og spøkelsesfiske og hva fritidsfiskere kan gjøre for å unngå å miste fiskeredskap og redusere marin forsøpling.

Kurset skal lanseres våren 2023 og vi vil legge ressurser i promoteringen av kurset for å nå ut til flest mulig fritidsfiskere. Kurset blir frivillig å gjennomføre, og målgruppen er både erfarne og uerfarne fritidsfiskere fra ungdoms- skolealder og oppover.

Møte med leverandører av fiskeredskap

En annen måte å nå ut til fritidsfiskere på er via aktørene som selger og distribuerer redskap og utstyr. For å oppnå tettere dialog med disse aktørene, inviterte Fiskeridirektoratet til et dialogmøte for å diskutere hvilke utfordringer vi ser knyttet til regelbrudd og marin forsøpling fra fritidsfiskere, og hvordan vi kan hjelpe hverandre.

Gjennomføringen av møtet avdekket flere områder hvor Fiskeridirektoratet og redskapsleverandørene har sammenfallende interesser. En viktig tilbakemelding er at direktoratet bør ha en målsetting om enklere formidling av regelverket for fritidsfiske, som redskapsleverandørene kan bidra til å videreformidle. Det er et gjensidig ønske om videre dialog og oppfølgende møter med aktørene.

Helhetlige forvaltningsplaner for havområdene

I hele 2022 har vi arbeidet med faggrunnet for å oppdatere de helhetlige tverrsektorielle forvaltningsplanene. Faglig forum, som Fiskeridirektoratet deltar i, har brukt mye ressurser på dette. Sentralt for oss har vært arbeidet med sårbarhet og samlet påvirkning. Dette er tema som så langt ikke har tatt høyde for at fiskeri har pågått i de samme områdene i mange tiår og med gode resultater når det gjelder bestandenes produksjon og størrelse. Påvirkningene på økosystemet ellers er også forvaltet. Vi er tilfredse med at arbeidet nå i langt større utstrekning enn tidligere tar hensyn til at disse fiskeriene er bærekraftig forvaltet og at fotavtrykket dermed i all hovedsak er akseptabelt.

Engasjementet i arbeidet med forvaltningsplanene er både faglig og ressursmessig krevende, og i 2022 har vi sett noen utfordringer med hvordan arbeidet er organisert i Faglig forum, blant annet med bakgrunn i de forskjellige ressursene som etatene har tilgjengelig.

Areal – tiltak og prosjekter

Fiskeridirektoratet har i 2022 vært involvert i en rekke kommunale arealplanprosesser langs kysten. Vi har brukt 4 200 timer på å behandle arealplaner på kommune-, region og interkommunalt nivå. Vi legger stor vekt på at innspillene våre er godt faglig underbygd.

I 10 saker har vi fremmet innsigelse for å ivareta nasjonale fiskeriinteresser. Innsigelsene har omhandlet arealkonflikter med nasjonalt/regionalt viktige gytefelt, rekefelt, fiskeplasser og låssettingsplasser. Flere av disse sakene har vært knyttet til den marine naturtypen ålegraseng. I én sak har vi fremmet innsigelse for å ivareta interesser knyttet til tarehøsting.

I de fleste tilfeller blir innsigelsessaker løst lokalt. I 2022 har ingen arealplaner med innsigelse fra Fiskeridirektoratet blitt oversendt til Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD).

Fiskeridirektoratet har som oppgave å gi fiskerifaglig uttalelse til akvakultursøknader. På samme måte som i 2021 har vi også i 2022 sett en tendens til at flere søknader gjelder torskeoppdrett. For første gang siden 2017 inngikk torskeoppdrett som eget tema i HIs kunnskapsstatus- og risikorapport for norsk fiskeoppdrett. Disse rapportene brukes aktivt av direktoratet i arealforvaltningen.

Vi har satt opp et system som sender AIS-data til kart, slik at vi kan vise hvor det er sannsynlig at det har vært utført fiske de siste fem årene.

Kystnære fiskeridata

Fiskeridirektoratet har i en årrekke samlet inn informasjon fra fiskere og digitalisert kystnære områder hvor fiskeri er særlig viktig. Arbeidet er ressurskrevende, og vi tar nå i bruk nye metoder for å kunne dokumentere fiskeritilværelsen i kystområdene bedre.

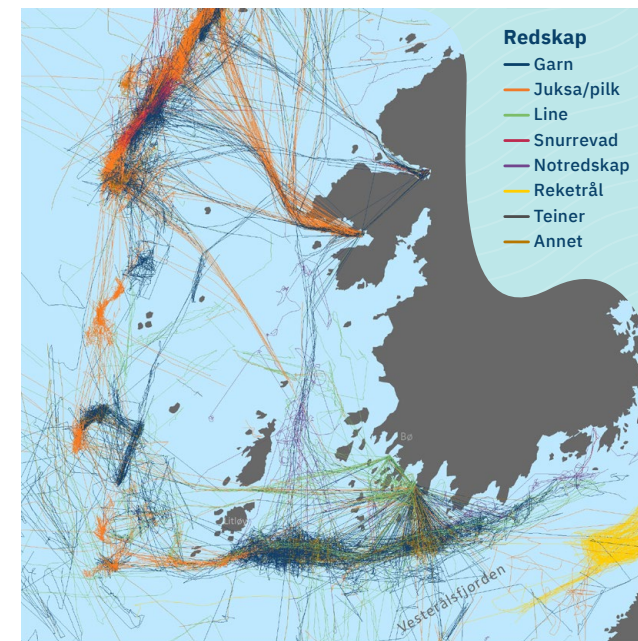
Store deler av kystflåten under 15 meter bruker AIS (automatisk identifikasjonssystem) og vi har satt opp et system som importerer AIS-data fra fiskefartøy til en kartdatabase. Dataene blir tilrettelagt slik at det vises linjer for hvor det er sannsynlig at det har vært utført fiske de siste fem årene. Dette blir koblet sammen med våre sluttseddeldata. Prosessen er automatisert og data blir regelmessig oppdatert. Slik får vi gode analysemuligheter som gir kunnskap om hvilke områder som er viktig for den kystnære fiskeflåten.

I 2022 har vi tilrettelagt og videreutviklet data i kartløsningen som, sammen med andre data, er til hjelp for å ivareta fiskerinæringen. Dataene brukes også til arealavveining i saksbehandling knyttet til planer og tiltak i kystsonen. Etter hvert som sporing innføres obligatorisk for fartøygrupper under 15 meter, vil vi inkludere disse i vår fremstilling av kystnære fiskeridata.

Utviklingstiltak

Direktoratets interne veiledning og verktøykasse for ansatte som jobber med marin arealforvaltning har blitt videreutviklet og oppdatert. I 2022 har vi prioritert å utarbeide intern prosedyre og retningslinjer for arbeidet med å gi uttalelse til akvakultursøknader.

På www.fiskeridir.no har vi oppdatert og supplert vår planfaglige veiledning om fiskeplasser, låssettingsplasser, ressursområder og marine naturtyper som er særlig viktige for fiskerinæringen.^[21] Vi har lagt ut veiledninger rettet mot ansatte i kommuner, fylkeskommuner, statsetater, konsultantselskap, organisasjoner knyttet til sjømatnæringene og andre som arbeider med arealplanlegging. Målet er at det skal være enkelt for andre deltakere i arealplanprosesser å finne informasjon om plantema som er viktige for Fiskeridirektoratet.

Illustrasjon 8: Kartet viser et eksempel på AIS-data. Sporene i kartet er koblet sammen med sluttsedler og inneholder blant annet informasjon om redskap, art og fangstmengde.

Oslofjorden

I Oslofjord-området pågår det flere prosjekter og prosesser som Fiskeridirektoratet er engasjert i. Kartleggings- og formidlingsprosjektet Frisk Oslofjord arbeider i en ny fase og vi deltar i programstyret. Produktene fra dette prosjektet er relevante også sett opp mot kystkartlegging og et mulig program for kystkartlegging. Vi opprettholdt derfor vårt engasjement i 2022.

Vi ser fortsatt økt interesse hos kommuner, fylkeskommuner, nasjonalparkstyret og andre for marint vern og forvaltning av arter. I denne sammenhengen er det gledelig å se at engasjementet på lokalt nivå, for å etablere bevaringsområder for hummer, opprettholdes.

En rekke tiltak for å beskytte torsken ble innført i 2019. Tiltakene ble evaluert i 2022 og det er ikke noe som tyder på at situasjonen er blitt bedre. Vi ser en fortsatt nedadgående trend i yrkesfisket i fjorden, og noterer oss at det nå fokuseres også på annen påvirkning på fjorden enn fiskeri. Vi mener at det må gjøres flere tiltak dersom fiskeritiltakene skal kunne gi den effekten som er ønskelig.

I 2022 har vi arbeidet sammen med Miljødirektoratet om å utarbeide en plan for et pilotprosjekt for å restaurere marin natur og bygge opp igjen økosystemet. I den sammenheng ble det arrangert et seminar under Arendalsuka og to godt besøkte innspillmøter, et på Færder og et på Hvaler. Engasjementet rundt fjorden blant både yrkesfiskere, verneinteresser og andre brukere er stort og konstruktivt.

Verneplaner

Fiskeridirektoratet har i 2022 behandlet én marin verneplan, nemlig Transekt fra Andfjorden, gjennom deltakelse i et arbeidsutvalg. Et viktig spørsmål i behandlingen har vært avgrensning av verneområdet. Kommunene i området ønsket at plangrensen skulle trekkes ut fra land. I tillegg ble det etterlyst utredning av samiske interesser i verneområdet. Det ble derfor gjennomført ekstra utredninger. Konklusjonen er at forslaget fra kommunene utelater mange viktige naturverdier og vil gi et dårligere vern. Dette alternativet vil derfor ikke bli inkludert i forslaget som Statsforvalteren skal sende ut på høring.

Marint biologisk mangfold – kyst

Det pågår en rekke tverretatlige prosesser og prosjekter når det gjelder metodeutvikling, kartlegging, verdisetting, forvaltning og prioritering av marine arealer, grunn- og bunnforhold, marine naturtyper og påvirkning fra forurensning langs kysten. Fiskeridirektoratet prioriterer å være representert i arbeidsgrupper og prosjekter som vi vurderer som relevante for vårt forvaltnings- og fagansvar.

Miljødirektoratet, Kartverket, Artsdatabanken, Kystverket, HI, NGU, fylkeskommunene og statsforvalterne er viktige samarbeidspartnere. Vi deltar i pilotprosjektet Marine grunnkart i kystsonen, hvor Kartverket, NGU og HI samarbeider om å samle inn og dele kunnskap og data om havbunnen langs kysten. Prosjektet løper fra 2020-2023 og ønsket er at det etableres et program for kartlegging av hele norskekysten.

I 2021 ble det blant annet lagt frem forslag til hvilke naturtyper som skal regnes som forvaltningsrelevante. Vi forventer at de naturtypene som listes opp vil få stor oppmerksomhet i forvaltningen fremover, og ser noen utfordringer knyttet til at natur som ble prioritert i kartleggingssammenheng tidligere, for eksempel gyte- og oppvekstområder, ikke er nevnt som forvaltningsrelevant natur så langt. Artsdatabanken oppdaterte Rødlisten, noe som får direkte betydning for vår forvaltning.

Mareano

Mareano kartlegger dybde, bunnforhold, biologisk mangfold, naturtyper og forurensning i sedimentene i norske kyst- og havområder. I 2022 har Mareano endelig fullført det aller meste av feltarbeidet nord og øst for Svalbard. Arbeidet har tidligere vært utsatt på grunn av manglende tilgang på isgående fartøy. Foreløpige data viser at vi vil få kunnskap som vil få betydning for videre utvikling av reglene for fiske i disse områdene. Basert på dette, har vi på slutten av 2022 tatt initiativ til dialog med Mareano, for å forsere opparbeidelsen av resultatene for å komme i gang med våre vurderinger så snart som mulig. Fiskeridirektoratet sitter i Mareano sin programgruppe hvor vi i 2022 fortsatt har lagt vekt på at Mareano bør dreie sin kartlegging over til områder som er avsatt til, eller planlagt avsatt til, nye marine næringer, som havbruk til havs og havvind, når programmet skal legge sin strategi for kartlegging i Nordsjøen. Programmet er den eneste statlig drevne kartleggingen som kan få frem kunnskap om bunnen og naturen, som etter vår mening vil være svært relevant for de overordnede beslutningene som må tas om arealbruken. Dette vil også sikre at miljømessige forhold av betydning for fiskeriene blir kartlagt.

Kartverktøyet Yggdrasil

Fiskeridirektoratets viktigste innsatsfaktor for å nå mål og strategier er kunnskap, og nær sagt alle data vi bruker har et geografisk element (geodata) knyttet til seg. Geografiske informasjonssystemer (GIS) er et sentralt verktøy for å innhente, behandle, analysere og formidle data, og for å utvikle effektive og brukervennlige forvaltningsverktøy.

Direktoratet har mye data om fiskeri og akvakultur som egner seg i kart og det er stor etterspørsel etter geodata både internt og eksternt. Vi tilbyr kartløsninger med egne og andres data i mange sammenhenger, og det finnes spennende muligheter for forbedringer. En del data er vanskelig tilgjengelig fordi tilrettelegging og struktur på dataene er mangelfull. Det jobbes stadig med digitale forbedringer og med datakvaliteten. Innføringen av programvaren FME har hjulpet oss med innhenting, tilrettelegging og dataflyt.

Yggdrasil er nå et etablert verktøy i direktoratet, og blir brukt i mange prosjekter til datainnhenting, analyse, formidling, saksbehandling og dokumentering innen fiskeri- og akvakulturoppgaver.

I 2022 har kartløsninger vært viktig for prosjektet Havbruk til havs, og i tilknytning til ny digital søknads- og rapporteringsportal, Akvakulturportalen, er egen kartløsning utviklet og integrert i portalen.^[22]

Kartlag som fremstiller fiskeriaktiviteten basert på AIS- og VMS-data ble tilrettelagt i 2021. I 2022 er disse dataene videreutviklet og brukt til analyse i flere sammenhenger.

For kystnære fiskeridata inngår disse dataene i ny metode for kvalitetssikring og -vurdering, og sammen med ny registreringsmodul, som er under utvikling, vil kystnære fiskeridata få økt kvalitet og verdi. Det er laget en egen kartløsning for havvind-utredning med fiskeri- og akvakulturinteresser. Her er fiskeriaktivitetsdata analysert og kategorisert etter viktighet og videreformidlet som innspill til utredning av aktuelle områder for havvind til havs.

Fiskeridirektoratets tipsløsning er integrert med Yggdrasil. Kartfestete tips om rømming er en del av det interne verktøyet for tilsyn, og det er laget en egen kartløsning for helhetlig håndtering av rømming, som viser disse tipsene sammen med andre aktørers data om elver, vassdrag, vannforekomster og laksefisk. Vi støtter andre etaters bruk av våre data, blant annet BarentsWatch, HI og Kystverket.

IT, statistikk og kommunikasjon

Flere aktiviteter i Fiskeridirektoratet er overgripende for alle de fire virksomhetsområdene. Årsverkene vi bruker på disse aktivitetene er ført på den enkelte områdene.

Statistikk og data

Offisiell statistikk

Fiskeridirektoratet er en av de største produsentene av offisiell statistikk i Norge. I den forbindelse er vi representert i Utvalget for offisiell statistikk som ledes av Statistisk sentralbyrå (SSB). Vi har også deltatt i arbeidet med å få på plass et nasjonalt statistikkprogram som inneholder oversikt over all norsk offisiell statistikk. Gjeldende statistikkprogram omfatter perioden 2021-2023. Statistikkprogram for neste periode (2024-2027) er nå på høring. Fra og med 2021 har Fiskeridirektoratet hatt ansvaret for produksjon og publisering av norsk offisiell statistikk innen fiskeri og akvakultur.

I 2021 utviklet vi skriftlig dokumentasjon av retningslinjer for Fiskeridirektoratets offisielle statistikk. Disse er publisert på www.fiskeridir.no.^[23] Vi blir med jevne mellomrom evaluert av SSB og Eurostat når det gjelder vår produksjon og formidling av offisiell statistikk. Vi får tilbakemeldinger om at vi arbeider godt med den offisielle statistikken og må fortsette det gode arbeidet. Vi må bli flinkere til å kommunisere ut mot brukerne hva vi ønsker å forbedre oss på og gjøre mer dokumentasjon om metoder og lignende tilgjengelig for brukerne.

Vi har betydelige rapporteringsforpliktelser til nasjonale og internasjonale organisasjoner, blant annet til SSB, Eurostat, FAO, OECD og regionale fiskeriorganisasjoner som ICCAT, NAFO og NEAFC. I løpet av et år sender vi rundt 100 slike rapporter. www.fiskeridir.no er hovedkanalen for formidling av data og statistikk. Dette bidrar til økt kunnskap om næringene blant publikum, journalister, forskere og beslutningstakere.

Åpne data

Direktoratet formidler åpne mikrodata og følgende data er tilgjengelige:

- Akvakulturregisteret
- Fartøyregisterdata
- Fangstdata (seddel) koblet med fartøydata
- Elektronisk fangstrapportering (ERS)
- Posisjonsrapportering (VMS)
- Fartøy, eier og fiskeritillatelser
- Turistfiskedata

Åpne data kan fritt lastes ned fra www.fiskeridir.no.

Fiskeridirektoratet gjør også åpne data tilgjengelig gjennom kartløsningen Yggdrasil.

Å øke dataenes tilgjengelighet gjør det mulig for allmennheten å lage egne løsninger basert på data som forvaltningen har samlet inn, samtidig som det gir mulighet til å følge med på det forvaltningen gjør.

Data til forskning

Fiskeridirektoratet har generelt mange forespørsler om data til forskning, rundt 40 i 2022. Vi har etablert egne rutiner og data gjøres tilgjengelig for forskning i henhold til skriftlige avtaler. Mange av disse henvendelsene krever betydelig tilrettelegging fra vår side.

Det er flere ulike forskningsmiljø som tar i bruk dataene som direktoratet samler inn. Tradisjonelt har det vært rene akvakultur- og fiskerimiljø, mens det nå også er forskere innenfor miljø- og økosystemforskning som etterspør data.

Informasjonsforvaltning

I arbeidet med å forvalte marine ressurser, det marine miljøet og noen av våre mest fremtidsrettede næringer, innhenter og benytter Fiskeridirektoratet store mengder informasjon. Data- og informasjonsmengden er forventet å øke i årene framover. I 2021 ble det derfor vedtatt en strategi og startet et program for informasjonsforvaltning.

Programmet omfatter en rekke prosjekt som i sum skal sikre at vi har en helhetlig og standardisert tilnærming for å innhente, bruke, dele og formidle data.

I 2022 har hovedaktivitetene vært knyttet til tre større prosjekt.

Etablere optimal ende-til-ende dataflyt

I dette prosjektet ble det sett på hvordan Fiskeridirektoratet kan styrke arbeidet og oppgavefordelingen i de mange komplekse og store dataflytene som direktoratet forvalter. Resultatet ble et rammeverk hvor det ble definert tydelige

roller, slik at ansvar og oppgaver blir ivaretatt gjennom hele dataflyten. Hovedregelen er at den enheten som har ansvar for regelverket har dataeierskapet. Rammeverket har vært et nyttig verktøy i forbindelse med plassering av ansvar og oppgaver i ny organisasjonsstruktur. Fiskeridirektoratet har 30 sentrale dataflyter, hvor det nå blir fokusert på tydeligere roller og ansvarsfordeling.

Intern datakatalog

I 2021 ble det gjort et omfattende innsiktsarbeid for å identifisere aktuelle verktøy og applikasjoner som imøtekommer kravene til intern datakatalog. Dette arbeidet ble videreført i 2022. Høsten 2022 ble det besluttet å ta i bruk Oracle sin datakatalogløsning som Fiskeridirektoratets interne datakatalog. Det videre arbeidet er å få på plass rutiner og retningslinjer for forvaltningen av den interne datakatalogen. Dette arbeidet vil fortsette i 2023.

Tilgjengeliggjøring av data eksternt

Prosjektet ble igangsatt høsten 2022. Formålet med prosjektet er å utvikle en strategi og et rammeverk for hvordan Fiskeridirektoratet deler, formidler og tilgjengeliggjør data eksternt. Direktoratet forvalter i dag svært store mengder data, og prosjektet startet derfor med en kartlegging av hvilke data direktoratet i dag tilgjengeliggjør og hvilken interesse det er for disse dataene. I 2023 vil prosjektgruppen samle innspill fra både interne og eksterne brukere for å høre deres behov, og jobbe videre mot en mer enhetlig tilgjengeliggjøring av data i fremtiden.

IT-utvikling

Digitalisering er en helt sentral faktor for at Fiskeridirektoratet skal kunne løse samfunnsoppdraget. Digitale løsninger ligger i bunnen for at vi kan hente, bruke og formidle data, utvikle regelverk og gode verktøy for forvaltning, behandle saker og utføre tilsyn og kontroll.

For å oppnå dette må våre brukere tilbys moderne, brukervennlige løsninger for å sende data til oss og for å viderebruke de dataene vi tilbyr.

Våre ansatte må ha stabile it-systemer av høy kvalitet, slik at de kan utføre sine arbeidsoppgaver på en effektiv og sikker måte. I tillegg må de ansatte ha tilgang på data med god kvalitet, slik at Fiskeridirektoratet kan utvikle regelverk som understøtter bærekraft og verdiskaping. Når vi digitaliserer systemer og faser ut manuelle prosesser, oppnår vi også bedre datakvalitet, som igjen betyr at vi får et bedre kunnskaps- og beslutningsgrunnlag.

Digitalisering er ikke et mål i seg selv, men et sentralt virkemiddel for at Fiskeridirektoratet skal ha en rasjonell drift. Digitalisering bidrar til at vi fortsetter å forenkle, effektivisere og automatisere flere arbeidsprosesser.

Vi har til enhver tid flere store digitaliseringsprosjekter i arbeid. Ledergruppen har det overordnede ansvaret for å prioritere mellom prosjektene. Det er hovedsakelig brukerbehov som skal være styrende for prioriteringen. I tillegg skal risikovurdering av kompleksitet og kapasitetsbehov alltid være en viktig faktor når vi tar beslutninger om hvilke prosjekter som skal startes.

Vi fokuserer spesielt på at regelverksutvikling er en viktig del av digitaliseringen. På den måten sørger vi for at regelverket også blir gjennomgått dersom det står i veien for ønsket om digitalisering.

Digitaliseringsprosjektene våre er organisert i porteføljer, og hvert av våre fem utviklingsteam har ansvar for sin portefølje av it-systemer og digitaliseringsprosjekter. Utviklingsteamene arbeider tett med produkteiere i avdelingene om løpende, daglige prioriteringer i hvert enkelt prosjekt.

Vi arbeider etter smidig-tankegangen, som betyr at vi setter nye løsninger i produksjon fortløpende, istedenfor å vente til hele it-løsningen er ferdig utviklet. Ved at vi raskt får testet ut deler, og dermed kan justere løsninger og prioriteringer på bakgrunn av brukernes tilbakemeldinger, tar vi ned risikoen betydelig.

Regelverket innen både fiskeri og akvakultur er utviklet gjennom mange år. Det er svært arbeidskrevende å tilpasse it-systemene våre til regelverk med mange spesialordninger og dispensasjonsmuligheter. Det medfører også at vi må bygge inn stor fleksibilitet når it-systemene fornyes, slik at systemene lettere kan tilpasses framtidige regelendringer.

Sentrale føringer som er styrende for prioriteringen av våre digitaliseringsprosjekter:

- Vi skal fortrinnsvis lage løsninger for selvbetjening eller maskin-til-maskin (datahøsting direkte fra våre brukeres it-systemer).
- Manuell behandling av søknader og meldinger til Fiskeridirektoratet skal så langt det er mulig erstattes med automatiserte prosesser.
- Hyllevare skal utredes før vi eventuelt beslutter å utvikle løsninger selv.
- Vi inngår partnerskap og samarbeid, både med offentlige og private aktører.
- Vi bruker fellesløsninger fra Altinn og Digdir i hele infrastrukturen vår.
- Vi kjøper spisskompetanse når det trengs, og drifter godt dokumenterte og konfigurerte systemer.

Samarbeidet mellom Fiskeridirektoratet, andre etater og kommersielle aktører innen digitalisering øker. Vi er en del av et økosystem der data flyter kontinuerlig i tråd med aktiviteten i næringene. Samhandling og informasjonsutveksling danner grunnlaget for ytterligere effektivisering.

Bruken av konsulenttjenester

I tildelingsbrevet for 2022 er Fiskeridirektoratet bedt om å arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Fiskeridirektoratet skal rapportere om konsulentbruken.

Per 31.12.2022 var fordelingen av fast ansatte og innleide slik:

- 41 ansatte på IT-avdelingen, inkludert 5 ledere og 1 person i stab
- 35 innleide it-konsulenter

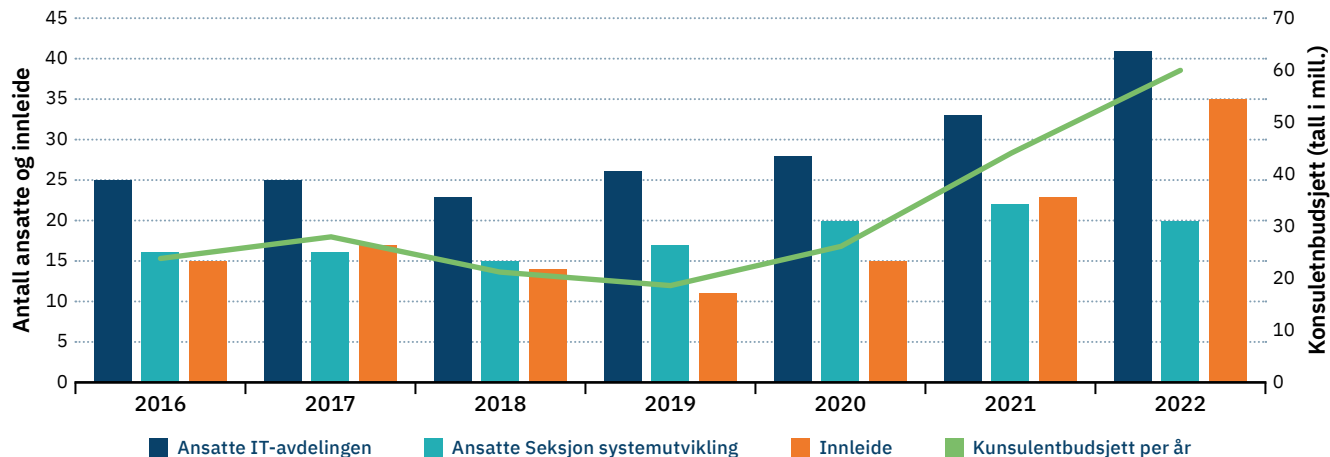
De aller fleste innleide konsulentene er tilknyttet Seksjon for systemutvikling. I denne seksjonen er det 20 fast ansatte it-utviklere og cirka 30 innleide it-utviklere.

De innleide konsulentene jobber stort sett på fulltid i våre digitaliseringsprosjekter og -team sammen med våre fast ansatte utviklere.

Denne fordelingen av innleide og fast ansatte har vi hatt i rundt 7 år, med noe variasjon år for år.

Det er ikke tatt spesielle grep for å redusere konsulentbruken i 2022. Ordningene med midlertidige finansierungsordninger for blant annet digitaliseringsprosjekt, gjør at vi har økt konsulentandelen med cirka 35 prosent fra 2021 til 2022.

Det ble tildelt én ny stilling til IT-avdelingen i 2022 i forbindelse med budsjettfordeling.

Figur 34: Ansatte, innleide og konsulentbudsjett IT-avdelingen, 2016–2022.

5 813

IT-oppgaver er løst i 2022

1101
10101
010

8 400

kodeendringer i 2022

600

ukentlige push i BitBucket

Kommunikasjon

Kommunikasjonsarbeidet i direktoratet er nært knyttet til Fiskeridirektoratets samfunnsoppdrag. Alt vi kommuniserer skal støtte opp under det. Vi følger prinsippene i Statens kommunikasjonspolitikk. Overordnet driver alle ansatte i direktoratet med kommunikasjon.

Vi har følgende mål med vår kommunikasjon:

- Gjøre ansatte i Fiskeridirektoratet trygge på å kommunisere internt og eksternt innenfor sitt fagfelt
- Være synlig i offentligheten og i de kanalene der vi treffer folk og bidra til kunnskapsbaserte diskusjoner
- Gjøre våre faglige råd bedre kjent i næringen, blant journalister, politikere og generelt i befolkningen
- Legge til rette for et lett tilgjengelig regelverk som næringen og befolkningen har god kunnskap og forståelse for
- Bidra til en samfunnsnyttig, brukervennlig og profesjonell framstilling av direktoratets data, statistikk og analyse
- Utvikle brukervennlige og sikre selvbetjeningsløsninger for dialog og meldinger til oss

På vei mot disse målene, vil vi trekke fram noen områder der vi kan vise til resultater i 2022.

Fritidsfiskeappen

I appen kan fritidsfiskere finne råd og regler for ferdsel og fiske på sjøen og melde fra om tapt eller funnet fiskeredskap. Totalt har appen nå nesten 42 000 brukere. Det er registrert 4 960 tapte redskap i 2022, og de tre siste årene er det til sammen registrert 15 964 tapte redskap. Dataene brukes blant annet av oss selv og dykkerklubber for å plukke opp redskap, og av HI.^[24]

I 2022 har vi laget et kontaktskjema som gjør det enkelt for brukere å gi tilbakemeldinger. Skjemaet bidrar til at vi får mer informasjon ved første kontakt, som gjør brukerstøtten bedre og mer effektiv. Basert på tilbakemeldinger har vi optimalisert deler av appen og forbedret brukerreisen. Brukere har fått bedre oversikt over sine registreringer og de kan se om et redskap er funnet. Det er blitt utviklet nyhetsvarsling, slik at vi kan holde brukerne oppdatert på regelverket. For lettere å kunne organisere og oppdatere innholdet i appen, har vi tatt i bruk publiseringsverktøyet Sanity.

I 2023 skal vi gjøre det tydeligere at det er direktoratet som er eier av appen, utforske nye måter for å formidle regelverket på og strukturere data slik at de lettere kan brukes til analyse.

Vi har også gjort et omfattende kommunikasjonsarbeid for å gjøre appen og dens innhold kjent for norske fritidsfiskere. Det innebærer blant annet en annonsekampanje for Fritidsfiskeappen, inkludert merking av redskap og tap av redskap. Denne ble spredt på ferger, ekspressbåter og flyplasser, samt i magasiner og i sosiale medier. Kampanjen hadde en eksponeringsverdi på 11 509 441. Fritidsfiskeappen ble lastet ned 9 822 ganger i kampanjeperioden, og totalt 15 014 ganger i 2022.

Sosiale medier

Til sammen hadde Fiskeridirektoratet 21 816 følgere på sosiale medier ved årsskiftet. Vi har flest på Facebook med 11 778, deretter kommer LinkedIn med 4 461, Twitter med 4 066 og Instagram med 1 511. Vi har som mål å øke antall følgere i enkelte kanaler. Vår begrunnelse for å være på sosiale medier er godt gjennomtenkt og risikovurdert.

Datatilsynet annonserte i 2021 at de velger ikke å bruke Facebook på grunn av personvernrisiko knyttet til plattformen. De oppfordret andre aktører med bedriftsprofil på Facebook til selv å utføre en risikoanalyse.

I 2022 har direktoratet, med hjelp fra advokatfirmaet Vaar advokat, gjort en grundig risikovurdering og personvernkonsekvensvurdering av deltakelsen i sosiale medier. Resultatet er at Fiskeridirektoratet blir i sosiale medier enn så lenge. Ved å delta på Facebook, Twitter og LinkedIn med innhold av høy kvalitet og faglig tyngde skal vi være en motstemme til feilinformasjon. Vi ønsker en allmenn diskusjon om hva som kan bli konsekvensene hvis offentlige aktører, og andre som tar personvernet på alvor, ikke skal delta i sosiale medier.

Vi har iverksatt konkrete tiltak for å redusere risikoen for personvernet. Vår bruk av Instagram skal evalueres i starten av 2023, for å finne ut om vår aktivitet der gir en merverdi for brukerne sammenliknet med de andre kanalene vi deltar i.

Det pågår imidlertid diskusjoner og det kommer nye rettsavgjørelser i EU jevnlig, og direktoratet følger debatten tett og vil løpende vurdere tilstedeværelsen i sosiale medier i tiden framover.^[25]

Ved å delta på Facebook, Twitter og LinkedIn med innhold av **høy kvalitet og faglig tyngde** skal vi være en motstemme til feilinformasjon.

www.fiskeridir.no

www.fiskeridir.no er vår hovedkanal for riktig og oppdatert informasjon om regelverk og andre tema som har allmenn interesse. Her finner man også ulike selvbetjeningsløsninger og offisiell statistikk. I 2022 hadde www.fiskeridir.no 1 301 637 besøk.

Rundt 60 prosent av brukerne leser våre sider på mobiltelefon, rundt 40 prosent på pc. Mobilen er altså primærflaten, mens pc er sekundærflaten. Dette har stor betydning for hvordan vi tilrettelegger innhold.

55 prosent av brukerne kommer til fiskeridir.no fra Google-søk. Det innebærer at vi må søkemotoroptimalisere for å gjøre det lettere for brukerne å finne den informasjonen de leter etter. Fiskeridirektoratets formidling starter altså før brukeren kommer til fiskeridir.no, den starter ofte hos Google. Vi bruker ulike metoder og teknikker for å synliggjøre nettsiden. En del handler om klart språk.

Offentlige nettsider skal være universelt utformet. Det er lovpålagt, og fra 1. februar 2023, blir reglene enda strengere. Det er UU-tilsynet som har ansvar for forskriften og som gjennomfører tilsyn.

Tjenester skal være tilgjengelige for alle, uavhengig av alder, funksjonsevne og utdanningsnivå. Ved å gi rom for mangfoldet i befolkningen gir vi alle mulighet til å utfolde seg, bestemme selv og delta på like vilkår. 18 prosent av befolkningen har en funksjonsnedsettelse. Det kan være nedsatt motorikk, dårlig syn eller hørsel, eller kognitive vansker som gjør det utfordrende å bearbeide informasjon.

Tjenester skal være tilgjengelige for alle, uavhengig av alder, funksjonsevne og utdanningsnivå.

Vi legger stor vekt på universell utforming når vi drifter og utvikler nettsidene, men det krever mye arbeid å holde tritt med de såkalte WCAG-reglene. Vi arbeider kontinuerlig med tekniske tilpasninger og med godt og forståelig innhold. Ett eksempel på det siste er endringene vi har gjort med informasjonen om elektronisk rapportering for fiskefartøy.^{[26][27]}

Internkommunikasjon

Fiskeridirektoratet har vært i en omstillingsprosess og har i 2022 brukt betydelige kommunikasjonsressurser på at de ansatte skal være informert og føle seg delaktig i prosessen. Vi har lagt innsats i å informere alle ansatte samtidig på intranettet, kjørt flere allmøter, utviklet felles informasjonsmateriell og digitale skjemaer, tilrettelagt for at de ansatte kunne gi tilbakemeldinger, hatt en aktiv ressursgruppe for internkommunikasjon og en kommunikasjonsressurs i prosjektgruppen som har gjennomført den vedtatte omorganiseringen. Det har bidratt til at kommunikasjonen har vært konsistent i hele innføringen av ny organisasjon. Tydelig og samtidig informasjonsformidling, særlig på intranettet, har redusert uro, omkamper og sikret større lojalitet til beslutninger underveis.

I 2023 skal vi fortsette det gode internkommunikasjonsarbeidet for å bidra til å skape fruktbare samarbeidskultur i ny organisasjon. Det er umulig å måle helt eksakt hvordan kommunikasjon påvirker oss, men det finnes tre suksessfaktorer for kommunikasjon som er basert på grunnleggende vitenskap; ærlig, tydelig og vennlig. Vi tar mål av oss å levere på disse faktorene, som bidrar til trygghet, motivasjon og et godt arbeidsmiljø.

Mediehåndtering

I 2022 ble det i norske medier publisert 7575 saker om Fiskeridirektoratet. Vi har i løpet av året arbeidet for å bedre de interne rutine for mediehåndtering og få på plass en mer enhetlig og kvalitativt god oppfølging av journalister som kontakter direktoratet. Målet er at kommunikasjonsavdelingen skal være navet i mediehåndteringen, men at ansatte som kan og vil fronte Fiskeridirektoratet i mediene, har fått god opplæring, får god rådgivning og føler seg trygge på rollen som talsperson for direktoratet.

Vi gjennomførte derfor et medietreningskurs av særlig eksponerte ansatte. I 2022 deltok vi også i journalistundersøkelsen PR-barometeret samfunn, der man måler journalisters oppfatning av Fiskeridirektoratet sammenliknet med andre etater og organisasjoner. Resultatene fra denne undersøkelsen foreligger i januar-februar 2023.

Digitalisering

Kommunikasjon er en viktig del av alle digitaliserings-satsingene i Fiskeridirektoratet. I stort handler det om å sørge for brukervennlige tjenester og god intern- og eksternkommunikasjon ved innføring av løsningene. Eksempler fra 2022 er Min side, digitale miljørapporter for akvakultur, tipsskjema og tipsbehandlingsløsningen og Akvakulturportalen. Det har bidratt til at flere digitale satsinger har brukeropplevelsen i sentrum, bruker klart språk og har en tydelig kommunikasjon- og innføringsplan for å ta dem i bruk.

IT-avdelingen og kommunikasjonsavdelingen har sammen utviklet et komponentbibliotek med universell utforming, som kan gjenbrukes i de fleste av direktoratets digitale prosjekter. Det gir et helhetlig og profesjonelt utseende, som bidrar til å ivareta demokratiske rettigheter for alle innbyggere.

Tips

En ny digital tjeneste for å tipse om ulovlig salg eller fiske, rømt oppdrettsfisk eller etterlatte redskaper ble lansert på tampen av desember 2021.^[28] Samtidig ble det etablert en mindre gruppe som har tilgang til å behandle tipsene i et helt nytt system. I løpet av 2022 kom det over 966 tips i ny løsning. De aller fleste var reelle tips som krevde undersøkelser før man besluttet oppfølging.

Kommunikasjonsavdelingen har ledet prosjektet som har hatt ansvar for at personvern, klart språk, universell utforming, tilgangskontroll m.m. er ivaretatt i løsningene. I tillegg kommer felles opplæring, retningslinjer og rutiner for å behandle tips.

3,6

mill. sidevisninger på fiskeridir.no i 2022

7 575

medieoppslag i 2022

966

tips i 2022

42 000

brukere av Fritidsfiskeappen

21 816

følgere i sosiale medier

4

Styring og kontroll i virksomheten

Styring og kontroll i virksomheten

Reglementet for økonomistyring i staten setter krav til Fiskeridirektoratets styring og kontroll. Hovedinstruks for styring av direktoratet ble fastsatt av NFD i 2014. I instruksen er det satt krav til den interne styringen. I de årlige tildelingsbrevene fra NFD gis det også føringer for styring og kontroll.

Overordnet vurdering

Virksomhetsstyring

Fiskeridirektoratet har mål og resultatstyring (MRS) som grunnleggende styringsprinsipp. Målene reflekteres i samfunns effekter og brukereffekter. Vi fokuserte på målene for omorganiseringen av direktoratet i 2022 og dette vil også ha høy prioritet i 2023.

Gjennom virksomhetsplanen utvikler vi produkter og tjenester som bidrar til å oppnå målsettingene. Målene, den årlige overordnede risikovurderingen, utgjør sammen med føringer fra departementet, grunnlaget for virksomhetsplanen. Status for virksomhetsplanen rapporteres og følges opp gjennom året.

Internkontroll

Internkontrollen skal sikre at vi når de målene som er satt for direktoratet og at vi følger krav satt i lover og forskrifter. Internkontrollen omfatter de tiltak vi gjør gjennom å utvikle systemer og rutiner, melde og håndtere avvik og gjøre etterkontroller på etterlevelsen av regelverket.

Det er i ny styringsstruktur etablert en tydelig fordeling av roller, ansvar, myndighet og oppgaver på overordnet nivå i direktoratet. Denne vil være utgangspunktet for videre fordeling på lavere organisasjonsnivåer.

Vi opplever at virksomhetens internkontroll er god, og arbeider kontinuerlig for å videreutvikle denne innenfor en rekke områder for å oppnå kontinuerlig forbedring.

Internrevisjon

Direktoratets egne etterlevelseskontroller av regelverket har de senere årene blitt supplert med avrop på den statlige fellesavtalen for internrevisjon. Det ble i 2021, etter gjennomført konkurranse, inngått en 4-årig rammeavtale om internrevisjonstjenester med Deloitte. Fiskeridirektøren har dialog med internrevisjonssjefen vedrørende plan for internrevisjon i direktoratet.

Omorganisering

Direktoratet satte i 2021, etter oppdrag fra NFD, i gang en prosess med å vurdere fremtidig organisering. Fiskeridirektøren utpekte en utredningsgruppe som høsten 2021 leverte et forslag til fremtidig organisering.

Fiskeridirektøren la, med utgangspunkt i modell 1 fra utredningsgruppen, frem et forslag om å organisere direktoratet etter funksjoner. Organisasjonskartet ble forhandlet i mars og bemanningsplanen for seksjonene ble senere drøftet med de ansattes organisasjoner.

Fiskeridirektøren utarbeidet en lokaliseringspolitisk utredning til NFD. Departementet vurderte i oktober at de lokaliseringspolitiske konsekvensene av direktoratets omorganisering var tilstrekkelig utredet og at direktoratet kunne gjennomføre omorganiseringen. Ledelsesfunksjonene av direktoratet samles i den nye organisasjonsstrukturen i tre lederklynger i henholdsvis Bergen, Tromsø og Bodø. Hovedkontoret skal fortsatt ligge i Bergen.

Ny organisasjonsstruktur ble iverksatt fra 1. november 2022.

Nærmere vurdering av noen vesentlige forhold

Sikkerhet og beredskap

Fiskeridirektoratets beredskapsplanverk er utarbeidet i tråd med gjeldende sikkerhetslov, og planverket ble revidert i desember 2022 i tråd med Sivilt Beredskapsplanverk (SBS). Videre er det gjennomført revisjon av behovet for klarert og autorisert personell for å dekke tjenstlige behov i ny organisasjonsstruktur, og alt nødvendig personell i direktoratet er klarert og autorisert i henhold til roller og tilhørende tjenstlige behov.

Øvelser 2022

Det ble høsten 2022 gjennomført funksjonsøvelser knyttet til kriseplanverket i direktoratet. Øvelsen var ikke varslet på forhånd og viste høy grad av kompetanse og effektivitet knyttet til etatens kriseplan. Øvelsen testet ut direktoratets evne til å håndtere potensielle uønskete angrep på våre IT-systemer, der vi fokuserte på mulig tapping av data. Øvelsen viste at vi raskt satte stab, at vi klarte å mobilisere de rette personene og at øvelsen var viktig for å skjerpe oppmerksomhet på nettopp dette aktuelle temaet. Evalueringen avdekket små forbedringspunkter som raskt ble rettet opp.

I tillegg til øvelser fikk vi også testet ut kriseplanverket og evnen til å håndtere kriser da vi i juli opplevde storbrann i Vadsø, der etatens kontorlokaler ble rammet som del av denne hendelsen. Selv i ferietid med mange stedfortredere fungerte kriseplanverket, alle roller i krisestaben ble godt ivaretatt og hendelsen ble håndtert på en meget god måte. Dette viser også hvor viktig det er å øve planverket slik at alle føler seg trygge i sine roller når reelle hendelser oppstår.

Informasjonssikkerhet

Når vi digitaliserer manuelle arbeidsprosesser og dataflyter må det tas høyde for det komplekse risikobildet knyttet til informasjonssikkerhet. Den profesjonaliseringen som har skjedd hos både private og offentlige aktører når det gjelder cyberkriminalitet, bidrar til at risikobildet er mye mer komplekst og utfordrende enn for kun få år siden.

Fiskeridirektoratet arbeider systematisk for å forbedre informasjonssikkerheten. Etaten har en risikobasert tilnærming til alle oppgaver knyttet til informasjonssikkerhet, enten det er programvareutvikling eller andre prosesser og aktiviteter.

Direktoratet følger løpende opp handlingsplanen for informasjonssikkerhet fra 2020 med de fire tiltaksområdene opplæring, tilgangsstyring, personvern og håndtering av børssensitiv informasjon.

Alle ansatte tilbys årlig nanolæringskurs i IKT-sikkerhet, og dette ble også gjennomført i 2022. Kurset var svært omfattende og gikk over tre måneder våren 2022. Direktoratet har rutiner for håndtering av børssensitiv informasjon. Disse vil bli revidert i 2023.

Direktoratet har en sikkerhetsinstruks for alle ansatte og ledere, samt for eksterne som i perioder har sin jobb i direktoratet. Videre har vi sikkerhetsrutiner for bruk av IKT-utstyr for ansatte både på tjenestereiser og på ferier til risikoland. I vår vurdering legger vi PSTs åpne risikovurdering til grunn.

De siste årene har direktoratet arbeidet med forbedring og videreutvikling av styringssystemet for informasjonssikkerhet. I 2022 er styringssystemet for informasjonssikkerhet oppgradert slik at det er i tråd med endringer i ISO-standarder og regelverket rundt personvern.

Personvern (GDPR)

Fiskeridirektoratet har gode rutiner og systemer for å fange opp, vurdere og eventuelt melde avvik på personopplysnings-sikkerheten til Datatilsynet. I 2022 har vi meldt ett avvik til Datatilsynet. Antall avvik er tilsvarende som i 2021, hvor det også ble meldt ett avvik til Datatilsynet. Utover det ene avviket, har direktoratet hatt seks øvrige avvik på informasjonssikkerhet og/eller personopplysnings-sikkerheten, hvor risikoen har blitt vurdert som så lav at det ikke har vært behov for å melde inn avvikene. Dette er som følge av at det ikke har vært snakk om beskyttelsesverdige personopplysninger, eller at interne logger dokumenterer at ingen personopplysninger har vært på avveie.

Avviksskjemaet for brudd på informasjonssikkerhet (inkludert personvern) har vært hyppigere tatt i bruk enn tidligere år, også for mindre alvorlige hendelser. Dette er sannsynligvis årsaken til flere rapporterte avvik i 2022 enn 2021, selv om behovet for å melde avvikene til Datatilsynet er like lavt. Økt bruk av avvikssystemet er positivt. Flere meldte avvik gir oss muligheten til å lære av uønskede hendelser og redusere sannsynligheten for at hendelser skjer igjen.

Etter at avvik er oppdaget, har direktoratet gjennomført strakstiltak og justert og endret rutiner og systemer for å redusere risikoen for at tilsvarende avvik skal skje i fremtiden.

Forbedring av personopplysningssikkerheten i våre systemer er et kontinuerlig arbeid. Arbeidet med avvikshåndteringen, gjennomføringen av tiltak for å endre rutiner og arbeidsmetoder og anskaffelsen av nye system har vært arbeidskrevende også i 2022. Direktoratet vurderer risikoen for å være betydelig redusert på de berørte områdene sammenlignet med tidligere.

Tabell 8: Avvik/brudd på personopplysningssikkerheten, 2022.

Dato	Kort beskrivelse av avviket	Meldt til Datatilsynet
04.04.2022	Manglende sladding ved innsynsbehandling	Ja
02.05.2022	Feilsendt brev	Nei
01.03.2022	Feilsendt e-post	Nei
14.03.2022	Feilsendt brev	Nei
23.03.2022	Innbrudd på hovedkontor og stjålet PC	Nei
21.04.2022	Feilsendt brev	Nei
15.09.2022	Feilsendt anmeldelse	Nei

Anskaffelser

Fiskeridirektoratet anskaffer årlig varer og tjenester for rundt 150 millioner kroner. Dette utgjør cirka 25 prosent av vårt årlige budsjett. Vi har god avtaledeking både når det kommer til rammeavtaler og løpende avtaler. Anskaffelser er, og skal være, et strategisk viktig område for direktoratet og skal være med på å sikre at vi når våre mål.

I 2021 ble ny anskaffelsesstrategi implementert, noe som skal understøtte direktoratets hovedstrategi. Den beskriver de overordnede føringene for anskaffelser og angir retningen for anskaffelsesarbeidet i direktoratet. Strategien gir et felles grunnlag for gjennomføring av anskaffelser, effektiv ressursbruk og sikrer at vi følger lov og forskrift på området.

I lys av den nye strategien har bærekraft, samfunnsansvar og miljø i anskaffelser fått mer oppmerksomhet. Det er en ønsket effekt at anskaffelsene skal redusere miljøbelastningen, påvirke arbeidsforhold positivt, respektere grunnleggende menneskerettigheter og sikre like konkurransevilkår og fremtidig konkurransekraft for næringslivet. Samfunnsansvarlige anskaffelser skal bidra til å sikre godt omdømme og tillit til vår virksomhet. Anskaffelser er innrettet for å ivareta FNs bærekraftsmål.

Bærekraft

Internkontrollen i 2021, som var den første etter ny strategi, viste at direktoratet stilte miljøkrav i overkant av en-tredjedel av alle anskaffelsene. Selv om det i enkelte anskaffelser kan være utfordrende å stille konkrete miljøkrav, jobber vi målrettet med dette.

Det har i 2022 derfor blitt innført en ny miljørutine ved oppstart av anskaffelsesprosesser. Rutinen innebærer en veileder og sjekkliste som må fylles ut og aktuelle miljøhensyn gjennomgås. I sjekklisten må også et eventuelt fravær av miljøhensyn begrunnes. Dette ser vi positiv effekt av, og resultatet fra årets internkontroll er at direktoratet stiller miljøkrav i underkant av halvparten (49 prosent) av alle anskaffelsene. Det har altså vært en tydelig økning, og vi vil fortsette arbeidet med å øke andelen i 2023.

Samfunnsansvar og motvirkning av arbeidslivskriminalitet

Samfunnsansvar i anskaffelser er sammen med miljø satt opp som et eget delmål, som det skal rapporteres på i den årlige internkontrollen på anskaffelsesområdet. Det er satt opp tiltak og styringsparametre som skal bidra til dette arbeidet.

Bevissthet rundt samfunnsansvar og ivaretagelse av menneskerettigheter gjennom offentlige anskaffelser har blitt forsterket det siste året, blant annet gjennom at det er opprettet rutiner i form av veileder og sjekkliste som skal fylles ut for hver anskaffelse. Dette ser vi positiv effekt av, og 66 prosent av direktoratets anskaffelser tar hensyn til samfunnsansvaret. Størsteparten av anskaffelsene hvor samfunnsansvar ikke er tatt hensyn til, er varekjøp, og da særlig for leie av IT-lisenser og kjøp av standard IT-utstyr. Vår oppfatning er at hensynet til samfunnsansvar og menneskerettigheter tas med i de anskaffelsene der dette er relevant.

Fiskeridirektoratet sørger for at det i alle avtaler stilles krav til at lønns- og arbeidsvilkår er i tråd med både lov, forskrift og allmenngjorte, landsdekkende tariffavtaler. Vi gjennomfører årlig grundige kontroller av alle tjenesteavtaler, og særlig avtaler på områder med allmenngjort tariffavtale. Direktoratet har i forbindelse med kontrollen for 2022 bare avdekket mindre avvik. Det har ikke blitt avdekket bevisste forsøk på å gi ansatte dårligere vilkår enn det som følger av regelverk og tariffavtaler.

Styringsindikatorer og timeregistrering

Det er fastsatt styringsindikatorer for samfunnseffekten av direktoratets arbeid. I årsrapporten presenteres et betydelig antall indikatorer og nøkkeltall som har til formål å bidra til vurderingen av måloppnåelsen.

Omorganiseringen av direktoratet har flere formål, og det må utredes styringsindikatorer som kan medvirke til å evaluere om målene nås. Aktuelle mål å utvikle styringsindikatorer for er for eksempel effektivitet og brukertilfredshet.

Tidsregistrering er et grunnleggende fundament for virksomhetsstyringen, både for å prioritere ressurser til ulike oppgaver og for å sikre en effektiv og kvalitetssikret fastsettelse av de gebyrene som kreves inn. Det er fremdeles mangler ved tidsregistreringen, og direktoratet har derfor høsten 2022 revidert kodeplanen for tidsregistreringen.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Det er positivt å observere at hovedtallene for sykefravær gjennom omorganiseringsprosessen viser at sykefraværet har vært likt eller lavere enn for år uten omstilling.

Mot slutten av året har vi startet å planlegge videreutvikling av det systematiske HMS-arbeidet, tilpasset ny organisasjonsstruktur, der vi blant annet fokuserer på forbedring og oppdatering av HMS-rutinene.

Sykefravær

Fiskeridirektoratets gjennomsnittlige legemeldte sykefravær for 2022 var 4,35 prosent, på samme nivå som i 2021. Utviklingen over tid viser tydelig hvordan pandemien har påvirket sykefraværet. Under pandemien hadde vi en nedgang, men da samfunnet åpnet opp igjen, så vi en økning og den økningen har vedvart til at vi nå har et nivå nærmere sykefraværet i 2019.

Tabell 9: Sykefravær, 2020–2022.

Sykefravær	2020	2021	2022
Totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4,36 %	5,53 %	6,13 %
Legemeldt	3,46 %	4,34 %	4,35 %

Likestilling og mangfold

Ved utgangen av 2022 hadde vi 45 prosent kvinnelige medarbeidere og 55 prosent mannlige. For å følge opp «Handlingsplanen for økt kvinneandel i marin sektor», har direktoratet som mål å øke andelen kvinnelige ledere. I 2022 hadde vi 37 ansatte i lederstillinger, hvorav 43 prosent var kvinner og 57 prosent menn.

Ved utlysning av stillinger oppfordrer vi alle kvalifiserte kandidater til å søke uavhengig av kjønn. Vi ser at rekrutteringen av kvinner til fagmiljøet er svært god og at dette på sikt vil øke kvinneandelen i lederstillinger.

Det ble utlyst 48 stillinger i direktoratet i 2022. I samtlige kunngjøringer ble mangfolds- og inkluderingsformuleringen brukt. Totalt er det 5,7 prosent som har krysset av for utenlandsk opprinnelse i søknadene. Det ble ansatt en person med innvandrerbakgrunn i direktoratet i 2022.

Når personer med innvandrerbakgrunn søker stillinger, og oppfyller kravene i utlysningen, blir minst én innkalt til intervju. Leder må alltid redegjøre for hvor mange personer med innvandrerbakgrunn som har søkt på stillingen, hvor mange av dem som er innkalt til intervju og eventuelt om noen av dem er innstilt.

For stillinger der vi kan tilrettelegge arbeidsplassen, oppfordrer vi i utlysningsteksten personer med nedsatt funksjonsevne til å søke. I 2022 er det 1,1 prosent som har oppgitt å ha nedsatt funksjonsevne i søknaden. Det ble ikke ansatt personer med nedsatt funksjonsevne i 2022.

I 2022 var det 2,4 prosent som førte opp å ha hull i CV-en. Som et ledd i inkluderingsdugnaden, har direktoratet fokusert på tiltak som kan bidra til tilsetning i denne gruppen. Vi har hatt et godt samarbeid med NAV Vestland, der vi har fått god veiledning og hjelp i rekrutteringsprosesser der vi har mulighet til å bidra til inkludering. Vi har i 2022 tilsatt én person i et vikariat i denne gruppen.

Bemanning og rekruttering

Når det gjelder rekruttering av kandidater til stillinger, har direktoratet i 2022 hatt færre søkere til de fleste stillinger sammenlignet med tidligere. Nå ser vi at det er mer krevende å rekruttere innen flere grupper, som blant annet jurister, mens vi har fått økt søkermasse med gode kandidater til IT-stillinger. Vi har hatt noen stillinger vi har måttet lyse ut flere ganger for å få den kompetansen vi har etterspurt.

Våre data viser at vi heller ikke har hatt urovekkende turnover i 2022. 42 personer sluttet, 11 av dem for å gå av med alderspensjon eller uførepensjon. De som sluttet var fordelt på ulike avdelinger, regioner og arbeidsområder.

Tabell 10: Antall sluttet fordelt på alder, 2022.

Aldersgruppe	Antall sluttet
Under 30	7
30–39	12
40–49	4
50–61	8
62 +	11

Lærlinger

Fiskeridirektoratet hadde én lærling innen IKT-fag i 2022. Vi er i prosess med å kartlegge hvilke andre fagområder vi kan ta inn lærlinger på. Direktoratet er knyttet til opplæringskontoret i Vestland fylkeskommune.

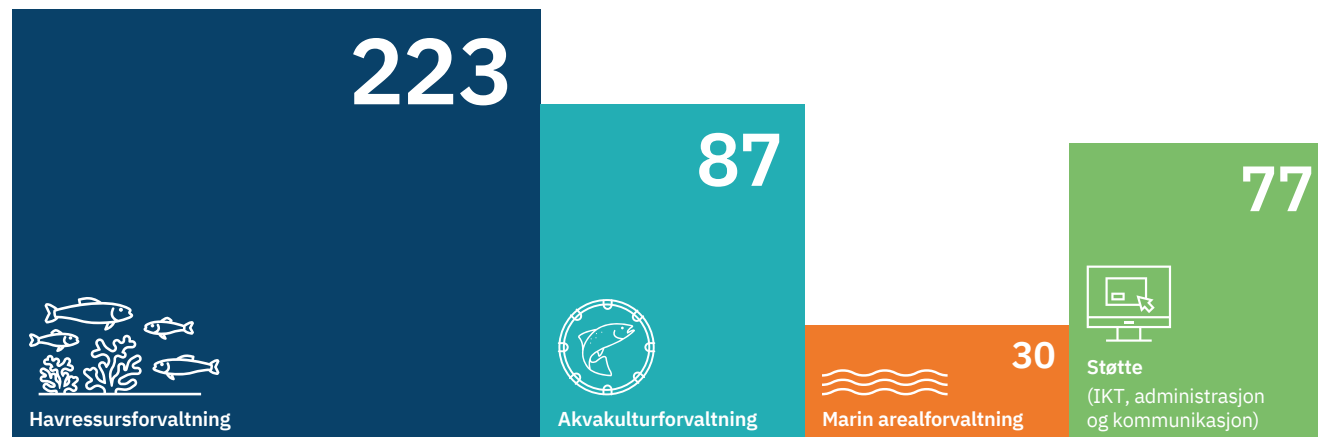
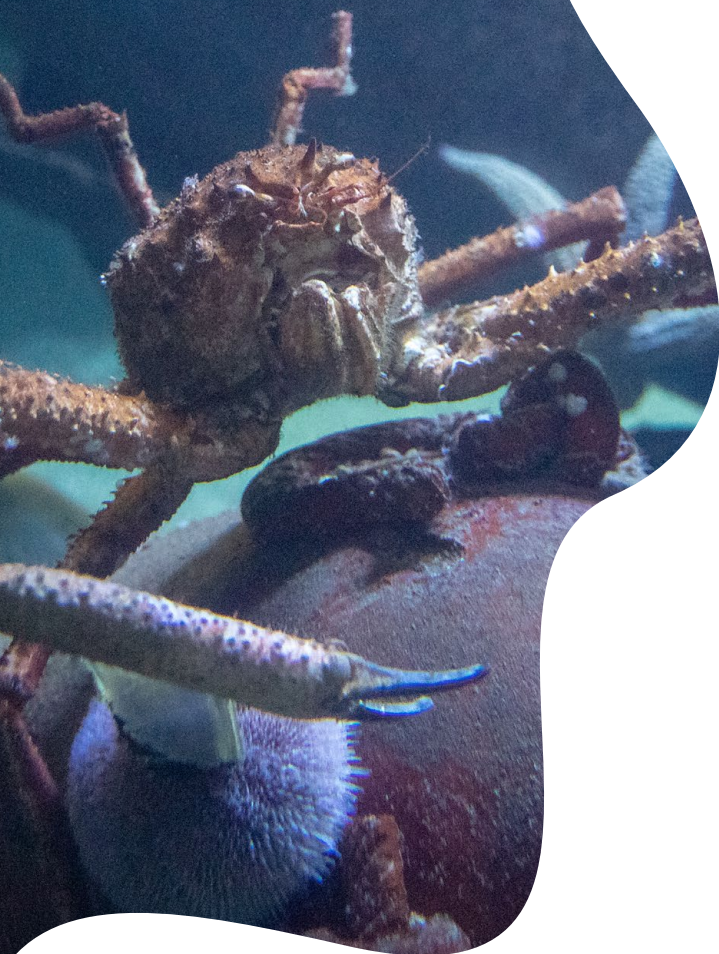
Kompetanseutvikling

I 2022 har vi tatt i bruk Virksomhetsplattformen, en læringsplattform for statlige virksomheter levert av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Opplæringskoordinatoren som Fiskeridirektoratet ansatte i 2021 er administrator for plattformen og har vært med å lage e-læring for nyansatte samt vært med å starte et prosjekt for å digitalisere Inspektørkurset. Kompetanseutvikling har fått mer oppmerksomhet i ny organisasjon og vil være et satsingsområde de kommende årene.

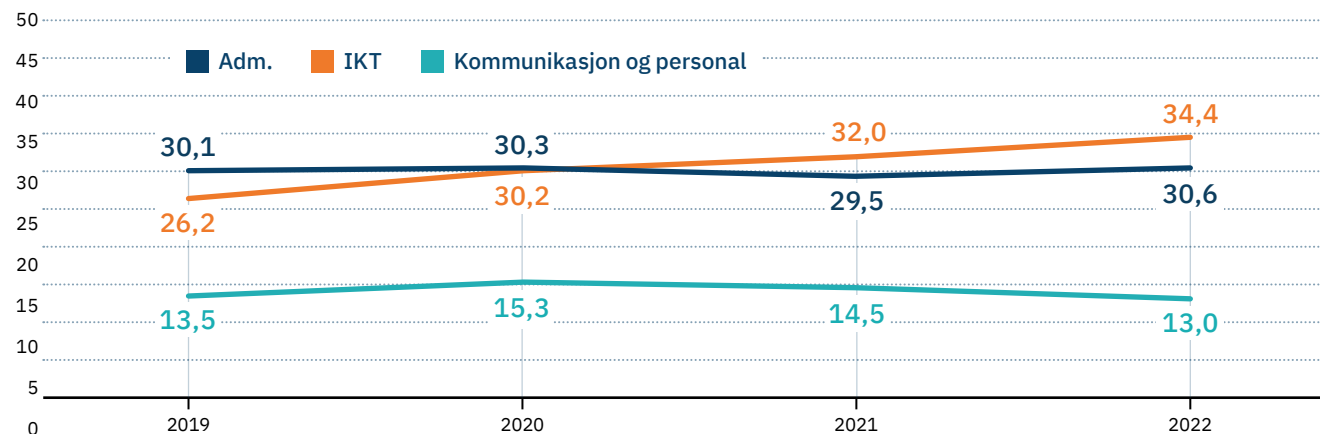
 45%
kvinner

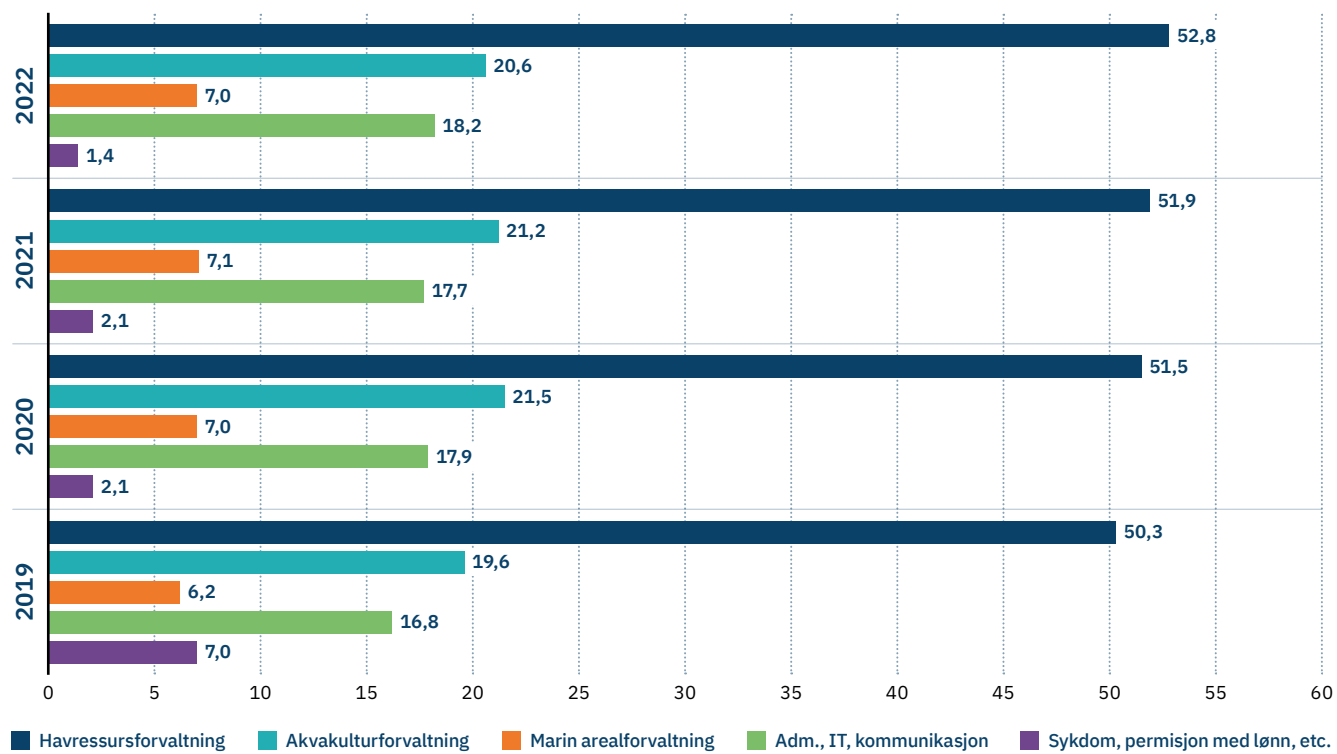
55%
menn

Figur 35: Fordeling av avtalte årsverk 2022. I tillegg kommer fravær og permisjon med lønn på 6 årsverk.

Figur 36: Avtalte årsverk på administrative områder, 2019–2022.

Figur 37: Prosentvis fordeling av årsverk 2019–2022.

Kjøp av konsulent tjenester og fremmede tjenester

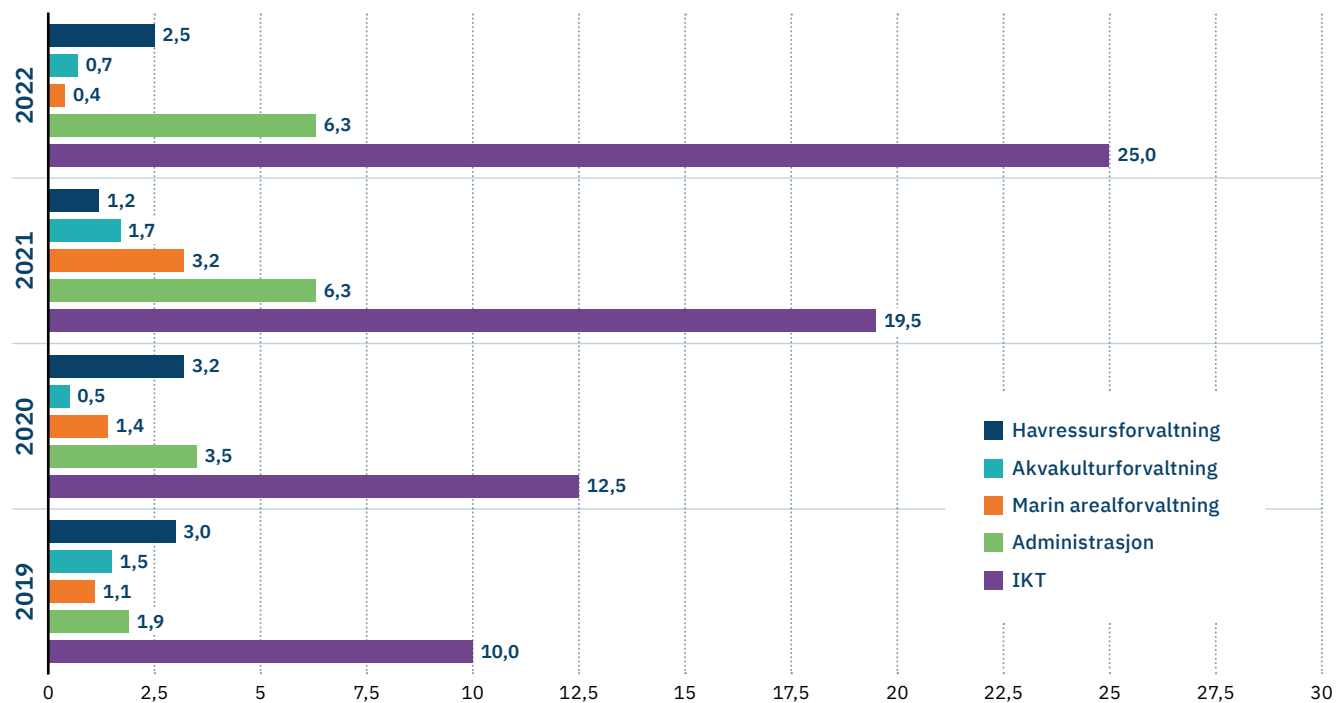
Fiskeridirektoratet har i årene 2020-2022 anskaffet tjenester som i kontoplanen er kategorisert som konsulent tjenester:

Konto	2020	2021	2022
670 Konsulent tjenester innen økonomi, revisjon og juss	477 866	855 298	1 233 076
671 Konsulent tjenester til utvikling av programvare, IKT-løsninger, mv.	24 258 321	32 287 063	51 383 382
672 Konsulent tjenester til organisasjonsutvikling, kommunikasjonsrådgivning mv.	6 400		612 537
673 Andre konsulent tjenester	15 538 437	21 387 084	16 210 645
Sum	40 281 024	54 529 445	69 439 640
Estimert antall årsverk	17	23	29
Andel av totale årsverk	4,1 %	5,1 %	6,4 %

Utbetalinger til konsulent tjenester innen økonomi, revisjon og juss (670) i 2022 gjelder i hovedsak juridisk bistand knyttet til arbeidsrett, herunder kvalitetssikring av prosesser (omorganisering, personvern m.m.).

Utbetalinger fra konto 671 gjelder kjøp av konsulent tjenester i tilknytning til pågående digitaliseringsprosjekter.

Fiskeridirektoratet har ikke kjøpt kommunikasjonstjenester i 2022. Utbetalingene på konto 672 er knyttet til bistand til lederrekruttering i forbindelse med omorganiseringen. Andre konsulent tjenester omfatter for eksempel tjenester i forbindelse med rydding av gamle papirarkiv, utvikling av ny tips-løsning og marin forsøpling.

Figur 38: Kjøp av fremmedtjenester omregnet i årsverk, 2019–2022.

I tillegg kjøper direktoratet fremmede tjenester, som innleie av personell fra vikarbyrå, kjøp av løpende driftsoppgaver IKT og lønns- og regnskapstjenester. Til sammen utgjør da alle kjøp av konsulenttjenester og fremmede tjenester til sammen 84,5 millioner kroner. Omregnet utgjorde dette i overkant av 35 estimerte årsverk.

Det har i perioden 2019-2022 vært en stor økning i kjøp av IT-tjenester som følge av store digitaliseringsprosjekter. Innenfor administrasjon har det vært en betydelig økning knyttet til opprydding og digitalisering av eldre arkivsak.

5

Vurdering av framtidssutsikter

FISKERIDIREKTORATET

Vurdering av framtidssutsikter

De siste årene har begreper som stormakts-rivalisering og proteksjonisme blitt mer og mer aktuelle. En verden på tur ut av en pandemi, men også inn i en tid med en mer polarisert verdensorden vil prege arbeidsdagen også for oss i Fiskeridirektoratet. Vårt samfunnsoppdrag er formulert til å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø.

Arealforvaltningen, altså bruken av havet og kysten, er utfordrende og ekstremt viktig. Det handler både om våre avtaler med Russland om gjensidig utnyttelse av en felles ressurs i de to landenes respektive økonomiske soner, og om motstridende interesser når nasjonale ressurser skal utnyttes. Dette er uavhengig av om arealene skal nyttes til energi, fiske, fangst, oppdrett eller vern, reiseliv eller transport. Det vil kreve mye av oss å få til god samhandling mellom de mange nåværende og framtidige interessene, samtidig som vi sikrer rene og produktive hav i uoverskuelig framtid. Direktoratet skal fokusere på forvaltningsområdene havbruk og fiskeri, men må samtidig ha bred kunnskap om, og særdeles god dialog med, andre forvaltningsområder. Vi må også være oppdaterte på de politiske debattene og den faglige diskusjonen som pågår når det gjelder energi- og matvareproduksjon i EU og andre land. Dagens usikre situasjon vil trolig vare lenge.

God og effektiv arealforvaltning er avhengig av sikker kunnskap om aktivitet og bruk av områdene. Teknologien vil hjelpe oss stort når det kommer til innsamling og foredling av kunnskap om de forskjellige aktørens planer og aktiviteter, og vi må drive informasjonsforvaltning i toppklasse. Men der teknologien gir oss muligheter, gir den oss også en solid dose utfordringer. Hvordan vi samler inn og foredler informasjon vil være helt avgjørende for hvilken tillit vi klarer å oppnå hos de forskjellige interessentene. En tillit vi er avhengig av for å oppfylle kravet om brukerrettet forvaltning, slik det er formulert i oppdraget. Med mange interesser blir det fort både motstridende og vikarierende motiver. Vår oppgave er å forvalte den tilgjengelige kunnskapen, slik at politiske myndigheter kan gjøre gode vedtak basert på våre faglige råd.

Vi har lange tradisjoner for godt samarbeid med mange kunnskapsleverandører, samtidig som vi må tilpasse oss nye rammer og krav for dette arbeidet. FNs bærekraftsmål må gjennomsyre alt vi gjør. Gjennom fiske, fangst og havbruk er Norge en stor leverandør av sjømat til verdensmarkedet, og ved forvaltningen av disse næringene peker Fiskeridirektoratets samfunnsoppdrag i samme retning som flere av bærekraftsmålene. I fremsynet for årsrapporten fra 2021 så vi litt på vårt forhold til bærekraftsmålene. Vi fant at vi direkte og indirekte kunne relatere oss til mange av dem, og intuitivt til mål nummer 14 – livet i havet. Dette er nesten identisk med direktoratets mangeårige visjon, «*Livet i havet – vårt felles ansvar*». Nå har SSB utviklet indikatorer for bærekraftsmålene, noe som letter vårt arbeid med å målrettede operasjonaliseringen.

Derfor fokuserer vi nå særlig på fire; nummer 2 – utrydde sult, 13 – stoppe klimaendringene, 14 – livet under vann og 17 – samarbeid for å nå målene.

Bærekraftsindikatorer kommer i mange fasetter. Til og med direktoratets egen hjemmeside kan måles for å synliggjøre vårt CO₂-avtrykk. Når vi sjekker våre sider opp mot www.websitecarbon.com, finner vi at www.fiskeridir.no er renere enn 58 prosent av sidene som er testet. Om vi skal si oss fornøyd med dette vet vi ikke, men poenget er at mye kan måles, og så mangt kan være aktuelt i diskusjonen om bærekraft.

Fiskeridirektoratet er omorganisert og den nye organisasjonen ble satt i drift 1. november 2022. Men det er nå arbeidet virkelig starter. Det er i årene som kommer at vi skal hente ut effektene av omorganiseringen. Vi skal endre måten vi driver tilsyn og kontroll på, vi skal hente ut synergier mellom fagområder og samarbeide enda bedre med andre etater på tilsyn og gjennom datadeling og informasjonsforvaltning. Åpenhet, tydelighet og etterprøvbarehet blir alle stikkord for hvordan vi tar direktoratets arbeid videre. Vi er i full gang med å bemanne nye stillinger, implementere nye styringsverktøy og skape god organisasjonskultur. For å få til disse endringene skal vi drive kontinuerlig oppfølging og raffinering av organisasjonen. Vi skal også gjennomføre undersøkelser for å finne ut hvordan omverdenen oppfatter oss, slik at vi fokuserer på de riktige endringene.

Flatere struktur, en pålagt større åpenhet og mer innsats for en brukerrettet forvaltning vil, sammen med gode samarbeidsrelasjoner med andre etater og organisasjoner, ta oss inn i de neste årene som et enda mer relevant forvaltnings- og tilsynsorgan for en sjømatnæring med evigheten som et naturlig tidsperspektiv.

6

Årsregnskap

Årsregnskap

Ledelseskommmentar

Virksomhetens formål

Fiskeridirektoratet ble etablert i Bergen i 1900 og er myndighetenes rådgivende og utøvende organ innen fiskeri- og akvakulturforvaltning i Norge. Fiskeridirektoratet skal bidra til å oppfylle Nærings- og fiskeridepartementets overordnede mål, og vårt samfunnsoppdrag er formulert som følger; «Fiskeridirektoratet skal fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø.»

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra eget departement.

Årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Fiskeridirektoratet har i samråd med Nærings- og fiskeridepartementet vedtatt at Fiskeridirektoratet skal føre og rapportere sitt virksomhetsregnskap ihht. de anbefalte statlige regnskapsstandardene.

Årsregnskapet vurderes å gi et korrekt uttrykk for årets ressursbruk og virksomhetens eiendeler og gjeld.

Vesentlige forhold ved årsregnskapet

Som en følge av at inntekt fra bevilgning inntektsføres i henhold til prinsippet om motsatt sammenstilling ved årets slutt, er resultatet av årets aktiviteter null.

Virksomhetens kontantutbetalinger over driftsposten er mindre enn årets bevilgning inkludert merinntekt. Mindre-utgift i 2022 er om lag 7,3 mill. kroner høyere enn overført beløp fra 2021 til 2022, og om lag 5,3 mill. kroner lavere enn rammen for overføring av ubrukt bevilgning til 2023. Mindreutgift på driftsposten på totalt 19,2 mill. kroner søkes overført i sin helhet til 2023.

Artskontorapporteringen viser en økning i netto rapporterte driftsutgifter fra 2021 til 2022 på om lag 9 %. Gebyr-inntekter er i 2022 behandlet som en driftsinntekt og ikke som innkrevingsvirksomhet og er med på å redusere netto rapporterte driftsutgifter. Dersom vi holder gebyr-inntektene utenfor er økningen rett over 13 %. Utbetalinger til investeringer har i den samme perioden en økning på i overkant av 24 %.

Driftsinntekter og driftskostnader i virksomhetsregnskapet har økt fra 2021 til 2022 med om lag 12 %.

2022 har vært et tilnærmet normalt driftsår etter pandemien og med det har vi sett en økning i kostnader til samlinger, kurs og reise. Året er også preget av både høye strøm- og drivstoffpriser. I tillegg har kostnadene økt på grunn av innleie av nytt hurtiggående fartøy og ytterligere arbeid med digitalisering av direktoratet.

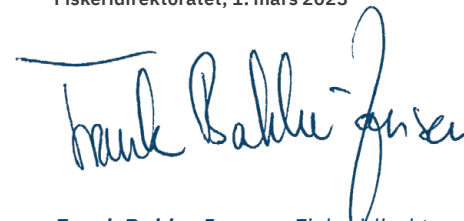
Som følge av økte inn- og utbetalinger til/fra Havbruksfondet har postene Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten og Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten gått vesentlig opp fra 2021 til 2022.

Av nøkkeltallsoversikt fremgår det at antall utførte årsverk har økt fra 381 til 388 i 2022. Lønnskostnader som andel av totale driftskostnader er redusert fra 60,1 % i 2021 til 57,4 % i 2022. Reduksjonen i forholdet mellom lønnskostnader og totale driftskostnader skyldes økningen i driftskostnader som omtalt over.

Revisjonsordning

Fiskeridirektoratets regnskap revideres av Riksrevisjonen. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2023.

Fiskeridirektoratet, 1. mars 2023

Frank Bakke-Jensen, Fiskeridirektør

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for Fiskeridirektoratet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2022

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindreutgift	Postert på avgitte belastnings- fullmakter	Avvik fra tildeling
0917	Fiskeridirektoratet	01	Driftsutgifter	A	501 305 000	482 935 764	18 369 236		
0917	Fiskeridirektoratet	22	Fiskeriforskning og -overvåking, kan overføres	A,C	202 677 000	156 774 013	45 902 987		
0917	Fiskeridirektoratet	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	A	6 033 000	5 182 567	850 433		
0919	Diverse fiskeriformål	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	A	3 093 094 000	3 093 094 000	0		
0919	Diverse fiskeriformål	71	Tilskudd til Velferdstasjoner	A	2 500 000	2 500 000	0		
0919	Diverse fiskeriformål	74	Erstatninger, kan overføres	A,C	2 888 000	223 253	2 664 747		
0919	Diverse fiskeriformål	75	Tilskudd til nærings tiltak i fiskeriene, kan overføres	A,C	38 076 000	13 789 456	24 286 544		
0919	Diverse fiskeriformål	76	Tilskudd til fiskeriforskning, kan overføres	A	20 253 000	6 049 949	14 203 051		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	1	Statlig betalt merverdiavgift		0	52 432 899			
Sum utgiftsført					3 866 826 000	3 812 981 902			

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merinntekt og mindreinntekt(-)	Postert på avgitte belastnings- fullmakter	Avvik fra tildeling
3917	Fiskeridirektoratet	01	Refusjoner og diverse inntekter	D	3 000 000	3 494 280	494 280	374 400	868 680
3917	Fiskeridirektoratet	05	Saksbehandlingsgebyr	D	28 152 000	25 384 342	-2 767 658		
3917	Fiskeridirektoratet	13	Inntekt vederlag oppdrettskonsesjoner		4 173 800 000	4 177 010 124	3 210 124		
3917	Fiskeridirektoratet	86	Forvaltningssanksjoner	D	6 000 000	3 580 773	-2 419 227	1 835 509	-583 718
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet	72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur		33 100 000		-33 100 000	34 672 538	1 572 538
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet	73	Årsavgift merkeregisteret		8 550 000	23 783	-8 526 217	7 878 711	-647 506
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet	74	Fiskeriforskningsavgift		345 000 000	383 331 038	38 331 038		
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet	76	Kontrollavgift fiskeflåten		45 000 000	49 798 703	4 798 703		
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning	83	Av alminnelige fordringer		0	4 450	4 450		
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	540 012			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	38 580 097			
Sum inntektsført					4 642 602 000	4 681 747 603			

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet -868 765 702

Kapitalkontoer			
60090001	Norges Bank KK /innbetalinger		5 865 547 424
60090002	Norges Bank KK/utbetalinger		-4 979 038 627
710700	Endring i mellomværende med statskassen		-17 743 095
Sum rapportert			0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		2022	2021	Endring
710700	Mellomværende med statskassen	-32 332 813	-14 589 718	-17 743 095

Note A – Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
091701	11 859 000	489 446 000	501 305 000
091722	74 007 000	128 670 000	202 677 000
091745	6 033 000		6 033 000
091960		3 093 094 000	3 093 094 000
091971		2 500 000	2 500 000
091974	988 000	1 900 000	2 888 000
091975	11 276 000	26 800 000	38 076 000
091976	13 853 000	6 400 000	20 253 000

Note B – Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift (-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter (-)	Merutgift (-) / mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter/ mindre- inntekter (-) iht. merinntekts- fullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger (-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overfør- bart beløp*	Mulig over- førbart beløp beregnet av virksomheten
091701/391701		18 369 236		18 369 236	868 680			19 237 916	24 472 300	19 237 916
091722	Kan overføres	45 902 987		45 902 987				45 902 987	247 638 000	45 902 987
091745	Kan overføres	850 433		850 433				850 433	10 100 000	850 433
091974	Kan overføres	2 664 747		2 664 747				2 664 747	2 800 000	2 664 747
091975	Kan overføres	24 286 544		24 286 544				24 286 544	41 800 000	24 286 544
091976	Kan overføres	14 203 051		14 203 051				14 203 051	12 953 000	12 953 000

*) Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter (+)	Merinntekt og mindre- inntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
391701	494 280	374 400	868 680
391786	-2 419 227	1 835 509	-583 718
557472	-33 100 000	34 672 538	1 572 538
557473	-8 526 217	7 878 711	-647 506

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter (gjelder for både utgiftskapitler og inntektskapitler)

Ikke aktuelt

Stikkordet «kan overføres»

- Er knyttet til kap 0917 post 22 og 45, mindreutgift i henhold til maksimalt beløp som kan overføresvil bli søkt overført til 2023
- Er knyttet til kap 0919 post 74, 75 og 76, mindreutgift i henhold til maksimalt beløp som kan overføresvil bli søkt overført til 2023

Stikkordet «kan benyttes under»

Ikke aktuelt

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Ikke aktuelt

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre på utgiftskapitler og inntektsført av andre på inntektskapitler)

- Kap 3917, post 01 - Registerenheten i Brønnøysund
- Kap 3917, post 86 - Skatteetaten innkrevingsregnskapet for oppdrag og særavgifter
- Kap 5574, post 72 - Skatteetaten innkrevingsregnskapet for oppdrag og særavgifter
- Kap 5574, post 73 - Skatteetaten innkrevingsregnskapet for oppdrag og særavgifter

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Merinntekt over kap 3917 post 01 Refusjoner og diverse inntekter, til sammen kr 868 680, er nyttet under kap 0917 post 01 Fiskeridirektoratets driftsutgifter.

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

Ikke aktuelt

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Ikke aktuelt

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Ikke aktuelt

Romertallsvedtak

Ikke aktuelt

Mulig overførbart beløp

- Mulig overførbart beløp på kap 0917 post 01 og post 22 vil bli søkt overført med henholdsvis kr 19 237 916 og kr 45 902 987.
- Mulig overførbart beløp på kap 0917 post 45 vil bli søkt overført med kr 850 433.
- Mulig overførbart beløp på kap 0919 post 74, 75 og 76 vil bli søkt overført med henholdsvis kr 2 664 747, kr 24 286 544 og kr 12 953 000.

Note C – Utbetaling per hovedformål for utvalgte poster

Kap. 917 post 22 Fiskeriforskning og –overvåkning	
Hovedformål	Beløp
Sjøtjenesten - fartøyleie diverse fiskefartøy	19 875 750
Sjøtjenesten - hurtiggående fartøy (Eir, Rind og Fjorgyn)	19 035 493
Sjøtjenesten - drivstoff m.m. leid fartøy	7 564 767
Sjøtjenesten - tokt/ubekv. arb.tid/overtid/andre personalkostnader/ andre kostnader	6 983 246
Sjøtjenesten - fastlønn	21 884 059
Fastlønn m.v. Ordningen, informasjonsinnhenting, bearbeiding data	23 672 253
Ordningen med fiskeforsøk og utvikling	13 000 682
Redskapsoppyrdding	7 466 902
Styrket innsats mot marin forsøpling - Fiskeritiltak iht handlingsplan	2 352 281
Selfangstinspektør	266 669
Innleie IT(samling/bearbeiding/tilgjengeliggjøring av data)	20 094 966
Utvikle system for helhetlig informasjonsforvaltning	2 664 333
Pilot regional forvaltning	4 333 191
Kystnære fiskeridata	1 536 013
Holdnings- og handlingsendrende kampanjer, samt kunnskapsinn- henting, innen både fritidsfiske, turistfiske og yrkesfiske	3 316 653
GIS/plan medarbeidere	2 726 754
Sum	156 774 013

Kap. 919 post 74 Erstatninger	
Hovedformål	Beløp
Erstatning tapt fangsttid	223 253
Sum	223 253

Kap. 919 post 75 Næringstiltak i fiskeriene	
Hovedformål	Beløp
Tilskudd til føring av fisk og skalldyr	11 789 458
Tilskudd til selfangst	1 499 998
Tilskudd til garantilott	500 000
Sum	13 789 456

Note D – Innbetalt per hovedtype for utvalgte poster

Kap. 3917 post 01 Refusjoner og diverse inntekter	
Hovedformål	Beløp
Timer/reiseutgifter refundert fra HI for deltakelse i bistandsarbeid	1 222 946
Andel fangstinntekter	2 271 334
Sum	3 494 280

I tillegg er 374 400 kr bokført på denne posten av Brønnøysund, dette gjelder salg av registertilgang.

Kap. 3917 post 05 Saksbehandlingsgebyr	
Hovedformål	Beløp
Gebyr akvakultursøknader	20 880 000
Gebyr ervervstillatelser	2 686 792
Innmeldingsgebyr merkeregisteret	1 817 550
Sum	25 384 342

Kap. 3917 post 86 Forvaltningssanksjoner	
Hovedformål	Beløp
Overtredelsesgebyr havbruk	3 580 773
Sum	3 580 773

I tillegg er 1 835 509 kr bokført på denne posten av Skatteetaten, dette gjelder overtredelsesgebyr fiskeri.

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2022

	Note	31.12.2022	31.12.2021
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	A1	25 384 342	0
Andre innbetalinger		3 494 280	2 873 694
Sum innbetalinger fra drift		28 878 622	2 873 694
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn		365 858 656	343 782 179
Andre utbetalinger til drift		270 227 776	217 948 167
Sum utbetalinger til drift		636 086 431	561 730 347
Netto rapporterte driftsutgifter		607 207 809	558 856 653
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Sum investerings- og finansinntekter		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer		8 804 079	7 093 777
Utbetaling av finansutgifter		1 834	432
Sum investerings- og finansutgifter		8 805 913	7 094 209
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		8 805 913	7 094 209
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	A1	4 613 750 027	399 844 484
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		4 613 750 027	399 844 484
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader		3 115 656 658	1 046 944 121
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		3 115 656 658	1 046 944 121
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		538 857	530 882
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		38 580 097	36 512 464
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		52 432 899	41 436 646
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		13 313 944	4 393 299
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		-868 765 702	1 217 443 797
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		31.12.2022	31.12.2021
Fordringer på ansatte		118 081	114 602
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-16 638 857	-14 656 042
Skyldige offentlige avgifter		-348 750	-60 073
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		-15 480 921	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)		21 368	11 795
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		-3 735	0
Sum mellomværende med statskassen		-32 332 813	-14 589 718

Note A1 – Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet

Saksbehandlingsgebyr behandles fra og med 2022 som driftsinntekter og ikke som innkrevingsvirksomhet.

Prinsipper for oppstilling av virksomhetsregnskapet

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler virksomheten en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunlaget er uendret.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Virksomheten har ikke egenutviklet programvare som vi har vurdert at medfører behov for balanseføring.

Investeringer i aksjer og andeler

Virksomheten har ingen investeringer i aksjer og andeler.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Virksomheten har ingen beholdning av varer og driftsmateriell.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres både på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene og på grunnlag av tidligere erfarte tap ved en mer generell tapsavsetning.

Valuta

Virksomheter har ingen pengeposter i utenlandsk valuta per 31.12.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eien-deler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter samme prinsipper som de er bokført, i samsvar med SRS 10 Inntekt fra bevilgninger, tilskudd og overføringer til virksomheten, samt overføringer til og fra staten. Inntektsføring forekommer på tidspunkt for fakturering og fordring føres opp i balansen. I virksomhetsregnskapet under avsnittet for omløpsmidler er det en egen overskrift for Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer (del B, punkt IV).

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter samme prinsipper som de er bokført, i samsvar med SRS 10 Inntekt fra bevilgninger, tilskudd og overføringer til virksomheten, samt overføringer til og fra staten. Tilskudd kostnadsføres på det tidspunktet tilsagnsbrev mottas, med motpost skyldig tilskudd i balansen.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2022	31.12.2021
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	616 527 478	574 166 050
Inntekt fra gebyrer	1	25 384 342	0
Andre driftsinntekter	1	3 724 290	2 873 694
Sum driftsinntekter		645 636 110	577 039 744
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	370 504 716	347 073 974
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3, 4	5 546 256	5 166 810
Andre driftskostnader	5	269 583 303	224 798 528
Sum driftskostnader		645 634 275	577 039 312
Driftsresultat		1 834	432
Finansinntekter og finanskostnader			
Finanskostnader	6	1 834	432
Sum finansinntekter og finanskostnader		-1 834	-432
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0
Sum avregninger og disponeringer		0	0
Driftsinntekter krevd inn på vegne av andre statlige virksomheter			
Sum driftsinntekter krevd inn på vegne av andre statlige virksomheter		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	4 614 032 957	398 950 456
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		4 614 032 957	398 950 456
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre	9	3 126 986 613	1 040 571 271
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		3 126 986 613	1 040 571 271
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

Balanse

EIENDELER	Note	31.12.2022	31.12.2021
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	91 126	130 619
Sum immaterielle eiendeler		91 126	130 619
II Varige driftsmidler			
Maskiner og transportmidler	4	11 818 831	8 999 588
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	13 186 049	12 713 929
Sum varige driftsmidler		25 004 880	21 713 517
III Finansielle anleggsmidler			
Sum finansielle anleggsmidler		0	0
Sum anleggsmidler		25 096 006	21 844 136
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	10	1 303 417	11 700
Andre fordringer	11	17 308 869	7 617 560
Sum fordringer		18 612 286	7 629 260
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		0	0
Sum omløpsmidler		18 612 286	7 629 260
Sum eiendeler drift		43 708 292	29 473 396
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	8	896 931	74 113
Sum fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer		896 931	74 113
Sum eiendeler		44 605 223	29 547 508

Balanse

STATENS KAPITAL OG GJELD	Note	31.12.2022	31.12.2021
C. Statens kapital			
I Virksomhetskaptal			
Sum virksomhetskaptal		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	-96 987 359	-67 794 746
Sum avregninger		-96 987 359	-67 794 746
Sum statens kapital		-96 987 359	-67 794 746
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelse			
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelse		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		30 517 620	6 801 517
Skyldig skattetrekk		16 638 848	14 656 033
Skyldige offentlige avgifter		6 445 214	5 771 143
Avsatte feriepenge		33 023 500	30 806 257
Annen kortsiktig gjeld	12	30 221 795	25 891 654
Sum kortsiktig gjeld		116 846 977	83 926 604
Sum gjeld		116 846 977	83 926 604
Sum statens kapital og gjeld drift		19 859 618	16 131 858
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	9	24 745 605	13 415 650
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		24 745 605	13 415 650
Sum statens kapital og gjeld		44 605 223	29 547 508

Note 1: Driftsinntekter

	31.12.2022	31.12.2021
Inntekt fra bevilgninger*		
Inntekt fra bevilgninger	616 527 478	574 166 050
Sum inntekt fra bevilgninger	616 527 478	574 166 050
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	0	0
Inntekt fra gebyrer**		
Gebyrer	25 384 342	0
Sum inntekt fra gebyrer	25 384 342	0
Salgs- og leieinntekter		
Sum salgs- og leieinntekter	0	0
Andre driftsinntekter		
Andre driftsinntekter	3 724 290	2 873 694
Sum andre driftsinntekter	3 724 290	2 873 694
Sum driftsinntekter	645 636 110	577 039 744

*) Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.

**) Saksbehandlingsgebyr behandles fra 2022 som driftsinntekter.

Note 2: Lønnskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Lønn	279 036 471	258 293 450
Feriepenger	34 456 358	32 015 923
Arbeidsgiveravgift	38 967 466	36 847 823
Pensjonskostnader*	29 714 149	31 240 812
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-14 295 434	-13 812 899
Andre ytelser	2 625 706	2 488 866
Sum lønnskostnader	370 504 716	347 073 974
Antall utførte årsverk**	388	381

*) Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2022 10,6 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/ pensjonsgrunnlaget i 2022 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2021 benyttet virksomheten en forenklet modell for premiebetaling, noe som innebar betaling av en fast premiesats for arbeidsgiverandelen på 12 prosent.

Se også omtale av regnskapsføring av pensjoner i prinsippnoten.

**) Jf. Personalmelding PM-2019-19: Definisjon av utførte årsverk.

Note 3: Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	2 702 253	2 702 253
Tilgang i året	0	0
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-2 523 693	-2 523 693
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0
Anskaffelseskost	178 560	178 560
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0
Nedskrivninger i året	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	2 571 634	2 571 634
Ordinære avskrivninger i året	39 493	39 493
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-2 523 693	-2 523 693
Balanseført verdi 31.12.2022	91 126	91 126

Avskrivningssatser (levetider)

5 år / lineært

Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2022:

Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0

Note 4: Varige driftsmidler

	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	10 447 802	47 597 899	58 045 701
Tilgang i året	4 383 392	4 414 734	8 798 126
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	-26 205 638	-26 205 638
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	14 831 193	25 806 995	40 638 188
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	1 448 214	34 883 970	36 332 184
Ordinære avskrivninger i året	1 564 148	3 942 615	5 506 763
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	-26 205 638	-26 205 638
Balanseført verdi 31.12.2022	11 818 831	13 186 049	25 004 880

Avskrivningssatser (levetider)

3-15 år lineært

3-15 år lineært

Avhendelse av varige driftsmidler i 2022:

Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

Note 5: Andre driftskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	38 682 856	36 031 085
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	752 537	377 972
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler*	10 395 546	6 331 237
Leie maskiner, inventar og lignende**	79 372 207	65 754 774
Mindre utstyrskaffelser	4 715 930	4 418 863
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	260 829	530 879
Kjøp av konsulenttjenester***	69 439 640	54 529 445
Kjøp av andre fremmede tjenester****	15 107 958	22 488 773
Reiser og diett*****	17 687 476	10 773 728
Tap og lignende	45 521	232 482
Øvrige driftskostnader*****	33 122 803	23 329 290
Sum andre driftskostnader	269 583 303	224 798 528

*) Økning i *Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler* skyldes hovedsakelig de høye strømprisene vi har hatt i 2022.

***) Økning i *Leie maskiner, inventar og lignende* skyldes i hovedsak økt leie av hurtiggående fartøy. Sjøtjenesten har i 2022 inngått leieavtale for en ny båt.

****) Økning i *Kjøp av konsulenttjenester* skyldes i hovedsak et større behov for innleie av IT-konsulenter.

*****) Reduksjon i *Kjøp av andre fremmede tjenester* skyldes i hovedsak reduksjon av tjenester knyttet til løpende driftsoppgaver, IKT, samt arbeid med marin forsøpling.

*****) Økning i *Reiser og diett* skyldes økt reisevirksomhet etter pandemien.

*****) Økning i *Øvrige driftskostnader* skyldes hovedsakelig samlinger og drivstoff, som igjen skyldes økt aktivitet etter pandemien, samt høye drivstoffpriser i 2022.

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler*

Gjenværende varighet	Type eiendel				Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	
Varighet inntil 1 år	3 457 000	8 500 000	8 245 000	217 000	20 419 000
Varighet 1-5 år	1 482 000	4 500 000	6 626 000		12 608 000
Varighet over 5 år		22 300 000	14 500 000		36 800 000
Kostnadsført leiebetalings for perioden	4 939 000	35 300 000	29 371 000	217 000	69 827 000

*) Kun vesentlige leieavtaler er spesifisert.

Note 6: Finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter	31.12.2022	31.12.2021
Sum finansinntekter	0	0
Finanskostnader	31.12.2022	31.12.2021
Rentekostnad	1 834	432
Sum finanskostnader	1 834	432

Note 7: Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2022	31.12.2021	Endring [*]
Avregnet med statskassen i balansen	-96 987 359	-67 794 746	-29 192 613

^{*}) Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen			
Konsernkontoer i Norges Bank			
- Konsernkonto utbetaling			-4 979 038 627
+ Konsernkonto innbetaling			5 865 547 424
Netto trekk konsernkonto			886 508 797
Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)			
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer			-4 614 032 957
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			3 126 986 613
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			616 527 478
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-39 118 955
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			52 321 638
Andre avstemmingsposter			
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter			0
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto			29 192 613
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
Sum endring i avregnet med statskassen			29 192 613

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2022 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2022 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	91 126		91 126
Varige driftsmidler	25 004 880		25 004 880
Sum	25 096 006	0	25 096 006
Finansielle anleggsmidler			
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 303 417	0	1 303 417
Andre fordringer	17 308 869	118 081	17 190 788
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	896 931	0	896 931
Sum	19 509 216	118 081	19 391 136
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-30 517 620	0	-30 517 620
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-16 638 848	-22 274 126	5 635 278
Skyldige offentlige avgifter	-6 445 214	-348 750	-6 096 464
Avsatte feriepenger	-33 023 500	0	-33 023 500
Annen kortsiktig gjeld	-30 221 795	-9 828 018	-20 393 776
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	-24 745 605	0	-24 745 605
Sum	-141 592 582	-32 450 894	-109 141 688
Sum	-96 987 359	-32 332 813	-64 654 546

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8: Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	31.12.2022	31.12.2021
Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m	4 614 032 957	398 950 456
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	4 614 032 957	398 950 456

Tabellen nedenfor viser en spesifisering av hva som inngår i posten.

Renter/tilfeldige inntekter m.m.	4 450	12 973
Saksbehandlingsgebyr*	0	26 496 912
Inntekt vedelag oppdrettskonsesjoner**	4 177 010 124	22 191 510
Kontrollavgift fiskeflåten***	49 798 703	34 686 067
Forvaltningssanksjoner	3 884 826	7 169 929
Årsavgift merkeregisteret	2 661	22 339
Fiskeriforskningsavgift***	383 331 038	308 368 708
Tilfeldige inntekter	1 155	2 018
Sum	4 614 032 957	398 950 456

*) Saksbehandlingsgebyr behandles fra 2022 som driftsinntekter, se også note 1.

**) Det har i 2022 blitt innbetalt betydelig vederlag knyttet til vekst i havbruksnæringen og vi ser derfor en vesentlig økning i regnskapslinjen sammenlignet med 2021. Det er i år gjennomført både fastprisvekst og i oktober ble det avholdt auksjon av konsesjoner. Flere utviklingstillatelser er også konvertert i løpet av året.

***) Økningen i kontrollavgiften skyldes to forhold. Avgiften var ny i 2021 og bokført beløp 2021 gjelder 5 terminer. 6. termin 2021 ble innbetalt og bokført i januar 2022 og således inneholder 2022 6 terminer. Økningen vi ser skyldes også delvis at vi har sett en økning i førsteårsomsetningen i 2022.

****) Økningen i fiskeriforskningsavgift skyldes økt førstehåndsomsetning i 2022.

Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	31.12.2022	31.12.2021
Fordringer til pålydende	1 109 931	377 148
Avsatt til forventet tap(-)	-213 000	-303 036
Sum fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	896 931	74 113

Note 9: Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskudd til andre	31.12.2022	31.12.2021
Utbetaling av tilskudd til andre*	3 126 986 613	1 040 571 271
Sum tilskudd til andre	3 126 986 613	1 040 571 271

*) I 2022 er det foretatt utbetaling til kommuner og fylkeskommuner knyttet til vekst i havbruksnæringen på 3 093 mill. kroner. Tilsvarende utbetaling i 2021 var 1 021 mill. kroner. Dette er hovedårsaken til økning av denne posten.

Tabellen nedenfor viser en spesifisering av hva som inngår i posten.

Utbetalt per 31.12.		
Overføring til kommunene, vederlag havbruk	3 093 094 000	1 021 406 000
Tilskudd til velferdstasjoner	2 500 000	2 500 000
Erstatninger	223 253	0
Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene	25 570 456	13 623 170
Tilskudd til fiskeriforskning	5 598 904	3 042 101
Sum	3 126 986 613	1 040 571 271

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Per 31.12.2022 er alle mottatte utbetalingsanmodninger saksbehandlet og utbetalt.

Vi avsetter løpende for skyldig tilskudd etter hvert som det gis tilsagnsbrev. Per 31.12. er det gjort en vurdering av om de balanseførte prosjektene fortsatt representerer en gjeld for virksomheten. Nødvendige korrigeringer er gjort.

Se oppstilling under over skyldig tilskudd per 31.12.

	31.12.2022	31.12.2021
Avsatt per 31.12.		
Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene	17 600 000	5 819 000
Tilskudd til fiskeriforskning	7 145 605	7 596 650
Sum	24 745 605	13 415 650

Note 10: Kundefordringer

	31.12.2022	31.12.2021
Kundefordringer til pålydende	1 567 417	275 664
Avsatt til forventet tap (-)	-264 000	-263 964
Sum kundefordringer	1 303 417	11 700

Note 11: Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2022	31.12.2021
Forskuddsbetalt lønn	51 446	0
Reiseforskudd	65 870	113 837
Forskuddsbetalte leie*	14 169 133	5 767 511
Andre forskuddsbetalte kostnader	1 484 772	660 429
Andre fordringer	1 537 648	1 075 782
Sum andre kortsiktige fordringer	17 308 869	7 617 560

*) Sammenlignet med 2021 er det en større andel forskuddsbetalt leie ved utgangen av 2022. Blant annet er faktura for husleie 1. kvartal 2023 for hovedkontoret mottatt og regnskapsført i desember 2022, samt en betydelig faktura for Microsoft-lisenser gjeldende 2023.

Note 12: Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2022	31.12.2021
Skyldig lønn	-21 368	-11 795
Annen gjeld til ansatte	21 628 791	19 256 134
Påløpte kostnader	8 614 372	6 647 315
Sum annen kortsiktig gjeld	30 221 795	25 891 654

Årsverkkostnader Fiskeridirektoratet totalt

Antall utførte årsverk ¹⁾	376		376		381		388	
	2019		2020		2021		2022	
	Sum kostnad	Kostn. pr. årsv.	Sum kostnad	Kostn. pr. årsv.	Sum kostnad	Kostn. pr. årsv.	Sum kostnad	Kostn. pr. årsv.
Driftskostnader totalt (tall i 1000 kr)	531 435	1 413	500 011	1 330	577 039	1 515	645 600	1 664
o Lønn og sos. kostn.	323 074	859	317 720	845	347 074	911	370 500	955
o Andre driftskostn.	204 397	544	178 228	474	224 798	590	269 600	695
oo – herav husleie	40 364	107	40 601	108	36 031	95	38 683	100
oo – herav leie fartøy mv.	74 889	199	53 253	142	65 754	173	79 372	205
oo – herav frememde tjenester	37 685	100	48 964	130	77 018	202	84 548	218
oo – herav reiser, diett	21 913	58	8 225	22	10 774	28	17 687	46
o Avskrivninger	3 963	11	4 063	11	5 167	14	5 546	14

1) Ref. PM-2019-03 Definisjon av utførte årsverk.

Kostnadsandeler i % av driftskostnader totalt

o Lønn og sos. kostn.	60,8 %	63,5 %	60,1 %	57,4 %
o Andre driftskostn.	38,5 %	35,6 %	39,0 %	41,8 %
oo – herav husleie	7,6 %	8,1 %	6,2 %	6,0 %
oo – herav leie fartøy mv.	14,1 %	10,7 %	11,4 %	12,3 %
oo – herav frememde tjenester	7,1 %	9,8 %	13,3 %	13,1 %
oo – herav reiser, diett	4,1 %	1,6 %	1,9 %	2,7 %
o Avskrivninger	0,7 %	0,8 %	0,9 %	0,9 %

Vedlegg

Vedlegg 1*: Effektmål

V1 Havressursforvaltning

Verdiskaping

Effektmål 1: *Utvikling i driftsmargin og totale driftsinntekter for fiskeflåten*

Figur 10: Gjennomsnittlig driftsmargin og totale driftsinntekter, 1990–2021.

Figur 11: Driftsmargin utvalgte havfiskegrupper, 2000–2021.

Figur 12: Driftsmargin kystfiskegrupper, 2000–2021.

Effektmålet inngår i Prop. 1S.

Effektmål 2: *Samlet landet kvantum og førstehåndsverdi norske fartøy*

Figur 5: Norsk fangst 1945–2022. Kvantum og verdi.

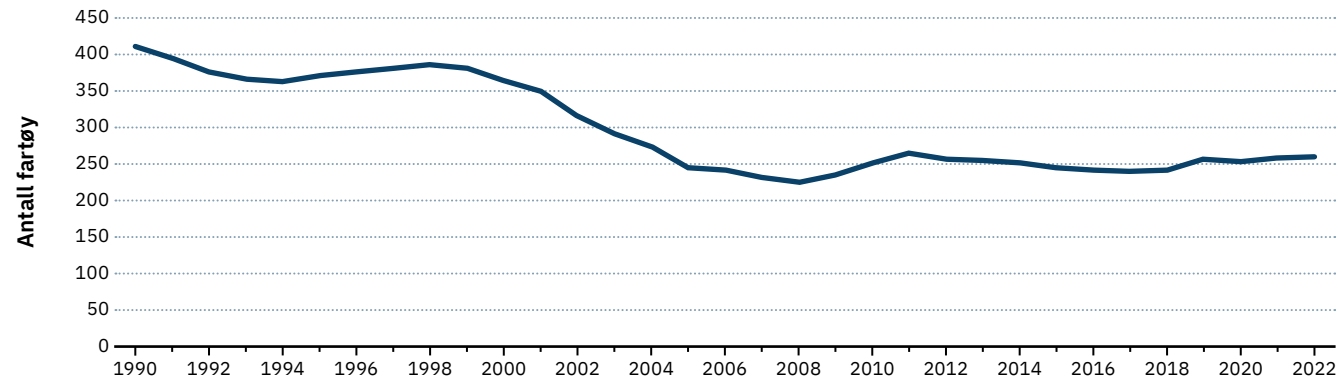
Effektmål 3: *Utvikling i fangst, antall fiskere og fangst per fisker*

Figur 6: Norsk fangst 1945–2022. Fiskere og fangst.

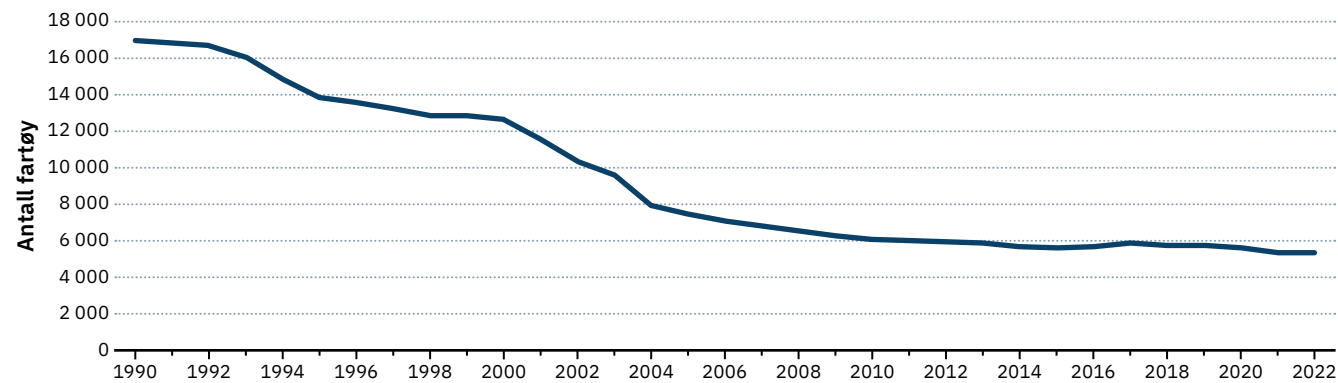
Effektmålet inngår i Prop. 1S.

*) Svarer opp vedlegg 1 i tildelingsbrevet 2022.

Effektmål 4:

Figur 39: Utvikling i antall fartøy 28 meter og over, 1990–2022.

Figur 40: Utvikling i antall fartøy under 28 meter, 1990–2022.

Effektmål 5:

Tabell 11: Utvikling i antall tillatelser (aktive/passive), utvalgte grupper 2012–2022.

Type tillatelse	Antall tillatelser											
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁾	
Ringnot > 90 fot	80	79	79	78	78	78	77	74	74	73	72	
Ringnot 70-90 fot (SUK)	17	17	16	16	16	16	16	16	16	16	16	
Pelagisk trål	32	32	28	26	25	25	24	24	24	24	24	
Nordsjøtrål	6	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	
Makrelltrål	23	23	19	17	17	17	17	17	17	17	17	
NVG-trål	24	24	20	17	17	17	17	17	17	17	17	
Makrell, kystnot	212	214	213	209	208	206	204	204	203	203	203	
Makrell, garn/snøre	215	209	203	195	189	179	174	171	164	162	162	
NVG-Kystnot	331	318	293	283	280	265	256	252	249	246	243	
Sild sør, kystnot < 21,35 m	89	89	87	82	81	78	75	74	74	74	74	
Torsketrål	38	37	37	37	37	36	36	36	36	36	35	
Seitrål	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
Konvensjonelle havfiskefartøy	34	28	26	26	26	26	26	26	26	26	26	
Seigarn, havfiskefartøy	14	14	13	13	13	13	13	13	13	13	13	
Konvensjonelle kystfiskefartøy	1 912	1 894	1 855	1 810	1 774	1 737	1 729	1 724	1 711	1 687	1 666	
Seinot, nord, 13 m og over, men mindre enn 500m ³ lasteromsvolum	147	141	126	117	111	103	101	97	97	97	95	
Seinot, sør, 13 m og over, men mindre enn 500m ³ lasteromsvolum	57	57	54	52	51	51	50	50	50	50	50	
Torsk sør, konv. kystfiskefartøy	59	57	56	56	53	51	50	47	45	45	45	
Reketrål sør, kyst 11 m og over	141	140	132	128	123	116	114	111	106	104	102	

1) Tall for 2022 er foreløpige tall.

**Effektmål 7:
Gytebestand for ulike arter**

Figur 4: Utviklingen i gytebestand 1985–2022.

Basert på opplysninger fra ICESs rådgivningskomité (ACOM) og The Joint Russian-Norwegian group on Arctic Fisheries.

Effektmål 8:

Status for bestander, klasse A, B og C er ikke oppdatert på grunn av kapasitetsutfordringer.

Se «Prioriterte bestander og utviklingstiltak», side 27.

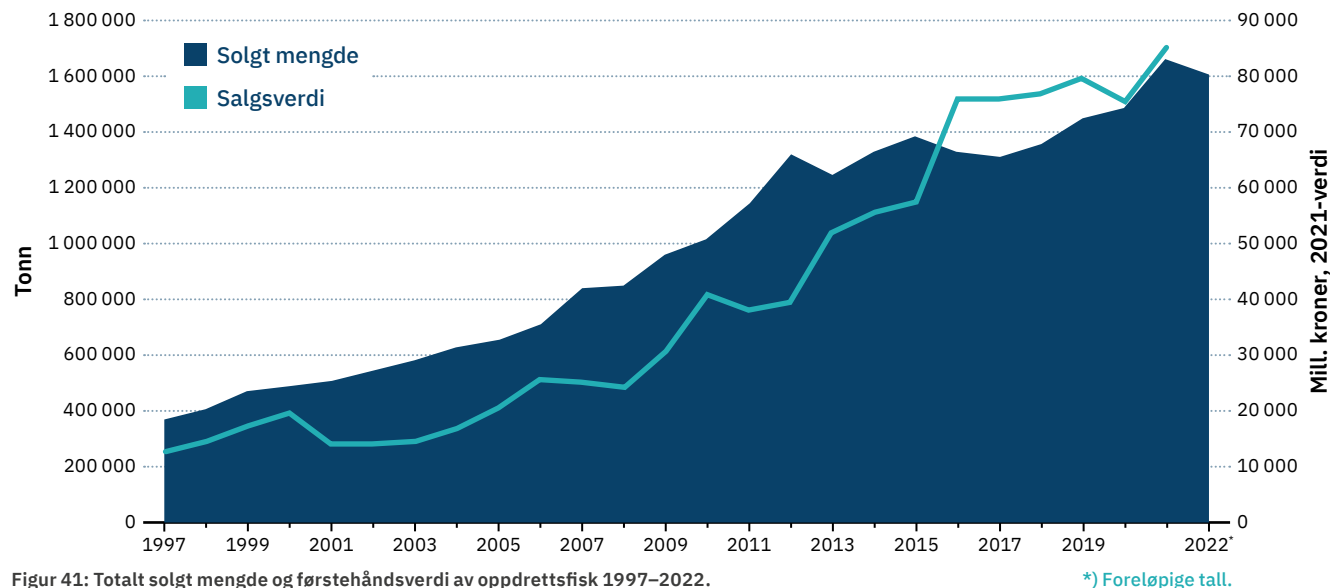
Effektmål 9:**Indeks over utslipp/drivstofforbruk**

Figur 13: Drivstofforbruk i fiskeflåten, 2001–2021.

V2 Akvakulturforvaltning

Verdiskaping

Effektmål 10:

Figur 41: Totalt solgt mengde og førstehåndsverdi av oppdrettsfisk 1997–2022.

Effektmålet inngår i Prop. 1S.

Effektmål 11:

Antall tillatelser med produksjon av laks, regnbueørret og ørret, fordelt på fylke/region

Tabell 2: Tildelte tillatelser for laks, ørret og regnbueørret per 31.12.2022.

Figur 23: Antall tildelte tillatelser for ulike produksjonsformer, 1998–2022.

Effektmål 12:

Indikator som sier noe om driftsmargin og produksjonskostnad per kilo

Figur 22: Gjennomsnittlig driftsmargin og gjennomsnittlig produksjonskostnad pr. kg, laks og regnbueørret, 1987–2021.

Bærekraft

Effektmål 13:

Antall innrapporterte rømt oppdrettsfisk kategorisert på laksefisk

Figur 32: Rømt fisk fordelt på art 2014–2022, ifølge meldinger fra oppdrettere.

Effektmål 14:

Innslag av rømt oppdrettsfisk på gyte plassene

Se «Rømt oppdrettslaks i vassdrag», side 53.

Effektmål 15:

Andel oppdrettslokaliteter som ligger i områder med god vannkvalitet

I Norge er det 2 283 kystvannsforkomster av svært varierende størrelse. Pr. 31.12.22 var det 1 060 klarerte lokaliteter i sjø med laks, regnbueørret og ørret. Av disse ligger 831 lokaliteter i kystvannsforkomster med god eller svært god økologisk tilstand (kilde: Vann-Nett 9.3.22). Dette betyr at 78 % av alle akvakulturlokaliteter i sjø med laks, regnbueørret og ørret ligger i kystvannsforkomster med god eller svært god økologisk tilstand. 22 % av lokalitetene ligger i vannforekomster med moderat eller dårligere økologisk tilstand. Annen akvakultur som marin fisk, blåskjell, tare og lokaliteter på land er ikke med i beregningen.

Effektmål 16:

Status/tilstand på oppdrettslokaliteter fra innrapporterte MOM B-undersøkelser

Se «Miljø», side 56.

V3 Marin arealforvaltning**Verdiskaping****Effektmål 22:**

Andel innsigelser som blir tatt til følge

I 2022 har ingen arealplaner med innsigelse fra Fiskeridirektoratet blitt sluttbehandlet av Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD).

Vedlegg 2*: Organisasjonen

Tabell 12: Registreringsskjema for tilstandsrapportering – kjønn og mangfold per 31.12.2022.

		Kjønnsbalanse i antall og prosent			Kvinner lønn av mennis (%)	Deltid		Midlertidig ansatt		Foreldrepermisjon		Sykefravær	
		Menn %	Kvinner %	Total (N)		Menn %	Kvinner %	Menn %	Kvinner %	Menn %	Kvinner %	Menn %	Kvinner %
Total i virksomheten**	2021	54	46	441	93,3	2,50	5,50	3,30	5,50	1,20	4,40	3,67	6,81
	2022	55	45	437	93,9	2,90	6,10	6,70	6,10	1,30	3,90	5,10	7,41
Toppleidelse (eks. direktør, assisterende direktør)	2021	50	50	8	84,5	0,00	0,00	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	6,51
	2022	17	83	6	74,0	0,00	0,00	100,00	40,00	0,00	0,00	0,67	0,62
Mellomledelse (eks. avdelings direktør)	2021	61	39	33	102,1	0,00	0,00	25,00	38,46	0,00	1,60	3,33	1,00
	2022	64	36	31	99,7	0,00	0,00	25,81	45,16	0,00	0,00	6,16	1,96
Annet (eks. seniorrådgiver)	2021	54	46	408	93,1	2,77	6,09	0,93	2,17	1,40	4,50	3,74	7,16
	2022	54	46	404	92,9	3,05	6,50	0,92	1,10	1,50	4,00	5,07	7,99

*) Svarer opp vedlegg 4 i tildelingsbrevet 2022.

**) SSB-rapport 12623 viser 435 arbeidsforhold i 2022.

Årsrapport 2022

Fotokreditering:

Intro

Forside: © Paolo Cipriani / istockphoto.com
Innhold: © Paolo Cipriani / istockphoto.com

Del 1

Foto side 3: © Jørgen Ree Wiig / Fiskeridirektoratet
Foto side 4: © Artem Pachkovskiy / shutterstock.com
Foto side 5: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet

Del 2

Foto side 6: © Jørgen Ree Wiig / Fiskeridirektoratet
Foto side 9: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet

Del 3

Foto side 16: © Jørgen Ree Wiig / Fiskeridirektoratet
Foto side 25: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet
Foto side 29: © Thorbjørn Brekke
Foto side 35: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet
Foto side 37: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet
Foto side 44: © Andrey Armyagov / shutterstock.com
Foto side 46: © In Future / istockphoto.com
Foto side 47: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet
Foto side 58: © Pozdeyev Vitaly / shutterstock.com
Foto side 59: © PhotoVisions / shutterstock.com
Foto side 61: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet
Foto side 63: © Marfo
Foto side 70: © Jørgen Ree Wiig / Fiskeridirektoratet
Foto side 72: © Fiskeridirektoratet
Foto side 75: © Fiskeridirektoratet

Del 4

Foto side 77: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet
Foto side 83: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet
Foto side 84: © Jørgen Ree Wiig / Fiskeridirektoratet
Foto side 85: © Jørgen Ree Wiig / Fiskeridirektoratet
Foto side 86: © Roald Hatten

Del 5

Foto side 87: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet
Foto side 89: © Ruben. M. Ramos / shutterstock.com

Del 6

Foto side 90: © Vegard Oen Hatten / Fiskeridirektoratet

Vedlegg

Foto side 110: © Roald Hatten

Design:

Miksmaster Creative as – www.miksmaster.no

FISKERIDIREKTORATET

www.fiskeridir.no